

Locius Annus Seneca Cordubensis, nihil in hoc
deliberandum est, quod statum volumus, et mel
itiam celestis in desiderio non est
Trans e accipere quod non potest credere
Tamquam naturam regere, deperire e omnium
Thales me dicunt ubi natura aliquid perit
Loco ignominia est apud indignum. Libenter

Ex libris Sⁿⁱ Sebastiani
Polidorsky in Q^o Bⁿⁱ
1. 6. 12. 13. Comparat. p. 8.

Seneca in Proverbijs
Omne peccatum est actio
Sic actio est voluntaria, tam honesta,
quam turpis. Q^o 2. peccati est
voluntarium

Polidorsky in 1. 6. 12. 13. p. 8.
Q^o 2. derrimus est, omnia prestare
nil exigenti.

Q^o 2. Incipit discordia est, aliquid
ex com^{uni} proprium facere
Vid^{et} innocentes cogit mereri dolor

Quid 2 de trist
Nam nisi peccassem tu qd conoe
dere posses?

~~Mater~~ Veria soror tibi nra
Jo bras dedit

conce
i. ma
DIVI AVRE-
LII AVGVSTINI

HIPPONENSIS

Conventus
EPISCOPI, *Episcopi*

gust
MEDITATIONES,

SOLILOQVIA, ET

MANVALE.

Conventus Invenientis
COLLATIONE MANV SCRIP-
torum exemplarium emendata & anno-
tatis passim sacra scriptura alle-
gationibus aucta.

COLONIAE AGRIPPINAE,

Sumptibus Arnoldi Mylij,

Anno cl. lo. XCVIII.

Cum gratia & privilegio S. C. S. Maiest.

Sapē quem non vicit centis securitas
superavit D. Greg. Magnus.

Acrior est cupiditas ignota cogno=
lucius scendi, quam nota ceptendi
^{Annag} Greca sordulensis in Proximo Consularium

14059

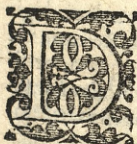
361.01949

rede
meu
cont
tem
Rex
nis, &
ptor
& con
tatis t
roren
tum p
anim
ment

cogno-
fiarum
MEDITA-
TIONES SANCTI

Ex lib. AUGUSTINI. Tit. Augustini
de licentia p[re]dicandi
CAPVT PRIMVM

De uentura gl[ori]a
Inuocatio Dei omnipotentis ad morum
& uite reparationem.

DOMINE Deus meus,
da cordi meo te desiderare,
desiderando querere,
quaerendo inuenire, in-
ueniendo amare, aman-
do mala mea redimere,
redempta non iterare. Da Domine Deus
meus cordi meo poenitentiam, spiritui
contritionem, oculis lachrymarum fon-
tem, manibus eleemosynae largitatem.
Rex meus extingue in me desideria car-
nis, & accende ignem tui amoris Redem-
ptor mei, expelle à me spiritum superbi-
& concede propitius thesaurum humili-
tatis tuae. Saluator mei, amoue à me fu-
rorem irae, & indulge mihi benignae scu-
rum patientiae. Creator mei, euelle à me
animi rancorem, & largire mihi mitis
mentis dulcedinem. Da clementissime
pater

4. MEDITATIONES

pater mihi solidam fidem; spem congruam, charitatem continuam. Rector mihi, auerte à me vanitatem, metis inconstantiam, cordis vagationem, oris scurrilitatem, oculorum elationem, ventris ingluuiem, opprobria proximorum, scelera de tractionum, curiositatis pruriginem, diuitiarum cupidinem, potentiarum rapinam, inanis gloriæ appetitum, hypocritis malum, adulationis venenum, contemptum inopum, oppressionem debiliū, auaritiæ ardorem, inuidiæ rubiginem, blasphemiae mortem. Refeca in me factor mei temeritatem iniquam, pertinaciam, inquietudinem, otiositatem, somnolentiam, pigritiam, mentis hebetudinem; cordis cæcitatem, sensus obstinationem, morum truculentiam, boni inobedientiam, consilij repugnantiam, linguæ effrænationem, pauperum prædam, impotentum violentiam, innocentum calumniam, subditorum negligentiam, circa domesticos seueritatem, aduersus familiares impietatem, erga proximos duritiam. Deus meus, misericordia mea: oro te per dilectum filium tuum, da mihi misericordiæ opera, pietatis studia, cõpati afflictis, consulere erroneis, succurre miseris, subuenire egenis, consolari mœstos, releuare oppressos, pauperes recreare,

creare, flebiles refouere, dimittere debito-
ribus, parcere in me peccatibus, odientes
me diligere, pro malis bona reddere, ne-
minem despiciere: sed honorare, bonos im-
itari, malos cauere, virtutes amplecti,
vitia reijcere, in aduersis patientiam, in
prosperis continentiam, custodiam oris,
& ostium circumstantiae labijs meis ter-
rena calcare, coelestia sitire.

C A P V T II.

*Hominis accusatio & commendatio mi-
sericordiae diuinae.*

ECce plasmator mei, multa rogavi,
qui nec pauca promerui. Fateor heu
fateor, non solum quae postulo non
debentur dona, sed multa & exquisita
supplicia, Animant tamen me publica-
ni, meretrices & latrones, quia faucibus
hostis momentaneè eruti finibus excipi-
untur pastoris. Tu enim factor omnium
Deus, licet in cunctis operibus tuis sis
mirabilis, mirabilior tamen crederis esse
in operibus pietatis. Vnde de temetipso *Psal. 144.*
per quendam tuum seruum dixisti: Mi-
serationes eius super omnia opera eius. *2. Reg. 7.*
Psal. 88.
Et quasi de singulo loquentem de vni-
uerso populo tuo te dixisse confidimus:
Misericordiam autem meam non disper-
gam

6 MEDITATIONES

gam ab eo. Nullum enim spernis, neminem abijcis, neminem perhorrescis: nisi fortè, qui amens te exhorruerit.

Ergo non iratus modo non percutis, sed te irritantibus dona, si quieuerint, tribuis. DEVS meus, cornu salutis meæ, & susceptor mei, ego infelix, ego te irritaui, ego malum coram te feci. furorẽ tuum prouocaui, iram promerui, peccaui, & passus es: deliqui & adhuc sustines. Si pœniteo, parcis: si reuertor, suscipis: insuper dum differo, postularis. Reuocas errantem, inuitas repugnantem, expectas torpentem, amplexaris redeuntem. Doces ignorantem, moerentem mulces, à ruina suscitās, post lapsum reparas, petenti largiris, quærenti inueniris, & pulsanti aperis. Ecce Domine DEVS salutis meæ quid opponam nescio, quomodo respondeam ignoro: nullum abs te confugium. nullum à te patet latibulum: ostendisti mihi bene viuendi viam, & gradiendi scientiam dedisti, minatus es mihi gehennam, & pollicitus es mihi Paradysi gloriam. Nunc pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, confige timore tuo carnes meas, quatenus quæ minaris metuendo euadam, & redde mihi lætitiā.

salu-

Psal. 118.

salutaris tui, vt quæ spondes diligendo percipiam.

Fortitudo mea Domine, firmamentum meum, Deus meus, refugium meum & liberator mei. Suggere quid de te cogitem, doce quibus te sermonibus inuocem, da quibus operibus tibi placeam: scio namque, scio vnum quo tu placaris, & aliud quod non spernis. Est vtique tibi spiritus contribulatus sacrificium, & acceptas cor contritum & humilatum. His me Deus meus adiutor meus, dita muneribus. His contra inimicum muni protectionibus: hoc de flammis vitiorum præsta refrigerium, hoc autem desideriorum passionibus pande pium refugium. Fac Domine, virtus salutis meæ, ne sim de numero eorum, qui ad tempus credunt & in tempore tentationis recedunt. Obumbra caput meum in die belli, spes mea in die afflictionis, & salus in tempore tribulationis. En Domine illuminatio mea, & salus mea, rogavi quibus egeo, intimaui quæ timeo: sed remordet cōscientia, reprehendunt me cor dis secreta, & quod amor ministrat, timor dissipat, zelus incitat, metus increpat. Acta mea formidīnē, sed tua ingerit pietas fiduciam: tua hortatur benignitas, mea tardat malignitas. Et, vt verū fatear,

Psal. 10.

Psal. 50.

Psal. 50.

Lnc. 8.

Psal. 139.

occurrunt memoria phantasmata vitiorum, quæ reuerberant audaciam præsumptuum animorum.

CAP. V. T. III.

Hominis conquestio, qui propter inobedientiam à Domino non auditur.

CVM enim quis odio dignus sit, qua fronte gratiam requirit: Cui poena debetur, qua temeritate gloriam deposcit: Lacescit iudicem, qui post posita satisfactione delicti quærit præmijs honorari. Regi insultat obnoxius supplicio, qui donari flagitat indebito brauiο, & dulcem affectum patris stultus exacerbat filius, qui post illatas contumelias, ante poenitudinem hæreditatis usurpat celsitudinem. Quid mi pater me gessisse recolo? Merui mortem, peto vitam. Commoui regem meum, cuius impudens iauoco præsidium. Contempsi iudicem, quem temere postulo adiutorē. Insolens renui audire patrem, quem demum præsumo habere tutorem. Heu mihi quàm serò venio: heu heu quàm tarde festino: heu me quia curro post vulnera dedignans incolumis præcauere iacula. Neglexi prospicere tela: modo verò

fo-

S. AVGVSTINI.

solicitor de morte vicina. Vulnera vul-
neribus inflixi. quia scelera sceleribus ad-
dere non timui : Recenti cicatrices labe
respersi: quia prisca flagitia * modernis in-
iquitatibus reciprocaui, & quæ diuina * alias no-
solidauerat medicina, mea resoluit pru- uis.
rigo phrenetica. Cutis quæ superducta
vulneribus morbum celauerat, sanie e-
rumpente putruit : quia iterata iniquitas
cōcessam misericordiam exinaniuit. No-
ui quippe scriptum : In quacunque hora
iustus peccauerit, omnes iustitiae eius ob-
liuiscuntur. Si iustitia aboletur iusti ruen-
tis : quanto magis pœnitentia peccatoris,
in idipsum reuertentis. Quoties vt canis
redij ad vomitum, & quasi sus repetij vo-
lutabrum? Fateor quia mihi recordari est
impossibile; quot mortalium ignoran-
tes peccare docui, nolentibus delinquere
persuasi, resistentes cōēgi, volentibus cō-
fensi. Quot sanè gradientibus laqueum
induxi: viam quærentibus foueam rete-
xi, vt patrare nō horrerem, obliuisci non
metui. Sed tu iustus index signans pecca-
ta quasi in sacculo obseruasti omnes se-
mitas meas, & cunctos gressus meos di-
numeraasti. Tacuisti, semper siluisti, pa-
tiens fuisti: Vae mihi, demum loqueris,
quasi parturiens.

Ezech. 3.

Pro. 26.

2. Pet. 2.

Iob 13.

Ezech. 42.

A. 15

CA.

Psal. 49.

DEVS Deorum Domine præstabilis super malitia: noui quia manifestus venies, noui quia non semper silebis, cum in conspectu tuo ignis exardescet, & incircuitu tuo tempestas valida ingruerit, cum aduocaueris coelum desuper, & terram discernere populum tuum, & ecce coram tot millibus populorum nudabuntur omnes iniquitates meæ tot agminibus angelorum patebunt vniuersa scelera mea: nō solum actuum sed etiam cogitationum, simulq; loquutionum. Tot iudiciis inops astabo, quot me præcesserunt in opere bono. Tot arguentibus confundar, quot mihi præbuerunt benè viuēdi exemplar. Tot conuincar testibus, quot me monuerūt proficuis sermonibus seq̃ue imitandas iustis dederunt actionibus. Domine mi, non suppetit quid dicam, non occurrit quid respondeam. Et cum iam intersim sæuo illi discrimini, torquet me conscientia, cruciant cordis arcana, coarctat auaritia, accusat superbia, consumit inuidia, inflammatur concupiscentia, infestat luxuria, dehonestat gula, ebrietas confutat, detra-

detrahtio lacerat, ambitio supplantat, rapacitas obiurgat, discordia dissipat, ira perturbat, leuitas dissoluit, torpor opprimit, hypocrisis fallit, adulatio frangit, fauor attollit, calumnia pungit. Ecce liberator mei de gentibus iracundis: ecce cum quibus vixi à die natiuitatis meae, quibus & studui, quibus & fidē seruauī. Ipsa me, quę delixeram studia damnant: quę laudaueram, vituperant. Hi sunt quibus acquieui amici, quibus parui magistri, & quibus seruiui domini. Consules quibus credidi, ciues quibus cohabitauī, domestici quibus consensi. Heu mihi Rex meus & Deus meus: quia incolatus meus prolongatus est. Vae mihi illuminatio mea: quia habitauī cum habitantibus Cedar. Et cū Dauid sanctus dixerit multum, quanto magis ego infelix dicere possum, nimis incola fuit anima mea? Firmamētum meum Deus, nō iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Spes mea non est in filiis hominum. Quem si remota pietate iudicaueris iustum inuenies? Et nisi praeueneris miserando impium, non est quod glorificet pium. Credo namque salus mea, quod audiui: quoniam benignitas tua ad pœnitentiam me adducit, tui oris mihi sonuerunt nectarea labia. Nemo

*Psal. 119.**Psal. 142.*

12 MEDITATIONES

Ioan. 6.

poteſt venire ad me, niſi pater meus; qui miſit me; traxerit eum. Enimvero quia me inſtruxiſti tanquam propitiuſ inſtructione formaſti, totis medullis cordis, toto niſu mentis, rogo te omnipotens pater cum dilectiſſimo filio tuo, teque dulciſſima proles, cum ſereniſſimo inuoco paracletu, trahere me quatenus poſt te curram in odorem vnguentorum tuorum dulciter.

Cant. 1.

CAPVT V.

Inuocatur pater per filium.

Ioan. 14.

INuoco te Deum meum, inuoco te, quia prope es omnibus inuocantibus te in veritate. Tu enim veritas es, doce me quaſo per clementiam tuam ſancta veritas te inuocare in te, quia hoc fieri quomodo oporteat neſcio, ſed à te doceri beata veritas, humiliter imploro, abſque te enim ſapere, eſt deſipere: te vero noſſe, eſt perfecte ſcire. Erudi me diuina ſapientia, & doce me legem tuam. Credo namque beatus erit, quem tu erudieris, & de lege tua docueris eum. Deſiderio inuocare te: quod quaſo fiat in veritate. Quid eſt in veritate inuocare Veritatem, niſi in filio patrem? Ergo ſancte pater, ſermo tuus veritas eſt, principiumque ver-

Pſal. 39.

horum tuorum veritas : hoc quippe est *Ioan. 1.*
verborum tuorum principium, quod in
principio erat verbum. In ipso principio
te summū adoro principium, In ipso ve-
ritatis verbo te perfecta inuoco Veritas,
in qua ipsa eadem Veritas, dirigas me in
veritate, & doceas. QUID enim est dul-
cius, quam genitorem in nomini vnige-
niti inuocare? patrem in recordatione fi-
lij ad pietatem inflectere? regem charissi-
mæ sobolis denominatione mitigare?
Sic enim solent rei carceribus eripi : sic
conmancipati vinculis liberari, sic tri-
stem accipientes sententiam capitis, non
solum absolui, sed insuper nancisci inso-
litam gratiam, dummodo iratis princi-
pibus dilectæ prolis intimaferint chari-
tatem. Sic delinquentes seruuli euadunt
supplicia dominorum, dum pro eis inter-
uenit dulcedo filiorum. Sic te omni-
potens pater omnipotentis filij charitatem
postulo, educ de carcere ad confitendum
nomini tuo animam meam, libera me à
vinculis peccatorum, per coæternum fla-
gitio vnicum tibi natum, meq; cui pro-
pria merita lethalem minantur senten-
tiam, preciosissimæ ad dexteram tuam
consedentis prolis interpellatione restau-
ra placatus ad vitam. Quem enim alium
dirigam intercessorem tibi nescio, nisi
A 7 hunc,

1. Ioan. 2.

Rom. 8.

hunc, qui est propitiatio pro peccatis nostris, qui sedet ad dexteram tuam interpellans pro nobis. Ecce aduocatus meus apud te Deum Patrem. Ecce pontifex sumus, qui non alieno eget expiari sanguine: quia proprio resulget perfusus cruore. Ecce hostia sancta beneplacens & perfecta in odorem suauitatis oblata & accepta. Ecce agnus sine macula, qui coram se tondentibus obmutuit, quia lapis cæsus, sputis illitus, opprobrijs affectus os suum non aperuit. En qui peccatum non fecit peccata nostra pertulit, & languores nostros suo liuore sanauit.

Esa. 53.

1. Pet. 2.

CAPVT VI.

Hic representat homo patri passionem filij.

Aspice pie pater pijsimum filium pro me tam impia passum. Respice clementissime rex quis patitur, & reminiscere benignus pro quo patitur. Nonne hic est, mi Domine, innocens ille, quem, vt seruum redimeres, filium tradidisti? Nunquid non auctor vitæ hic est, qui vt ouis ad occisionem ductus, tibiq; vsq; ad mortem obediens factus atrocissimæ non timuit necis genus subire? Recole totius salutis dispensator,

Esa. 53.

Phil. 2.

tor,
tute
parti
deita
cis al
carne
mine
tis su
re du
sum
nante
lera, q
dera i
spide
de cre
gia q
rum,
tua, d
sus m
dio ha
tatis.
fac m
re. Ou
ctum
torem
datoru
ritu v
ne vef
pater a
niuca

tor, quia hic est ipse, quem etsi ex tua virtute genuisti : meæ tamen infirmitatis participem fieri voluisti. Verè hæc est tua deitas, quæ meam induit naturam, crucis ascendit patibulum, quæ in assumpta carne triste tulit supplicium. Reduc Domine DEVS meus oculos tuæ maiestatis super opus ineffabilis pietatis. Intue-
re dulcem natum toto corpore extensum. Cerne manus innoxias pio manantes sanguine, & remitte placatus scelera, qua patrarunt manus meæ. Considera in me latus crudeli perfossium cuspide & renoua me sacro fonte, quem inde credo fluxisse. Vide immaculata vestigia quæ non steterunt in via peccatorum, sed semper ambulauerunt in lege tua, diris confixa clauis, & perfice gressus meos in semitis tuis, & fac me odio habere benignus omnes vias iniquitatis. Viam iniquitatis amoue à me, & fac me propitius viam veritatis eligere. Oro te rex sanctorum per hunc sanctum sanctorum, per hunc redemptorem mei, fac me currere viam mandatorum tuorum, vt ei valeam spiritu vniri, qui mea non horruit carne vestiri. Nunquid non attendis pie pater adolescentis filij charissimi caput niuea ceruice deflexa pretiosissimam
reso-

Psalm. 1.

resolutum in mortem? Aspice mitissime conditor dilectæ sobolis humanitatem, & miserere super infirmi plasmatis debilitatem. Candet nudum pectus, rubet cruentum latus, tensa arent viscera, decora languent lumina, regia pallent ora, procerarigent brachia, crura pendent marmorea, rigat terebrarōs pedes beati sanguinis vnda. Specta gloriose genitor gratissimæ prolis lacerata membra, & memorare benignus quæ mea est substantia. Conspicere Dei hominis poenam, & relaxa conditi hominis miseriam. Vide redemptoris supplicium & redempti dimitte delectū. Hic est Domine mi, quem propter peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus, in quo tibi benè placeuisti. Hic est ille innocens, in quo dolus non est inuentus, & tamen inter iniquos deputatus est.

Isa. 52.

Math. 3.

CAPVT VII.

Hic recognoscit homo se causam esse passionis.

Quid commisisti dulcissime puer, vt sic iudicareris? Quid commisisti amantissime iuuenis, vt adeo durè tractareris? Quod scelus tuum, quæ noxa tua, quæ causa mortis, quæ occasio

tua

tuae damnationis? Ego, ego sum tui plaga doloris, tuae culpa occisionis. Ego tuae mortis meritum, tuae vindictae flagitium. Ego tuae passionis liuor, tui cruciatu labor. O mirabilis censurae conditio, & ineffabilis mysterij dispositio. Peccat iniquus, & punitur iustus. Delinquit reus, & vapulat innocens. Offendit impius, & damnatur pius, Quod meretur malus, patitur bonus: quod perpetrat feruus, exoluit Dominus: quod committit homo, sustinet Deus. Quo nate Dei, quo tua descendit humilitas? Quo tua flagrauit charitas? Quo processit pietas? Quo excreuit benignitas? Quo tuus attigit amor? Quo peruenit compassio? Ego enim inique egi, tu pena mulctaris. EGO facinus admisi, tu ultione plecteris. Ego crimen edidi, tu torturae subijceris. Ego superbiui t tu humiliaris. Ego tumui, tu attenuaris. Ego inobediens extiti, tu obediens scelus inobedientiae luis. Ego gulae parui, tu inedia afficeris. Me ad illicitam concupiscentiam rapuit ardor, te perfecta charitas duxit ad crucem. Ego praesumsi vetitum, tu subijsti eculeum. Ego delector cibo, tu laboras patibulo. Ego fruor delicijs, tu laniaris clauis. Ego pomi dulcedinem, tu fellis gustas amaritudinem. Mihi ridens congaudet E-

18 MEDITATIONES

*Psal. 155.** alias,
Deus.*Gal. 5.*

ua, tibi plorans compatitur Maria. Ecce Rex gloriae. Ecce mea impietas & tua claret pietas. En mea iniustitia, & tua liquet iustitia. Quid Rex meus & Deus meus quid retribuam tibi pro omnibus quae retribuisti mihi? Non enim inueniri potest in corde hominis, quod non condignè talibus referatur praemijs. Nunquid sagacitas machinari potest humana cui comparatur misratio diuina? Nec est creaturae molliri officium, quo iuste creatoris recompenset praesidium. Est autem nate * Dei in hac tua admirabili dispensatione, est cui fragilitas mea in aliquo suppeditet, si tua uisitatione compuncta mens, carnem suam crucifigat cum vitijs & concupiscentijs: & hoc cum à te conceditur quasi iam tibi incipit compati, quia & tu pro peccato meo dignatus es mori. Sicq; per interioris hominis victoriam te duce armabitur ad exteriorē palmam, quatenus deuicta persecutione spirituali non vereatur pro amore tui subijci gladio materiali. Ita exiguitas conditionis, si tuae complaceat pietati, magnitudini valebit pro viribus respondere creatoris. Et haec coelestis medicina bone Iesu, hoc tui antidotum amoris. Oro te per antiquas misericordias tuas, infunde vulnerib⁹ meis quod reiecta viperea contagio-

ragionis bile reintegret me incolumitati
pristinæ, quod gustato tuæ nectare suavi-
tatis faciat me illecebrosa mundi toto af-
fectu despicere, & nulla eius aduersa pro
te formidare, memorq; perpetuæ nobili-
tatis, semper fastidiam ventos huius trā-
sitorij tumoris.

Mihi quæso sine te nihil dulcescat,
nihil complaceat, nil preciosum, nil
præter te mihi arrideat speciosum. Vile-
scant obsecro absque te mihi omnia, for-
deant vniuersa. Quod tibi aduersum est,
sit mihi molestum: & tuum benepla-
citum, mihi indeficiens desiderium.
Tædeat me gaudere sine te, & delectet
contristari pro te. Sit mihi nomen tuum
refocillatio, & memoria tui, consolati-
o fiant mihi lachrymæ meæ panes die
ac nocte inuestigando iustificationes
tuas, sit bonum mihi lex oris tui super
milia auri & argenti. Sit obedire tibi
mihi amabile: & resistere tibi execra-
bile.

Rogo te spes mea per omnes pietates,
tu vt propitieris impietatibus meis. Ada-
peri aures meas mandatis tuis, & ne de-
clines, flagito per nomē sanctum tuum,
in verba malitiæ cor meum ad excusan-
das excusationes in peccatis. Peto etiam
per admirabilem humilitatem tuam ne

veniat mihi spes superbiæ, & manus peccatoris non moueat me.

CAP. V. T. VIII.

*Hic exponit homo Deo patri passionem filij in sui reconcilia-
tionem.*

Ecce omnipotens Deus pater Domini mei, dispone benignus quo misereris mei, quoniam quicquid preciosius inueni, deuote obtuli, quicquid charius repperi, suppliciter præsentavi. Nihil mihi reliqui quin tuæ exposuerim maiestati, nihil iam superest quod adjiciam, quia totam tibi deligavi spem meam. Direxi tibi aduocatum meum dilectum filium tuum, nisi gloriosam progeniem inter me & te mediatorum. Misi, inquam, intercessorem, per quem, confido veniam, misi verbis verbum, quem pro meis dixi missum factis, & numeravi tibi sanctissimæ sobolis passionem, quam pro me credo fuisse perpeßam. Credo à te missam deitatem meam suscepisse humanitatem, in qua dignum duxit alaphas, vincula, sputa, irrationes perferre, nec non crucem, clauos, telumque suscipere. Hanc olim infantie vagitibus demollitam pueritiæ pan-

nis

nis constrictam, iuuentutis sudoribus vexatam, ieiunijs maceratam, vigilijs afflictam, itineribus fessam, postea affectam flagris, laceratam supplicijs, reputatam cum mortuis, dotatam gloria resurrectionis, cœlorum gaudio induxit, & in dexteram tuæ celsitudinis collocavit. Hęc placatio mei, & propitiatio tua. Hic attende pius quem genueris filium: & quem redemeris seruum. Hic aspice factorem, & ne despicias facturam. Amplexere serenus pastorem, & respice misericors allatam proprijs humeris ouem. Hic est fidelissimus pastor ille, qui dudum errabundam per abrupta montium, per præcipitia vallium multis varijsque quæsierat laboribus. Quique iam morienti, iam per longa exilia deficienti, tandem inuentæ gaudens se supposuit, & miro sibi annisu charitatis annexam de profunda confusionis abyssu leuauit, pijsque astrictam complexibus ad nonaginta nouem annam, quæ perierat, reportauit. Ecce Domine mi rex Deus omnipotens, ecce pastor bonus refert tibi quod commisisti ei. Suscepit te disponente ad saluandum hominem, quem tibi restituit omni labe immunum. Ecce tuum tibi charissimus natus plasma reconciliauit, quod à te procul deuiauit. En gregi tuo pastor mitis
refo-

Luc. 15.

reformat, quod prædo violētus abegerat. Reddit tuis conspectibus seruū, quem sua fecerat conscientia fugitiuum, vt qui per se meruit pœnam, per factionem huius mereatur veniam, cuiq; pro culpis su pererat gehenna, tanto duce iam confidat reuocari ad patriam. Potui per me te sancte pater offendere, sed non valui per me placare. Factus est adiutor meus, Deus meus tuus dilectus filius, meam participans humanitatem, vt curaret infirmitatem, quatenus vnde causa emergerat offensionis, inde tibi immolaret sacrificium laudis, meq; per hoc redderet tuæ pietati placabilem, quo sedens ad dexteram tuam, semper meæ substantiæ se ostenderet esse consortem. Ecce spes mea, ecce tota fiducia mea. Si me pro mea, vt dignum est, despicias iniquitate, respice me saltem misericors pro dilectæ sobolis charitate. Attende in filio, quo propitius seruo. Vide carnis sacramentum, & remitte carnis reatum. Quoties beatæ prolis tibi patent vulnera, delitescant obsecro scelera mea. Quoties rubet preciosus pio de latere sanguis, diluatur obsecro labe meę pollutionis. Et quia caro te laesit ad iram, caro te flectat, imploro, ad misericordiam, vt sicut me caro seduxit ad culpam: sic caro deducat ad veniam.

Mul-

Multum namq; est quod mea meretur impietas, longè autem maius quod redemptoris mei reposcit iure pietas.

Magna enim est mea iniustitia, satis verò maior redemptoris iustitia. Quanto namq; est superior Deus homine, tanto mea malitia est inferior eius bonitate, in qualitate & quantitate. Quid enim deliquit homo quod non redemerit filius Dei factus homo? Quæ tanta superbia tu meret, quam non tanta humilitas sterne ret? Quod nam tātum mortis imperium quod nati Dei non destrueret crucis supplicium? Nimirum Deus meus, si æqual lance delicta peccantis hominis, & redimentis gratia librentur autoris, non tantum Oriens ab Occidente, seu inferior separatur infernus à summo cœli cardine. Iam lucis optime creator, iam culpis ignosce meis pro dilecti filij tui laboribus immensis. Iam eius quæso pietati mea impietas, eius modestiæ mea peruersitas, & eius mansuetudini mea donetur ferocitas. Iam eius humilitas meam superbiam: patientia impatientiam: benignitas duritiam: obedientia inobedientiam: tranquillitas inquietudinem: dulcedo amaritudinem: suauitas, iram: charitas lucrifaciat crudelitatem.

CAPVT IX.

De inuocatione Spiritus sancti.

IAm, ô diuini amor numinis, patris
 omnipotentis, prolisq; beatissimæ
 sancta communicatio; omnipotens
 paraclete Spiritus, mœrentium consolator
 clementissime, iam cordis mei penetrabilibus
 potenti illabere virtute, & tenebrosa
 quæque latis neglecti latibula corusciluminis
 fulgore habitator lætifica, tuique roris
 abundantia longo ariditatis marcentia
 squallore visitando fecunda, Saucia
 interioris hominis arcana tui amoris
 iaculo, & torpentis medullas iccoris
 flammis salutaribus penetrando succende,
 sanctiq; feruoris igne illustrando: intima
 mentis & corporis vniuersa depasce.
 Pota me torrente voluptatis tue, vt nū
 iam mundanorum degustare libeat
 venenatæ dulcedinis. Iudica me Domine,
 & discerne causam meam de gente
 nō sancta, doce me facere voluntatem
 tuam, quia Deus meus es tu. Credo ergo
 quod quemcunque inhabitaueris, patris
 ac pariter filij domicilium condis. Beatus
 qui te merebitur hospitem, quoniam
 per te pater & filius apud eum faciet
 mansionem. Veni iam, veni benignissime
 me

*Psal. 42.**Psal. 42.*

m
 in o
 iuto
 vul
 uato
 sup
 rum
 Ven
 entia
 frag
 sing
 Ven
 re me
 pitu
 guita
 cūdu
 ceat
 Salua
 vnita
 rum;

S
 Ci
 sun
 tē
 gam. In
 sed tu

me dolentis animæ consolator, protegēs
in opportunitatibus, in tribulatione ad-
iutor. Veni mundator scelerum, curator
vulnerū. Veni fortitudo fragilium, rele-
uator labentium. Veni humilium doctor
superborum destructor. Veni orphano-
rum pius pater. Viduarum dulcis iudex.
Veni spes pauperum, refocillator defici-
entium. Veni nauigantium fidus, nau-
fragij portus. Veni omnium viuientium
singulare decus, morientium vnica salus.
Veni sanctissime Spiritus, veni & misere-
re mei, apta me tibi & condescendē pro-
pitius mihi, vt mea tuæ magnitudini exi-
guitas, roboriq; tuo mea imbecillitas, se-
cū dum multitudinem tuarum compla-
ceat miserationum, per Iesum Christum
Saluatorem meum, qui cum Patre in tua
vnitate viuit & regnat in sæcula sæculo-
rum; Amen.

CAPVT X.

*Oratio serui Dei de se humiliter
sentientis.*

SCio Domine, scio & fateor quod nō
sum dignus quem tu diligas, sed cer-
tē tu non es indignus quem ego dili-
gam. Indignus quidem sum tibi seruire,
sed tu non es indignus seruitio creatu-
ræ

ra tua. Da ergo mihi Domine vnde tu es dignus, & ego ero dignus vnde sum indignus. Fac me quomodo vis à peccatis cessare, vt quomodo debeo, possim tibi seruire. Concede mihi sic custodire & regere, & finire vitam meam, vt in pace dormiam, & in te requiescam. Præsta mihi in finem, vt me excipiat somnus cū requie, requies cum securitate, securitas in æternitate, Amen.

CAPVT XI.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

TE Deum Patrem ingenitum: te filium vnigenitum, te Spiritum sanctum Paracletum, sanctā & indiuiduam Trinitatem toto corde & ore confitemur, laudamus, atq; benedicimus, tibi gloria in sæcula sæculorum, Amen.

CAPVT XII.

Confessio omnipotentis Dei & maiestatis eiusdem.

O Summa Trinitas, virtus vna, & discreta maiestas, Deus noster. Deus omnipotens, confiteor tibi ego vltimus seruorum tuorum, & exiguum membrum ecclesiæ tuæ, confite-

or

or tibi, & honorifico te debito sacrificio
laudis, pro scire & posse, quod mihi tan-
tillo donare dignatus es. Et quia exteriora
mihi munera desunt, quæ possim of-
ferre, ea quæ in me sunt vota laudatio-
nis ex dono misericordiæ tuæ, ecce li-
bens atque ouans offero tibi de fide non
ficta & conscientia pura. Credo igitur
te toto corde rex cœli & terræ Domine,
& oro te, confiteor Patrem & Filium, &
Spiritus sanctum, in personis trinum
& in substantia vnum verum Deum om-
nipotentem, vnius simplicis incorpo-
ræ, inuisibilis, & incircumscriptæ natu-
ræ, nihil te superius aut inferius, maius-
ve aliquid habentem, sed per omnem
modum sine deformitate perfectum, si-
ne quantitate magnum, sine qualitate
bonum, sine tempore sempiternum, sine
morte vitam, sine infirmitate fortem, si-
ne mendacio verum, sine situ ubiq; præ-
sentem, sine loco ubique totum, sine ex-
tensione omnia implentem, sine con-
tradictione ubique occurrentem, sine
motu omnia transcendentem, sine statu
intra omnia manentem. sine indigentia
omnia creâtem, sine labore omnia regen-
tē, sine tui initio omnib. initia dantē, sine
tui mutatione omnia mutabilia facien-
tem: in magnitudine infinitū, in virtute

omnipotentem in bonitate summum
in sapientia inæstimabilem, in consilijs
terribilem, in iudicijs iustum, in cogita-
tionibus secretissimum, in verbis veracē,
in operibus sanctum, in misericordijs co-
piosum, erga delinquētes patientissimū,
erga poenitentes piissimum, semper idi-
psum æternum ac sempiternum, immor-
talem atque incommutabilem, quē nec
spatia dilatant, nec breuitas locorum an-
gustat, nec receptacula vllā coarctant, nec
voluntas variat, nec necessitudo corrup-
pit, nec mœsta perturbant, nec læta de-
mulcent, cui nec obliuio tollit quicquā,
nec memoria redit, nec præterita transe-
unt, nec futura succedunt. Cui nec origo
initium, nec tempora incrementum, nec
casus finem dabit, sed ante sæcula & in sæ-
culis & per sæcula in æternum viuīs, &
est tibi perēnis laus & æterna glōria, sum-
ma potestas & singularis honor, perpe-
tuum regnum & sine fine imperium,
per infinita & indefessa & immortalia sæ-
cula sæculōrum.

C A P V T XIII.

*Qualiter generi humano dignatus est, sub-
uenire Deus Pater, & de Verbi incar-
natione, & gratiarum ac-
tione.*

Huc.

HUc usque omnipotens Deus cordis
 mei inspector & scrutator, confes-
 sus sum omnipotentiam maiesta-
 tis tuæ, & maiestatem omnipotentiæ tuæ,
 nunc autem qualiter humano generi
 subuenire dignatus es in fine sæculorū, *Rom. 10.*
 sicut corde credo ad iustitiam: ita ore co-
 ram te confiteor ad salutem. Tu quidem
 Deus Pater solus, nunquam & nusquam
 legeris missus, de filio autem tuo, ita
 scribit Apostolus. Cum autem venit ple- *Gal. 4.*
 nitudo temporis, misit Deus filium su-
 um. Cum dicit: misit, satis ostēdit quod
 in hunc mundum missus aduenit, cum
 de beata Maria semper Virgine natus, ve-
 rus & perfectus homo in carne apparuit.
 Sed quid est, quod de illo, ille euangelista
 rum præcipuus ait: In mundo erat & *Ioan. 1.*
 mundus per ipsum factus est. Illuc verò
 missus est per humanitatem ubi semper
 fuit & est per diuinitatem. Quam vide-
 licet missionem opus esse totius sanctæ
 Trinitatis, toto corde credo, & ore confi-
 teor. Quomodo autem nos amasti pater *Rom. 8.*
 sancte & bone? quantum nos dilexisti *Phil. 2.*
 pie conditor, qui etiam proprio filio non
 pepercisti, sed pro nobis impijs tradidisti
 illum. Subditus tibi ille fuit usque ad mor-
 tem, mortem autem crucis, tollens chi-
 rographum peccatorum nostrorum, &
 affi-

30 MEDITATIONES

*Col. 2.
Psal. 87.
Ioan. 10.*

Rom. 8.

1. Ioan. 14.

1. Pet. 2.

affigēs illud cruci, crucifixit peccatū & occidit mortem. Vnus ille inter mortuos liber, potestatem habens ponendi animā suam pro nobis, & iterum sumendi eam pro nobis. Igitur victor & victima & ideo victor, quia victima pro nobis. Tibi sacerdos & sacrificium, & ideo sacerdos, quia sacrificium. Meritō mihi spes valida in illo est, quia sanabis omnes languores meos per eum, qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis. Languores quippe mei Domine magni sunt & multi: multi sunt & magni: Habet enim multa in me princeps mūdi huius scio & fateor, sed rogo te: libera me per sedentem ad dexteram tuam redemptorem nostrū in quo nihil sui mali potuit inuenire. Per ipsum me iustifica qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius. Per ipsum caput nostrum, in quo nulla est macula, libera me membrū eius, licet exiguum & infirmum. Libera quæso me à peccatis, vitijs, culpis, & negligētijs meis. Reple me tuis sanctis virtutibus, & fac me bonis pollere moribus, fac me in sanctis operibus, propter nomen sanctum tuum, perseverare vsque in finem secundum tuam voluntatem.

CA.

S. AVGVSTINI.
CAPVT XIII.

31

*De fiducia, quam habere debet anima
in Domino Iesu, atque eius
passione.*

DEsperare utique potuissem propter nimia peccata mea & infinitas negligentias meas, nisi verbum tuum Deus caro fieret, & habitaret in nobis. Sed desperare iam non audeo, quia cum inimici essemus, reconciliati sumus per mortem filij tui, quanto magis reconciliati salui facti sumus per eum? Omnis namque spes & totius fiduciae certitudo mihi est in precioso sanguine eius, qui effusus est propter nos, & propter salutem nostram. In ipso respiro, & in ipso confisus ad te peruenire desidero, non habens meam iustitiam, sed eam, quae est ex filio tuo Domino nostro Iesu Christo. Vnde gratias agimus tibi clementissime & benignissime amator hominum Deus, qui per Iesum Christum filium tuum Dominum nostrum, quum non essemus. potenter fecisti nos, & cum periti fuissetus, culpa nostra, mirabiliter liberaisti & recuperaisti nos: gratias ago pietati tuae, & multas tibi laudes refero ex totis praecordiis meis, qui propter tuam inenarrabilem dile-

Rom. 5.

tionem. qua nos miseros & indignos
 mirabili bonitate amare dignatus es, mi-
 sisti eundem vnigenitum tuum de sinu
 tuo ad publicum nostrum saluare nos
 peccatores. tunc filios perditionis. Grati-
 as ago tibi pro sancta incarnatione & na-
 tiuitate eius, & gloriosa genitrice sua, de
 qua ipse carnem assumere dignatus est
 propter nos, & propter nostram salutē:
 vt, sicut Deus verus de Deo, ita verus ho-
 mo ex homine esset. Gratias tibi ago pro
 passione & cruce eius, pro morte & resur-
 rectione eius, pro ascensione eius in cœ-
 lum, & sede maiestatis eius ad dexteram
 tuam. Ipse enim quadragesimo die post
 resurrectionē suam ascendens, videnti-
 bus discipulis super omnes cœlos, sedēs-
 que ad dexteram tuam, Spiritum sanctū
 secundum promissionem suam in filios
 adoptionis effudit. Gratias tibi ago pro
 sacratissima illa effusione preciosi sangui-
 nis eius, quo sumus redempti: simul
 & pro sacrosancto & viuifico mysterio
 corporis & sanguinis eius, quo quotidie
 in ecclesia tua pascimur & potamur ab-
 luimur & sanctificamur, & vnius sum-
 mæ diuinitatis participes efficimur. Gra-
 tias tibi ago pro tua mira & inenarra-
 bili charitate, qua nos indignos sic ama-
 sti & saluasti per vnicū & dilectum fi-
 lium

At. 1.

At. 2.

lium tuum. Sic enim dilexisti mundum,
 vt vnigenitum tuum dares : vt omnis,
 qui credit in eum, non pereat : sed habeat
 vitam æternam. Hæc est autem vita æter- *Ioan. 3.*
 na, vt cognoscamus te verum Deum, & *Ioan. 17.*
 quem misisti Iesum Christum, per fidem
 rectam, & condigna fidei opera.

CAPVT XV.

*De immensa charitate Patris æterni ad
 genus humanum.*

O Immensa pietas, ô inæstimabilis
 charitas: vt liberares seruum, filiū
 tradidisti. Deus factus est homo,
 vt perditus homo de potestate dæmonū
 erueretur. Quam benignissimus amator
 hominum est filius tuus Deus noster,
 cuius pijs visceribus non satis visum est,
 vt se inclinaret factus homo de vera Vir-
 gine Maria, nisi etiam subiret crucis sup-
 plicium effuso sanguine propter nos, &
 propter nostram salutem. Venit pius,
 Deus, venit pro pietate & bonitate sua,
 venit quærere, & saluum facere quod
 perierat. Quæsiuit ouem perditam, quæ- *Luc. 15.*
 siuit & inuenit, & humeris suis reporta-
 uit ad caulas gregis pius Dominus, & ve-
 re multum pius pastor. O charitas, ô pie-
 tas. Quis audiuit talia? Quis super tan-

Rom. 8.

ta misericordiæ viscera non obstupescat?
 Quis non miretur? Quis non collatetur
 propter nimiam charitatem tuam, qua nos
 dilexisti? Misisti filium tuum in similitu-
 dinem carnis peccati, ut de peccato dam-
 naret peccatum: ut nos efficeremur ius-
 titia tua in ipso, ipse enim verus est ag-
 nus immaculatus, qui abstulit peccata
 mundi, qui mortem nostram moriendo
 destruxit, & vitam resurgendo reparavit.
 Sed quid tibi retribuere possumus Deus
 noster pro tantis beneficijs misericordiæ
 tuæ, quas laudes, quasve gratiarum actio-
 nes? Etiam si illa beatorum angelorum
 scientia & potentia nobis foret, nihil ta-
 men dignum tantæ pietati, & bonitati
 tuæ recompensare valeremus. Si certè
 omnia membra nostra verterentur in
 linguas ad rependendum tibi debitas
 laudes, nequaquam sufficeret exiguitas
 nostra. Supereminet enim omnem sci-
 entiam tua inæstimabilis charitas, quam
 ostendisti nobis indignis pro sola boni-
 tate, & pietate tua. Filius namque tuus
 Deus noster, non angelos: sed semen A-
 brahæ apprehendit, assimilatus nobis per
 omnia absque peccato. Humanam itaque
 non angelicam suscipiens naturam, & e-
 am stola sanctæ resurrectionis, & immor-
 talitatis glorificans, vexit super omnes
 coelos

Hebr. 2.

coelos, super omnes choros angelorum,
super Cherubin & Seraphin, collocans
ad dexteram suam. Hanc autem lau-
dant angeli, adorant dominationes, &
omnes virtutes coelorum tremunt su-
per se hominem Deum. Hæc nempe
mihi tota est spes, omnisque fiducia. Est
enim in ipso Iesu Christo Domino no-
stro vnicuiusque nostrum portio caro &
sanguis. Vbi ergo portio mea regnat, i-
bi me regnare credo. Vbi caro mea glori-
ficatur, ibi gloriosum me esse cognosco.
Vbi sanguis meus dominatur, ibi domi-
nari me sentio. Quamuis peccator sim,
de hac communione gratiæ, non diffi-
do. Et si peccata mea me prohibent, sub-
stantia mea requirit, Et si delicta mea me
excludunt, naturæ communio non re-
pellit. Non enim tam immitis est Deus,
vt obliuiscatur hominis, & non memi-
nerit ipsius quem ipse gestat, & quem
mei causa suscepit, eius quem mei causa
requirit. Mitis verò & valdè benignus
est Dominus Deus noster, & diligit car-
nem suam, membra sua, & viscera sua. In
ipso Deo & Domino nostro Iesu Christo
dulcissimo, benignissimo atq; clemen-
tissimo, in quo resurreximus, & iam cœ-
los ascendimus, & iam in cœlestibus con-
sidemus: caro nostra nos diligit. Habe-
mus

mus autem sanguinis nostri prerogati-
uam in ipso. Sumus autem membra e-
ius, & caro eius. Ipse deniq; est caput no-
strum, ex quo totum corpus, sicut scrip-
tum est. Os ex ossibus meis, & caro de
carne mea, & erunt duo in carne vna. Et
nemo vnquam carnem suam odio ha-
bet, sed fouet & diligit eam. Mysterium
hoc magnum est: ego dico in Christo, &
in Ecclesia, ait Apostolus.

CAPVT XVI.

*De duplici Christi natura, qui nobis misere-
tur, & pro nobis interpellat.*

Rom. 4.

Rom. 8.

GRatias itaque ago labijs, & corde,
& omni qua valeo virtute, infini-
tæ misericordiæ tuæ Domine De-
us noster, pro omnibus miserationibus
tuis, quibus mirabiliter nobis perditis
subuenire dignatus es: per eundem filiū
tuū saluatorem & recuperatorem no-
strum, qui mortuus est propter peccata
nostra, & resurrexit propter iustificatio-
nem nostram, & nunc viuens sine fine,
sedet ad dexteram tuam, & interpellat
pro nobis, & simul tecum miseretur,
quia Deus est ex te patre, coæternus &
consubstantialis tibi per omnia. Vnde
potest in perpetuum nos saluare: sed se-
cun-

cundum id, quod homo est, ex qua parte
 minor te est, data est ei omnis potestas in
 coelo & in terra: vt in nomine Iesu omne
 genu flectatur, cœlestium, terrestrium,
 & infernorum, & omnis lingua confitea
 tur: quia Dominus noster Iesus Christus
 in gloria est tua, Deus pater omnipotens. *Matth. 28.*
 Ipse quidem constitutus est à te iudex vi
 uorum & mortuorum, tu verò non iudi
 cas quemquam, sed omne iudicium tuū
 dedisti filio tuo, in cuius pectore recon
 diti sunt omnes thesauri sapientiæ & sci
 entię. Ipse autem testis & iudex est, iudex
 & testis, quem nulla peccatrix conscien
 tia effugere poterit. Omnia enim nuda *Pbil. 2.*
 & aperta sunt oculis eius. Ipse sanè qui
 in iustè iudicatus est, iudicabit orbem ter
 ræ in æquitate, & populos in iustitia. *Ioan. 5.*
Col. 2.
Hier. 29.
Heb. 4.

Benedico ergo nomen sanctum tuum *Psal. 95.*
 in æternum, & glorifico ex toto corde
 meo, omnipotens & misericors Domi
 ne, pro illa inenarrabili & mirabili con
 iunctione diuinitatis & humanitatis in
 vnitæ personæ: vt non aliter Deus, ali
 ter homo esset: sed vnus idemque Deus
 & homo, homo & Deus. Sed licet mira
 bili dignatione verbum caro factum sit:
 neutra tamen ex duabus naturis in aliā
 mutata est substantiam. Trinitatis my
 sterio, quarta nō est addita persona. Vni
Ioan. 8.

38 MEDITATIONES

ta quippe est, non confusa verbi Dei hominisq; substantia: vt in Deum, quod ex nobis susceptum fuerat, perueniret: & illud quod nunquam fuerat, idem quod semper fuerat permaneret. O admirabile mysterium. O inenarrabile commercium. O mira, semperq; miranda. semperque amanda diuinæ propitiationis benignitas. Serui digni non fuimus, & ecce filij Dei facti sumus, heredes quidem Dei, cohæredes autem Christi. Vnde hoc nobis, & quis nos ad hoc perduxit? Sed rogo te clementissime pater Deus, per hanc inæstimabilem pietatem, bonitatem, & charitatem tuam: vt dignos nos facias multis & magnis promissionibus eiusdem filij tui Domini nostri Iesu Christi. Manda virtuti tuæ, & cōfirma hoc quod operatus es in nobis, perface quod cœpisti: vt ad plenam tuæ pietatis gratiam mereamur peruenire. Fac nos per spiritū sanctum intelligere & mereri, & debito semper honore venerari hoc magnum pietatis mysterium, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est gentibus, creditū est in mundo, assumptum est in gloria.

*Rom. 8.**Psal. 67.**1. Tim. 3.*

CA-

CAPVT XVII.

*De gratia quam habere debet homo Deo
pro beneficio redemptionis.*

Quamtu[m] sumus tibi debitores Domine, Deus noster tanto redempti precio, tanto saluati dono, & tam glorioso adiuti beneficio? O quamtu[m] à nobis miseris es timendus, amandus, benedicendus, laudandus, honorandus, & glorificandus, qui nos sic amasti, sic saluasti, sic sanctificasti, sic sublimasti. Tibi nēpe debemus omne quod possumus, omne quod viuimus, omne quod sapimus. Sed quis habet quicquā non tuū? Tu Domine Deus noster: à quo bona cuncta procedunt, propter te & nomen sanctum tuum, da nobis de bonis tuis, vt de bonis ac datis tuis seruiamus tibi, & in veritate placeamus atq; debitas quotidie laudes rependamus tibi pro tantis beneficijs misericordiæ tuæ. Non enim aliunde possumus tibi seruire, neque placere: nisi de tuo munere. Omne enim datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est: descendens à patre luminum, apud quē non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Dominus **DEVS** noster,
Deus

Iac. I.

Deus pie, Deus bone, Deus omnipotens,
 Deus ineffabilis & incircumscriptæ natu-
 ræ: Deus institutor omnium rerum, &
 Domini nostri Iesu Christi pater, qui e-
 undem dilectum filium tuum Domi-
 num nostrum dulcissimum misisti de si-
 nu tuo ad publicum profectum nostrū,
 suscipere vitam nostram, vt nobis dona-
 ret suam, essetq; perfectus Deus ex te pa-
 tre, & perfectus homo ex matre, totus
 Deus, & totus homo, vnus idemq; Chri-
 stus, æternus & temporalis, immortalis
 & mortalis, creator & creatus, fortis &
 infirmus, victor & victus, nutritor & nu-
 tritus, pastor & ouis, temporaliter mor-
 tuus, & tecum viuens in æternum, suis
 dilectoribus vitæ municipium promit-
 tens, suis discipulis dixit: Quodcunque
 petieritis patrem in nomine meo, dabit
 vobis. Per ipsum, summum sacerdotem,
 & verum pontificem, & bonum pasto-
 rem, qui se tibi obtulit in sacrificium, po-
 nens animam suam pro grege suo: te ro-
 go per ipsum, qui sedet ad dexteram tuā,
 & interpellat pro nobis, redemptorem &
 aduocatum nostrum: pietati & bonitati
 tuæ supplico elementissime & amantissi-
 me & benignissime amator hominum
 Deus: vt des mihi cum eodem filio tuo
 & spiritu sancto, te in omnibus benedi-
 cere

Ioan. 14.

cere & glorificare cum multa cordis contritione, & lachrymarū fonte, cum multa reuerentia & tremore. Quia quorum vna est substantia, vnum est & datum. *Sap. 9.*
 Sed quoniam corpus quod corrumpitur aggrauat animam: excita quæso torporem meum tuis stimulis; & fac me strenuè perseverare in præceptis & laudibus tuis die ac nocte. Tribue vt concaleat cor meum intra me: & in meditatione mea exardeſcat ignis. Et quia ipse tuus vnicus *Pſal. 38.*
 natus dixit: nemo venit ad me, nisi pater, *Ioan. 6.*
 qui miſit me, traxerit, cum, & nemo venit ad patrem, nisi per me: obsecrò & suppliciter rogo, trahе me ſemper ad ipſum, *Ioan. 14.*
 vt iſe me tandem perducatur ad te, illuc vbi ipſe eſt in dextera tua ſedens: vbi eſt ſempiterna vita, ſempiternè beata, vbi eſt amor perfectus, & timor nullus: vbi eſt dies æternus, & vnus omnium ſpiritus, vbi ſumma & certa ſecuritas, & ſecura tranquillitas: & tranquilla iucunditas, & iucunda ſœlicitas, & ſœlix æternitas, & æterna beatitudo, & beata tui ſine fine viſio & laudatio: vbi tu cum illo: & ille tecum in communionem ſancti ſpiritus æternaliter ac ſempernaliter viuus & regnas Deus: per omnia ſæcula ſæculorum, Amen.

CAPVT XVIII.

Oratio deuotissima ad Christum.

Spes mea Christe Deus, hominum tu
dulcis amator.

Lux, via, vita, salus, decor & decus om-
ne tuorum.

Omnia, pro quorū voluisti ferre salute.

Cernito vincla, crucem, vulnus, mortem
atq; sepulchrum.

Post tres inde dies deuicta morte resur-
gens,

Discipulis visus, nutantia corda refor-
mans,

Luce quaterdena coelorum summa pe-
tisti.

Viuis in æternum nunc, & per sæcula re-
gnans.

Tu es Deus meus viuus & verus, pater
meus sanctus, Dominus meus pius, rex
meus magnus, pastor meus bonus, magi-
ster meus vnus, adiutor meus optimus,
dilectus meus pulcherrimus, panis me-
us viuus, sacerdos meus in æternum,
dux meus ad patriam, lux mea vera, dul-
cedo mea sancta, via mea recta, sapientia
mea præclara, simplicitas mea pura con-
cordia mea pacifica, custodia mea tuta,
portio mea bona, salus mea sempiterna,
mi-

S. AVGVSTINI.

43

misericordia mea magna, patientia mea
 robustissima, victima mea immaculata,
 redemptio mea sancta, spes mea firma, cha-
 ritas mea perfecta, resurrectio mea vera,
 vita mea aeterna, exultatio & visio mea
 beatissima, & sine fine mäsura. Te depre-
 cor, supplico & rogo, vt per te ambulem, *Ioan. 14.*
 ad te perueniã, in te requiescã, qui es via,
 veritas, & vita, sine qua nemo venit ad pa-
 trem. Te enim desidero dulcissimum &
 pulcherrimũ Dominum. O splendor pa-
 terne glorię, qui sedes super Cherubin, &
 intueris abyssos, lumen veridicum, lumẽ
 illuminans, lumen indeficiens, in quem
 desiderãt angeli prospicere. Ecce cor meũ *1. Pet. 2.*
 corã te est: discute tenebras eius, vt amo-
 ris tui claritate plenius perfundatur, da
 mihi Deus me⁹ te, redde mihi te, en amo-
 re & si parum est, amẽ validius. Non pos-
 sum metiri, vt sciam quãtum desit mihi
 amoris tui ad id quod satis est, vt currat
 vita mea in amplexus tuos, nec auertatur
 donec abscondatur in abscondito vultus
 tui. Hoc tamen scio, quia male mihi est
 prãter te Domine, non solum extra me, *Psal. 30.*
 sed in me ipso. Omnis enim copia, quæ
 Deus meus non est, egestas mihi est. Bo-
 num namq; , quod neq; in melius, neq;
 in deterius commutari potest: tu solus
 es, qui simpliciter solus es, cui non est
 aliud

44 MEDITATIONES

aliud viuere, & aliud beatè viuere: quia tua beatitudo tu es. Creatura verò tua, cui est aliud viuere, & aliud beatè viuere; omne quod uiuit, & beatè uiuit, non debet nisi gratiæ tuę attribuere. Et ideo nos egemus tui; non tu nostri: quia si omnino non essemus, nihil tibi deesset ad bonum, quod tu es. Tibi itaque Domino Deo nostro semper adhærere necesse habemus, vt per continuum auxilium tuum sanctè, & piè, & rectè viuere valeamus. Pondere siquidem fragilitatis nostrę deorsum trahimur; dono autem tuo accendimur, & sursum ferimur, inardescimus & imus. ascendimus, ascensiones in corde facimus, & cantamus canticum graduum, igne tuo bono inardescimus & imus. Quoniam sursum imus? ad pacem Hierusalem: quoniam iucundatus sum, in his quę dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus. Illic collocauit nos volūtas bona, vt nihil velimus aliud, quàm permanere illic in æternum. Sed quia dum sumus in corpore, peregrinamur à te Domine: non habemus hic ciuitatem manentem, sed futuram inquirimus: Noster autem municipatus in cœlis est. Ideo duce gratia tua ingredior in cubile cordis mei: & canto tibi amatoria rex meus & Deus meus, gemens in enarra-

Psal. 121.

1. Cor. 15.

Heb. 13.

ra
m
sti
le
ru
tre
illu
nu
del
na
fun
uer
rissi
coll
& d
con
rico

Hi

E
ætern
num
in sæ
& no

rabiles gemitus in loco peregrinationis
meæ, vbi cantabiles mihi factæ sunt iu-
stificationes tuæ. Et recordans Hierusa-
lem, extendo in eam sensum cordis: Hie-
rusalem patriam meam, Hierusalem ma-
trem meam: teq; super eam regnaturum
illustratorem, patrem, tutorem, patro-
num, rectorem, pastorem, castas & fortes
delicias, solidum gaudium, & omnia bo-
na ineffabilia, simul omnia: quia vnâ
summum & verum bonum. Et non a-
uertar, donec in eius pacem matris cha-
rissimæ, vbi sunt primitiæ spiritus mei,
colligas totum quod sum à dispersione
& deformitate hac, & conformes. atque
confirmes in æternum Deus meus mise-
ricordia mea.

Psal. 118.

C A P V T XIX.

*Hic distinguit inter sapientiam, quæ do-
mus Dei est & sapientiam, quæ
diuina est.*

HÆC est domus tua Deus, non ter *Psal. 148.*
rena, neque vlla coelesti mole cor-
porea: sed spiritualis & particeps
æternitatis: quia sine labe manet in æter-
num: statuisti enim eam in sæculum &
in sæculum sæculi: præceptum posuisti,
& non præteribit. Non tamen tibi Deo *Eccle. 1.*
coræ-

46 MEDITATIONES

coæterna: quia non sine initio facta est. Prior quippe omnium creata est sapientia: Non utique illa sapientia patri Deo planè coæterna, & coæqualis, per quam creata sunt omnia, & in quo principio factum est cœlum & terra, sed profectò sapientia, quæ creata est, spiritualis natura scilicet, quæ contemplatione luminis lumen est. Dicitur enim & ipsa (quamuis creata) sapientia. Sed quantum distat inter lumen illuminans, & lumen quod illuminatur, tantum differt inter te summam sapientiam, quæ es creans, & istam, quæ creata est: sicut inter iustitiam iustificantem, quæ tu Deus noster es, & iustitiã, quæ iustificatione nostra facta est. Nam & nos sumus dicti iustitia Dei patris in te filio eius Domino nostro, testante Apostolo: Ergo quia prior omnium creata est quædam sapientia, quæ creata est mens rationalis, & intellectualis, castæ scilicet ciuitatis tuæ, matris nostræ, quæ sursum est, & libera est, & æterna in cœlis. Quibus cœlis, nisi qui te laudant cœli cœlorum? quia hoc est cœlum cœli Domino. Et si non inuenimus tempus ante illam, quæ creaturam temporis antecedit: quia prior omnium creata est, ante illam tamen tu es Deus æternus creator omnium, à quo est ipsius creaturæ per-

*Ioan. 1.
Gen. 1.*

*2. Cor. 5.
Gal. 4.*

Psal. 113.

perpetuitas, à quo facta sumpsit exordium, quamuis non temporis: quia nondum erat tempus ipsius: tamen conditio nis suæ: vnde ita est abs te Domino Deo nostro, vt aliud sit plane quàm tu, licet nec ante illam, nec in illa inueniamus tempus. Est enim idonea faciem tuā semper videre, vt nec vsquam deflectatur ab ea. Quo fit, vt nulla mutatione varietur. Inest tamen ipsi mutabilitas qua tenebre sceret & frigesceret, nisi amore grandi co hærens tibi tanquam super meridiem lu ceret & feruëret ex te. Denique tam casto amore cohæret tibi Deo vero, & verè æterno: vt quamuis tibi non sit coæterna, per nullius tamen temporis varietates, & vicissitudines à te resoluatur & deficiat: sed in tui solius verissima contempla tione requiescat. Quoniam tu Deus dili genti te quantum præcipis, ostendis te, & sufficit ei. Vnde non declinat à te, nec à se: sed semper in eodem statu manet, te in desinenter videndo, te indeficiëter amando, verum lumen, & castum amorē. O beata ista & sublimis creatura, creaturarum maximè beata inhærendo semper beatitudini tuæ, foelix & nimium foelix te sempiterno inhabitatore, atque illustratore sui. Nec inuenio quid licentius appellandum existinemus cœlum cœli

Psal. 116.

*Psal. 41.**Psal. 15.**Psal. 101.*

cœli Domino, quam domum tuam contemplantem delectationem tuam sine defectu, & absque affectu egrediendi in aliud, mentem purissimam, concordissimè vnā, stabilimentum pacis beatorū spirituum. In cœlestibus sunt ista cœlestia. Vnde intelligat anima, cuius peregrinatio longinqua facta est, si iam sitit, si iam factæ sunt ei lachrymæ suæ panes sui, si iam petat vnā & hanc requirat: vt inhabitet in domo tua per omnes dies vitæ suæ. Et quæ vita eius, nisi tu? Et qui dies eius, nisi æternitas tua? Sicut annitui, qui non deficient. Hinc ergo intelligat anima quæ potest, quam longe super omnia tempora sis æternus: quando domus tua, quæ peregrinata non est, quamuis tibi non sit coæterna, indefinenter tamen & indeficienter cohærendo tibi nullam temporis patitur varietatem, te quæ semper perseuerantissima castitate hauriens mutabilitatem suam nusquam, & nunquam exerit, ex te sibi præsentē ad quem toto affectu se tenet, non habens futurum quod expectet, nec præteritum transiens quod meminerit, per nullas vices variatur, & in nulla tempora extenditur.

CA.

CAPVT XX.

*Hic orat homo, vt ipsa quoque domus
Dei aret pro eo.*

O Domus Dei luminosa & speciosa, dilexi decorem tuum, & locum habitationis gloriæ Domini Dei mei, possessoris, & fabricatoris tui : tibi suspiret peregrinatio mea nocte ac die, tibi inhiet cor meum, tibi intendat mens mea. Ad societatem beatitudinis tuæ peruenire desiderat anima mea. Dico ei, qui fecit te, vt possideat me in te, quia ipse fecit me & te. Imò tu dic, tu roga eum, vt dignum me faciat participatione gloriæ tuæ. Sanctam enim societatem tuā, & mirabilem pulchritudinem tuam, nō per meritum requiro: sed per sanguinem eius, quo redemptus sum, adipisci non despero : tantum adiuuent me merita tua, subueniant prauitati meæ sanctæ & purissimæ orationes tuæ, quæ inefficaces apud Deum nullatenus esse possunt. Erraui fateor sicut ouis perdita : & incolatus meus prolongatus est, atq; procul proiectus sum à facie domini Dei mei in hanc exilij cæcitatem. Vbi expulsus à paradisi gaudijs, deploro quotidie mecum super misérias captiuitatis meæ lugubre

C

car-

Psal. 118.

Psal. 119.

50 MEDITATIONES

*Eph. 2.**Matth. 22.*

carmen, ingentesq; lamentationes, cum
 recordor tui Mater Hierusalem, dum stāt
 pedes mei in atrijs tuis sancta & decora
 Sion, necdum interiora tua conspicerē in
 propatulo valens: sed in humeris pasto-
 ris mei structoris tui, spero me reportari
 tibi, vt tripudiem tecum, illo inenarra-
 bili gaudio, quo lætantur illi, qui tecum
 sunt coram ipso Deo, & Salvatore nostro,
 qui dissoluit inimicitias in carne sua, &
 pacificauit omnia quæ in cœlis sunt, &
 quæ in terra sanguine suo. Ipse enim est
 pax nostra, qui fecit vtraque vnum. Qui
 duos ex aduerso venientes parietes con-
 iungens, in se beatitudinis tuæ perma-
 nentem felicitatem pari modo & eadem
 mensura se nobis daturum promisit, di-
 cens: Erunt æquales angelis Dei in cœlis.
 O Hierusalem domus Dei æterna post
 Christi dilectionem, tu esto lætitia &
 consolatio mea dulcis memoria tui bea-
 ti nominis, sit releuatio mœroris tædio-
 rumque meorum.

CAPVT XXI.

*Quantis amaritudinibus vita ista
 sit respersa.*

Tædet

Tædet enim me Domine valde vitæ huius, & istius ærumnosæ peregrinationis: vita hæc: vita misera, vita caduca, vita incerta, vita laboriosa, vita immunda, vita domina malorum, regina superbiorum, plena miserijs & erroribus quæ non est vita dicenda: sed mors, in qua momentis singulis morimur, per varios mutabilitatis defectus, diuersis generibus mortium.

Nunquid ergo hoc, quod viuimus in hoc mundo, dicere possumus vitā? quam humores tumidant, dolores extenuant, & ardores exiccant, aer morbidat, escæ inflant, ieiunia macerant, ioci dissoluunt, tristitiæ consumunt, sollicitudo coarctat, securitas hebetat, diuitiæ inflant & iactant, paupertas deijcit, iuuentus extollit, senectus incuruat, infirmitas frangit, mœror deprimit. Et his malis omnibus mors furibunda succedit, simulque cunctis gaudijs istius miseræ vitæ ita finem imponit: vt quum esse desierit, non fuisse putetur. Mors ista vitalis & vita mortalis: licet his alijsque sit respersa amaritudinibus: prohdolor quam plurimos suis capit illecebris, & quam multos suis falsis promissionibus decipit.

Et cum ita per se sit falsa & amara, vt

etiam suos cæcos amatores latere non valeat: tamen infinitam stultorum multitudinem aureo calice, quem in manu habet, potat & prorsus inebriat. Felices illi, & ipsi rari, qui familiaritatem eius recusant, perfunctoria gaudia spernunt, societatem abijciunt, ne cum pereunte deceptrice, & ipsi perire cogantur.

CAPUT XXII.

*De felicitate vitæ, quam præparauit
Deus diligentibus se.*

O Vita, quàm præparauit Deus ijs, qui diligunt eum, vita vitalis, vita beata, vita secunda, vita tranquilla, vita pulchra, vita munda, vita casta, vita sancta, vita ignara mortis, nescia tristitiæ, vita sine labe, sine dolore, sine anxietate, sine in corruptione, sine perturbatione, sine varietate, & mutatione, vita totius elegantia & dignitatis plenissima, vbi non est aduersarius impugnans, vbi nulla peccati illecebra, vbi est amor perfectus, & timor nullus, vbi dies æternus, & vnus omnium spiritus, vbi Deus facie ad faciem cernitur, & hoc vitæ cibo mens sine defectu satiatur. Libet me tuæ intendere claritati, delectant me bona tua audiendo corde: quanto plus valeo mecum
confi-

considerare, tanto plus amore tui langu-
gueo, tui vehementi desiderio, tuique
dulci memoria admodum delector. Li-
bet itaque, libet in te oculos cordis attol-
lere, statum mentis erigere, affectum a-
nimi conformare. Libet sanè de te lo-
qui, de te audire, de te scribere, de te con-
ferre, de tua beatitudine & gloria quoti-
die legere, & lecta sæpius sub corde re-
uoluere, vt vel sic possim ab huius mor-
talis perituræque vitæ ardoribus, pericu-
lis & sudoribus sub tuæ vitalis auræ dul-
ci refrigerio transire, & transiens in sinu
tuo fessum caput dormiturus, vel paulu-
lum declinare. Huius rei gratia scriptura-
rum sanctarum amœna prata ingredior,
viridissimas sententiarum herbas exa-
rando carpo, legendo comedo, frequen-
tando rumino, atque congregando tan-
dem in alta memoriæ sede repono, vt ta-
li modo tua dulcedine degustata minùs
istius miserrimæ vitæ amaritudines sen-
tiam. O vita foelicissima, ô regnum verè
beatum carens morte, vacans fine, cui
nulla tempora succedunt per æuum, vbi
continuus, sine nocte dies nescit habere
tempus, vbi victor miles illis hymnidi-
cis angelorum sociatus choris, cantat
Deo sine cessatione canticum de canticis
Sion nobile; perpetua caput amplecten-

te corona. Vtinam concessa mihi peccatorum venia, moxq; hac carnis sarcina deposita, in tua gaudia veram requiem habiturus intrarem, & tuæ ciuitatis præclara atq; speciosa mcenia coronam vitæ de manu Domini accepturus ingrederer, vt illis sanctissimis choris interesssem, vt cū beatissimis spiritibus gloriæ conditoris assisterem, vt præsentem Christi vultum cernerem, vt illud summum & ineffabile & incircumscriptum lumen semper aspicerem, sicq; nullo metu mortis affici, sed de incorruptionis perpetuæ munere, lætari possem sine fine.

CAPVT XXIII.

*De felicitate animæ sanctæ hinc
exeuuis.*

Fœlix anima, quæ terreno resoluta corpore, libera cœlum petit, secura est & tranquilla, non timet hostem neque mortem. Habet enim semper præsentem, cernitq; indefinenter pulcherrimum Dominum cui seruiuit, quem dilexit, & ad quem tandem læta & gloriosa peruenit. Hanc verò tantæ beatitudinis gloriam nulla dies minuet, nullus improbus poterit auferre. Viderunt eam filiæ Sion, & beatissimam prædicauerunt,

&

& reginæ, & concubinæ laudauerunt eā
dicentes: Quæ est ista, quæ ascendit de de-
serto, delicijs affluens, innixa super dile-
ctum suum? Quæ est ista, quæ progredi-
tur, sicut aurora confurgens, pulchra vt
Luna, electa vt Sol, terribilis vt castrorū
acies ordinata? Quam læta exit, festinat, *Cant. 6.*
currit, cum dilectum suum sibi dicentem
attonitis auribus audit: Surge, propera a-
mica mea, speciosa mea & veni, iam
hyems transijt, imber abiit, & recessit, flo-
res apparuerunt in terra nostra: tempus
putationis aduenit, vox turturis audita
est in terra nostra, ficus protulit grossos
suos, vineæ florentes dederunt odorem
suum, surge propera amica mea, formo-
sa mea. Columba in foraminibus petrae,
in cauernis maceriae, ostende mihi faciē
tuam, sonet vox tua in auribus meis. Vox
enim tua dulcis, & facies tua decora. Ve-
ni electa mea, speciosa mea, & columba
mea, immaculata mea, sponsa mea veni,
& ponam in te thronum meum, quia
concupiui speciem tuam. veni vt læteris
in cōspectu meo cum angelis meis, quo-
rum societas tibi à me repromissa est. Ve-
ni post multa pericula & labores, intra
in gaudium Domini tui, quod nemo tol-
let à te.

CAPVT XXIIII.

*Oratio ad sanctos, vt nobis succurrant
in periculis.*

Fœlices sancti Dei omnes qui iam
transistis huius mortalitatis pela-
gus, & peruenire meruistis ad por-
tum perpetuæ quietis, securitatis & pa-
cis, securi & tranquilli, semperque festi-
ui atq; gaudentes estis. Obsecro vos per
vestram charitatē, qui securi estis de vo-
bis, solliciti estote de nobis: securi estis de
vestra immarcessibili gloria, solliciti esto-
te de nostra multiplici miseria. Per ipsum
vos rogo, qui vos elegit, qui vos tales fe-
cit, de cuius pulchritudine iam satiami-
ni, de cuius immortalitate iam immor-
tales facti estis, de cuius beatissima visio-
ne semper gaudetis, estote iugiter memo-
res nostri, subuenite nobis miseris, qui
adhuc in salo huius vitæ circumstantib⁹
agitamur procellis. Vos portæ pulcherri-
mæ, quæ in magnam surrexistis altitudi-
nem, adiuuate nos vile pauimentum lon-
ge inferius iacentes. Date manum & eri-
gite iacentes super pedes, vt conualescen-
tes de infirmitate fortes efficiamur in bel-
lo, intercedite & orate constanter atq; in-
desinenter pro nobis miseris multumq;
negli-

negligentibus peccatoribus, vt per vestras orationes vestro sancto consortio coniungamur, quia aliter salui esse non possumus. Sumus namque valde fragiles, & nullius virtutis homunciones, animalia ventris, & carnis mancipia, in quibus vix aliquod virtutis vestigium apparet. Et tamen sub Christi confessione positi, ligno crucis ferimur, nauigantes per hoc mare magnum & spatiosum, vbi sunt reptilia, quorum non est numerus, vbi sunt animalia pusilla cum magnis, vbi est draco sæuissimus semper paratus ad deuorandum, Vbi sunt loca periculosa. Scylla & Charybdis, & alia innumera-bilia, in quibus naufragantur incauti, & in fide dubij. Orate Dominum, Orate pijsissimi, orate omnia agmina sanctorum & vniuersi cœtus beatorum, vt vestris precibus, meritisque adiuti, salua naue & integris mercibus peruenire mereamur ad portum perpetuæ salutis, & quietis, & continuę pacis, & nunquam finientis securitatis,

Psal. 103.

CAPVT XXV.

Anime desiderium ad ciuitatem super-
nam Hierusalem.

Mater Hierusalem ciuitas sancta
 Dei, charissima sponsa Christi,
 te amat cor meum, pulchritudi-
 nem tuam nimium desiderat mēs mea.
 O quam decora, quam gloriosa, quam
 generosa tu es? Tota pulchra es, & macu-
 la non est in te. Exulta & lætare formosa
 filia principis, quia concupiuit Rex spe-
 ciem tuam, & amauit decorem tuum.
 speciosus præ filiis hominum. Sed
 qualis est dilectus tuus ex dilecto, ô pul-
 cherrima? Dilectus meus candidus, &
 rubicundus, electus, ex millibus. Sicut
 malus inter ligna sylvarum, sic dilectus
 meus inter filios. Subvmbra illius, quem
 desiderauī, ecce læta sedeo & fructus e-
 ius dulcis gutturi meo. Dilectus meus
 misit manum suam per foramen, & ven-
 ter meus intremuit ad tactum eius. In le-
 ctulo meo per noctem quæsiui, quem di-
 ligit anima mea, quæsiui & inueni. teneo
 nec dimittā illū, donec introducat me in
 domum suam, & in cubiculum suum
 gloriosa genitrix mea. Ibi enim dabis mi-
 hi vbera tua abundantius, & perfectius,
 & satiabis me satietate mirifica, ita vt nec
 esuriam, nec sitiam in æternum. Foelix
 anima mea, semperque foelix in sæcula si
 intueri meruero gloriam tuam, beatitu-
 dinem tuam, pulchritudinem tuam, por-
 tas

*Cant. 4.**Psal. 44.**Cant. 5. et 2.**Cant. 5.**Cant. 3.**Cant. 7.*

tas & muros, & plateas tuas, & mansiones tuas multas, nobilissimos ciues tuos, & fortissimum regem tuum in decore suo. Muri namque tui ex lapidibus preciosis, portæ tuæ ex Margaritis optimis, plateæ tuæ ex auro purissimo, in quibus iucundum Alleluia sine intermissione concinitur, mansiones tuę multæ quadris lapidibus fundatæ, saphiris constructæ, laterculis coopertæ aureis, in quas nullus ingreditur, nisi mundus: nullus habitat inquinatus. Speciosa facta es & suavis in delicijs tuis mater Hierusalem. Nihil in te tale, quale hic patimur: qualia in hac misera vita cernimus. Non sunt in te tenebræ, aut nox, aut quælibet diuersitas temporum. Non lucet in te lux lucernæ, aut splendor Lunæ, vel iubar stellarum: sed Deus de Deo, lux de luce, sol iustitiæ semper illuminat te. Agnus candidus & immaculatus, lucidum & pulcherrimum est lumen tuum. Sol tuus, claritas tua, & omne bonum tuum huius pulcherrimi regis indeficiens contemplatio. Ipse rex regum in medio tui, & pueri eius in circuitu eius. Ibi hymnidici angelorum chori, ibi societas supernorum ciuium. Ibi dulcis solennitas omnium ab hac tristi peregrinatione ad tua gaudia redeuntium. Ibi prophetarum

prouidus chorus, ibi duodenus Apostolorum numerus, ibi innumerabiliū martyrum victor exercitus, ibi sanctorum, confessorum sacer conuentus, ibi veri & perfecti monachi, ibi sanctæ mulieres, quæ voluptates sæculi, & sexus infirmitatem vicerunt, ibi pueri & puellæ, qui annos suos sanctis moribus transcendunt, ibi sunt oues & agni, qui iam huius voluptatis laqueos euaserunt, exultant omnes in proprijs mansionibus, dispar est gloria singulorum, sed communis est lætitia omnium. Plena & perfecta ibi regnat charitas, quia Deus est ibi omnia in omnibus: quem sine fine vident, & semper videndo in eius amore ardent, amant, & laudant: laudant & amant, omne opus eorum laus Dei sine fine, sine defensione, sine labore. Fœlix ego & verè in perpetuum fœlix, si post resolutionem huius corpusculi audire meruero illa cantica cœlestis melodix, quæ cantantur ad laudem regis æterni, ab illis supernæ patriæ ciuibus, beatorumque spirituum agminibus. Fortunatus ego, nimiumque beatus, si & ego ipse meruero cantare ea, & assistere Regi meo, Deo meo, & duci meo, & cernere eum in gloria sua, sicut ipse polliceri dignatus est, dicens: Pater volo, vt quos dedisti mihi sint me-

1. Cor. 15.

Ioan. 17. 12.

14.

mecum, vt videant claritatem meam,
quam habui apud te ante constitutionē
mundi. Et alibi: Qui mihi ministrat, me
sequatur, & vbi sum ego, illic & minister
meus erit. Et iterum: Qui diligit me, dili-
getur à patre meo, & ego diligam eum,
& manifestabo ei meipsum.

CAPVT XXVI.

*Hymnus de gloria paradisi Petri Damiani
Cardinalis Ostiensis, ex dictis
B. Augustini.*

AD perennis vitæ fontem mens si-
tiuit arida.
Claustra carnis præsto frangi clau-
sa quærit anima.
Gliscit, ambit, eluctatur exul frui pa-
tria.
Dum pressuris ac ærumnis se gemit ob-
noxiam.
Quam amisit, eum deliquit, contempla-
tur gloriam
Præsens malum auget boni perdit me-
moriā.
Nam quis promat summæ pacis quanta
sit lætitia.
Vbi viuus margaritis surgunt ædificia.
Auro celsa micant tecta, radiant tricli-
nia?

Solis gemmis preciosis hæc structura nectitur.

Auro mundo tanquã vitro vrbs via sternitur.

Abeſt limus, deest fimus, lues nulla cernitur.

Hyems horrens, æſtas torrens illic nunquam sæuiunt.

Flos perpetuus roſarum, ver agit perpetuum.

Candent lilia, rubescit crocus, ſudat balſamum.

Virent prata, vernant ſata, riui mellis influunt.

Pigmentorum ſpirat odor, liquor & aromaticum.

Pendent poma floridorum non lapſura nemorum.

Non alternat Luna vices, Sol vel curſus ſyderum.

Agnus eſt fœlicis vrbs lumen innociduum.

Nox & tempus deſunt ei, diem fert continuum.

Nam & ſancti, quiq; velut Sol præclarus rutilant.

Poſt triumphum coronati mutuo coniubilant.

Et proſtrati pugnas hoſtis iam ſecuri numerant,

Omni labe defœcati, carnis bella nesciunt,

Caro facta spiritalis, & mens vnum sentiunt.

Pace multa perfruentes, scandala nō perferunt.

Mutabilibus exuti repetunt originem.

Et præsentem veritatis contemplantur speciem.

Hinc vitalem viui fontis hauriunt dulce dinem.

Inde statum semper ijdem exeuntes capiunt.

Clari, viuidi, iucundi nullis patent casibus.

Absunt morbi semper sanis, senectus iuuenibus.

Hinc perenne tenent esse, nam transire transijt.

Inde virent, vigent, florent, corruptela corruit.

Immortalitatis vigor mortis ius absorbit.

Qui scientem cuncta sciunt, qui nescire nequeunt.

Nam & pectoris arcana penetrant alterutrum.

Vnum volunt, vnum nolunt, vnitas est mentium.

Licet

64 MEDITATIONES

Licet cuiq; sit diuersum pro labore me-
ritum.

Charitas hæc suum facit, dum quisque
amat alterum.

Proprium sic singulorum commune fit
omnium.

Vbi corpus, illic iure congregantur A-
quilæ.

Quo cum angelis & sanctæ recreentur a-
nimæ.

Vno pæne viuunt ciues vtriusque pa-
triæ

Auidi & semper pleni, quod habent de-
siderant.

Non fatietas fastidit, neque fames cru-
ciat.

Inhiantes semper edunt, & edentes in-
hiant.

Nouas semper harmonias vox meloda
concrepat.

Et in iubilum prolata mulcent aures or-
gana.

Digna (per quem sunt victores) regi dāt
præconia.

Fœlix, cœli quæ præsentem regem cer-
nit anima.

Et sub sede spectat alta orbis volui machi-
nam.

Solem, Lunam, & globosa cum planetis
sydera.

Chri-

S. AVGVSTINI.

63

Christe palma bellatorum hoc in municipium.

Intrôduc me post solutum militare cingulum.

Fac consortem donatiui beatorum ciuium.

Præbe vires inexhausto laboranti prælio,

Vt quietem post præcinctum debeas emerito.

Teque merear potiri sine fine præmio.

AMEN.

C A P V T XXVII.

*Laud continua quam facit anima ex
contemplatione supernæ di-
uinitatis.*

Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto eius. Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius. Benedicite Domino omnia opera eius, in omni loco dominationis eius, benedic anima mea Domino. Laudemus Deum quem laudant Angeli, adorant dominationes, tremunt potestates, cui Cherubin & Seraphin incessabili voce proclamant: Sanctus, Sanctus, Sanctus. Iungamus voces nostras vocibus angelorum

psal. 102.

1. Cor. 13.

rum sanctorum & communem dominum laudemus pro modulo nostro. Illi enim laudant dominum purissimè & incessanter, qui semper inhærent contemplationi diuinæ, non per speculum & in ænigmate, sed facie ad faciem. Sed quis dicere vel cogitare sufficiat, qualis sit in conspectu domini Dei omnipotentis illa beatorum Spirituum, cœlestiumque virtutum innumerabilis multitudo? Quæ sit in eis sine fine festiuitas visionis Dei? Quæ lætitia sine defectu? Quis amoris ardor non crucians, sed delectans? Quod sit in eis desiderium visionis Dei cum satietate, & satietas cum desiderio, in quibus nec desiderium poenam generat, nec satietas fastidium parit. Quomodo inhærendo summæ beatitudinæ sunt beati? Quomodo coniuncti vero lumini, facti lux. Quomodo semper aspicientes incommutabilem Trinitatem mutati sunt in incommutabilem. Sed quando illam angelicæ dignitatis celsitudinem comprehendere poterimus, quando nec ipsius animæ nostræ naturam inuestigare valemus? Qualis est ista, quæ carnem viuificare potest, se autem in sanctis cogitationibus vt vellet constringere non potest? Quali est ista tam fortis, tam infirma, tam parua, tam magna, quæ rimatur secre-

secreta Dei, & cœlestia contemplatur, atque humanis commodis multarum artium peritiam perspicaci ingenio adinuenisse probatur? Qualis ergo est ista, quæ tam multa de cæteris nouit, & se qualiter facta sit prorsus ignorat? Licet enim non nulla ambigua à quibusdam super eius origine proferantur. inuenimus tamen eam esse quendam intellectualem spiritum per creatoris potentiam factum, immortaliter iuxta modum suum viuentem, mortale corpus quod sustinet viuificantem, mutabilitati subiectum, obliuioni deditum, quem timor sæpè afficit, lætitia extollit, O res mira, omnique stupore dignissima: De Deo quidem creatore omnium, qui est incomprehensibilis & ineffabilis, excelsa & mirabilia nimis. omni remota ambiguitate legimus, loquimur, & scribimus. De angelis autem & animabus quicquid dicimus, non tam euidenter approbare possumus. Sed transeat ab his animus, & transcendat omne quod creatum est, currat, & ascendat, & volitet, & pertranscat, & in eum, qui creauit omnia, quantum potest, oculos fidei dirigat. Faciam ergo gradus ascensionis in corde meo, & per ipsos ascendam animam meam, & per ipsam, & mentem meam ascendam

Notandum

dam ad Dominum meū, qui capiti meo
desuper manet. Quidquid visibiliter cer-
nitur, quicquid spiritualiter imaginatur,
forti manu ab intuitu cordis & mentis
procul remoueat. Solus intellectus pu-
rus & simplex incedens, rapido volatu
ad ipsum perueniat conditorem angelo-
rum, & animarum, & omnium rerum.
Mens illa beata, quæ ima deserit, summa
petit, quæ ponit in arduis sedem habita-
tionis suæ, & de summis rupibus con-
templatur Solem iustitiæ aquilonis ob-
tutibus. Nihil enim tam pulchrum atq;
iucundum, quam ipsum solum mentis
inuitu, & cordis auiditate contemplari
Deum, & miro modo inuisibiliter cerne-
re inuisibilem: sicq; aliam, non istam gu-
stare dulcedinem, & inspicere aliam, non
illam lucem. Lux enim ista, quæ loco
clauditur, tempore finitur, noctium in-
terruptione variatur, & quam commu-
nem cum vermibus & pecoribus habemus,
in comparatione illius summæ lu-
cis, non est lux dicenda, sed nox.

CAPVT XXVII.

*Quid sit quodammodo Deum cernere &
tenere, & qualiter sit de Deo
sentiendum.*

Quan-

Q Vanquam autem illa summa & incommutabilis essentia, lux vera, lux indeficiens, lux angelorum à nemine cōspici valeat in hac vita (quod solum prēmium sanctis reservatur in cœlesti gloria) illud tamē credere, & intelligere, & sentire, & illi ardentem inhiare, quodammodo illum cernere est atq; tenere. Sonet itaq; vox super angelos, & homo intenta mente contempletur Deum, verbis quibus potest, suas illi dicat laudes: Iustum namq; est, vt creatura suum laudet creatorem: Ipse enim ad laudandum se nos creavit, qui nostris non indiget laudibus. Est autem virtus incomprehensibilis, nullius indigens, ipsi sibi sufficiens. Magnus Dominus Deus noster, & magna virtus eius, & sapientiæ eius non est numerus, magnus Dominus Deus *Psal. 146.* noster, & laudabilis valdè. Hunc itaque mens diligat, lingua canat, manus scribat atq; in his sanctis studijs fidelis animus se totum exerceat. Huius videlicet cœlestis theoriæ suauissimis dapibus vir desideriorum & cœlestium contemplator assiduè reficiatur, vt hoc cœlesti pabulo saginatus clamet clamore magno, clamet totis medullis cordis, clamet in iubilo, & ardentissimo mentis desiderio dicat.

CAPVT XXIX.

Oratio explicans plurimas Dei proprietates.

O Summe, optime, omnipotentissime, misericordissime, iustissime, secretissime, præsentiissime, pulcherrime & fortissime, stabilis & incomprehensibilis, inuisibilis omnia vicens, immutabilis omnia mutans, immortalis, inlocalis, interminus, incircūscriptus, nusquam finitus, inæstimabilis; ineffabilis, inscrutabilis, immotus omnia mouens inuestigabilis, indicibilis, metuentus atque terribilis, honorandus, atque timendus, venerandus atque reuerendus, nunquam nouus, nunquam vetus, inno-uans omnia, & in vetustatem perducens superbos, & nesciunt. Semper agens, semper quietus, colligens & non egens, omnia portans sine onere, omnia implens, sine inclusione, omnia creans, protegens nutriendus & proficiēs, querens, cum nihil desit tibi, amans nec celsuans, zelans & securus es. Pœnitet te, & nō doles, irasceris, & tranquillus es. Opera mutas, sed nō consilium. Recipis quod non inuenis, & nunquam amisisti. Nunquam inops, & gaudes lucris, nunquam auarus, & usu-

ras-

ras exigis. Supererogatur tibi vt debeas,
& quis habet quicquam non tuum? Red-
dis debita, nulli debens, donas debita, ni-
hil perdens. Qui solus viuificas omnia,
qui creasti omnia, qui vbiq; es, & vbiq;
totus qui sentiri potes, videri non potes,
qui nusquam dees, & tamen ab iniquo-
rum cogitationibus longè es. Qui nec ibi
dees, vbi longè es: quia vbi non es per gra-
tiam, ades per vindictam. Qui omnia tan-
gis, nec tamen omnia tangis æqualiter.
Quædam enim tangis, vt sint non ta-
men vt viuant, sentiant, & discernant.
Quædam verò tangis, vt sint & viuant,
non tamen vt sentiant & discernant: Quæ-
dam verò tangis vt sint, viuant & sen-
tiant non tamen vt discernant: Quædam
vero tangis, vt sint, viuant, sentiant, & di-
scernant. Et cum tibi metipsi nunquam
dissimilis sis: dissimiliter tamen tangis
dissimilia, qui vbiq; semper præsens es,
& inueniri vix potes. Quæ stantem sequi-
mur & apprehendere non valemus. Qui
tenes omnia, imples omnia, circumple-
cteris omnia, superexcedis omnia, susti-
nes omnia. Neque ex alia parte sustines,
atque ex alia parte superaris, neque ex al-
lia parte imples, & ex alia circumplecte-
ris: sed circumplectendo imples &
implendo circumplecteris, sustinendo
super-

*Sap. 8.**3. Tim. 6.**Marc. 8.*

superexcedis, & superexcedēdo sustines. Qui doces corda fidelium sine strepitu verborum. Qui attingis à fine vsque ad finem fortiter: & disponis omnia suaui-
 ter. Qui locis non distenderis nec temporibus variaris. Neque habes accessus & recessus, sed habitas lucem inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, nec videre potest. In te manens quietus, vbiq; circumis totum, vbiq; prorsus totus. Non enim scindi vel diuidi poteris: quia verè vnus es, nec in partes efficeris, quia totus totum tenes, totum implet, totum illustras & possides. Huius videlicet mysterij immensam profunditatem mens humana concipere non potest, nec oratoria lingua enarrare, neq; diffusi sermones, nec bibliothecarum volumina queunt explicare. Si totum mundum libri repleant tua scientia inenarrabilis explicari non potest: quoniā verè indicibilis est. Nullo modo scribi potes neq; concludi: qui es fons lucis diuinæ, & sol claritatis æternæ. Magnus enim es sine qualitate, & idē immensus. Bonus es sine quātitate, & idē verè & summè bonus: & nemo bonus, nisi tu solus, cuius voluntas est opus, cuius velle posse est. Qui omnia de nihilo creasti, quæ sola volūtate tua fecisti. Qui omnem creaturam tuam absque
 indi-

indigentia aliqua possides, & sine labore
gubernas, & absque tædio regis, & nihil
est quod perturbet ordinem imperij tui,
vel in summis, vel in imis. Qui in omni-
bus locis sine loco habetis, & omnia con-
tines sine ambitu, & vbique es præsens
sine situ, & motu. Qui nec mali auctor
es: quodque facere non potes, qui nihil
non potes, neque vnquam te aliquid fe-
cisse poenituit, nec vllius commotionis
animi tui tempestate turbaris, nec totius
terræ pericula damnum tuum est. Nul-
la flagitia vel scelera probas, aut imperas.
Nunquam mentiris, quia æterna veritas
es: Cuius vnus bonitate facti sumus, &
iustitia poenas luimus, & clementia libe-
ramur. Nam nihil cœleste, nihil igneum,
nihil terrenum, nihilque, quod corporis
sensus attingat, pro te colendum est: qui
verè es, quod es, & non mutaris. Cui ma-
ximè conuenit illud quod Græci dicunt
Ὁν, Latini ens, quod semper idem ipse
es, & anni tui non deficient. Hæc & alia
multa docuit me sancta mater Ecclesia,
cuius factus sum membrum per grati-
am tuam. Docuit me sanè solum & v-
num, & verum Deum non esse corpore-
um, & passibilem, nihilque de substan-
tia tua, vel natura, vllò modo esse viola-
bile, aut commutabile, aut compositum

Psal. 101.

D

vel

vel factum. Et ideo certum est corporeis oculis te non posse sentiri, sed nec ab ullo mortalium in propria essentia aliquando potuisse videri. Hinc etenim patenter datur intelligi, quod vnde angeli te intuentur: inde & nos post hanc vitam te videbimus. Sed nec ipsi profecto te videre possunt sicuti es: nulli denique alij tota nisi tibi soli nota est omnipotens trinitas.

CAPUT XXX.

De unitate personarum, & pluralitate in Deo.

TV vero unitas es diuinitatis, personarum pluralitate multiplex, numerabiliter es innumerabilis: ac idcirco mensurabiliter immensurabilis & ponderabiliter imponderabilis. Non enim summæ bonitatis, quæ tu ipse es, profitemur originem: ex qua omnia, per quam omnia, in qua omnia, sed eius participatione dicimus omnia bona. Nam tua diuina essentia semper caruit, accaret materia: licet non careat forma, forma, scilicet informata, forma formarum, forma formosissima, quam dum imprimis quasi sigillum rebus singulis, eas si-
ne tui

ne tui augmento, aut tuo detrimēto mutabilitate proculdubio à te facis differre. Quicquid autem in natura creaturarum est, creatura tua est. O vna Trinitas, & tria vnitas Deus, cuius omnipotentia omnia possidet, & regit, & implet quæ creauit. Nec ideo te implere omnia dicimus, vt te contineant : sed vt ipsa potius à te contineantur, nec particulatim impleas omnia, nec vllatenus ita putandum est, vt vnaquæq; creatura pro magnitudine portionis suæ capiat te, id est, maxima maius, & minima minus, dum sis potius ipse in omnibus, siue omnia in te. Cuius omnipotentia concludit vniuersa, nec euadēdi potentiam tuam, quis aditum inuenire potest. Qui enim te non habet placatum, nequaquam euadet iratum, sicut scriptum est : Neq; ab Oriente, neque ab Occidente, neq; à disertis montibus : quoniam Deus iudex est. Et alibi : Quò ibo à spiritu tuo, & quo à facie tua fugiam? Immensitas diuinæ magnitudinis tuæ ista est : vt intelligamus te intra omnia, sed non inclusum : extra omnia, sed non exclusum.

Et ideo interior es, vt omnia cōtineas : & ideo exterior es, vt incircumscriptæ magnitudinis tuæ, immensitate omnia concludas. Per id ergo, quod interior es,

Psal. 17.

Psal. 138.

76. MEDITATIONES.

ostenderis esse creator: per id verò, quod exterior es, gubernator omnium demonstraris. Ac ne omnia, quæ creata sunt, sine te essent, interior es: exterior verò, ut omnia includantur à te, non locali magnitudine, sed potentiali præsentia: qui ubique præsens es, & omnia tibi præsentia: quamvis quidam hæc intelligant, quidam verò non intelligant. Inseparabilis ergo naturæ tuæ unitas, separabiles non potest habere personas: quia sicut es Trinitas in unitate, & unitas in Trinitate: sic separationem non potes habere personarum. Nominatur quidem illæ personæ aliquando singulæ, sed ita te voluisti Deus Trinitas inseparabilem ostendere in personis: ut nullum tibi nomen sit in qualibet persona, quod non ad aliam, secundum relationis regulam referatur. Sicut pater ad filium, & filius ad patrem: sic Spiritus sanctus ad patrem & filium verissimè refertur. Ea vero nomina, quæ substantiam, vel personam, vel potentiam, vel essentiam tuam significant: vel quicquid propriè dicitur, Deus, omnibus personis æqualiter conveniunt: ut Deus, magnus, omnipotens, æternus, & omnia quæ naturaliter de te Deo dicuntur. Non est ergo aliquod naturæ nomen, quod sic tibi Deo Patri convenire valeat.

at: vt aut filio, aut Spiritui sancto conuenire nequeat, dicimus te patrem naturaliter esse Deum: sed naturaliter est & filius Deus, naturaliter est & Spiritus sanctus Deus: non tamen tres dii, sed vnus naturaliter Deus Pater, & Filius, & Spiritus sanctus. Idcirco inseparabilis es sancta Trinitas Deus in personis sensu intelligenda: quamuis voce separabilia habearis nomina, quia pluralem numerum in naturæ nominibus nullatenus recipis. In hoc enim ostenditur personas non posse diuidi in sancta Trinitate, quæ vnus Deus verus est, quia cuiuslibet personæ nomen, semper ad alteram respicit personam. Si patrem dico, filium ostendo: si filium nomino, patrem prædico: si Spiritum sanctum appello, alicuius esse spiritum necesse est intelligi, scilicet, Patris & Filij. Hæc est enim fides vera, veniens de sana doctrina: hæc certè est fides Catholica, & orthodoxa, quam medocuit Deus in sinu matris Ecclesia gratia sua.

CAPVT XXXI.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

D 3 Inno.

Inuocat itaque Domine te fides mea, quam dedisti mihi propter bonitatem tuam ad saluationem mei. Fidelis autem anima ex fide uiuit, tenet in spe, quod videbit in re. Inuocat te Deus meus casta conscientia mea, & suauis amor fidei meae quam excussis ignorantie tenebris, ad veritatis intelligentiam perduxisti: & quam à stulta saeculi amaritudine eruisti, atque adhibita tuae dulcedinis charitate, iucundam mihi, & mellifluam reddidisti: inuocat te Trinitas beata, vox clara, & syncerus amor fidei meae, quam ab ipsis enutrens cunabulis, illuminasti semper per illustrationem gratiae tuae, & quam ad augens confirmasti in me per documenta matris Ecclesiae. Te inuoco beata & benedicta, & gloriosa vna Trinitas Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, qui es Deus, dominus, paracletus charitas, gratia, communicatio, genitor, genitus, regenerans verum lumen ex lumine vero, vera illuminatio, fons, flumen, irrigatio, ab vno omnia, per vnum omnia, in vno omnia, à quo, per quem in quo omnia. Viuens vita, vita à viuente, viuientium viuificator. Vnus à se, vnus ab vno, vnus ab ambobus, à se, ab altero, ab utroque verax pater, veritas filius, veritas Spiritus sanctus. Vna ergo Pater, logos, paracletusque;

tusq; essentia, vna virtus, vna bonitas, vna beatitudo: à quo, per quem, & in quo beata sunt omnia, quæcunque beata sunt.

C A P V T XXXII.

Quod Deus vera & summa vita est.

DEVS vera, & summa vita: à quo, per quem, & in quo viuunt omnia, quæcunque verè & beatè viuunt. Deus bonum & pulchrum: à quo, *Matt. 7.* per quem, & in quo bona & pulchra sunt omnia, quæcunque bona & pulchra sunt. Deus, cuius nos fides excitat, spes erigit, charitas iungit: Deus qui petere iubet & inueniri te facis, & pulsanți aperis: Deus à quo auerti, cadere est: ad quem conuerți, surgere est: in quo manere, consistere est: Deus quem nemo amittit nisi deceptus, nemo quærit, nisi admonitus, nemo inuenit nisi purgatus: Deus quem nosse viuere est, cui seruire regnare est, quem laudare salus & gaudium animæ est: Te labijs & corde, omniq;ue, qua valeo virtute laudo, benedico atque adoro, tuæque clementiæ & bonitati pro vniuersis beneficijs tuis gratias refero, & hymnum gloriæ tuæ cano: Sanctus, sanctus,

30 MEDITATIONES

ctus, sanctus. Te inuoco ô beata Trinitas, vt venias in me: & templum me facias dignum gloriæ tuæ, Rogo Patrem per Filium, Rogo Filium per Patrem, Rogo Spiritum sanctum per Patrem & Filium, vt omnia vitia elongentur à me, & omnes sanctæ virtutes plantentur in me. Deus immense, à quo omnia, per quem omnia, in quo omnia facta sunt, visibilia & inuisibilia: qui opera tua extra circundas, & intra reple: supra regis, & infra fers: custodi me opus manuum tuarum in te sperantem, & in tua solum modo misericordia confidentem. Custodi me quasi hic & vbique, nunc & semper, intus & foris, ante & retro, supra & infra, circū circa: ita vt in me nullus pateat locus insidijs inimicorum. Tu es Deus omnipotens, custos & protector omnium in te sperantium: sine quo nemo est tutus, nemo de periculis liberatus. Tu es Deus, & non est alius Deus præter te, neque in cœlo sursum, neq; in terra deorsum, qui facis magna & mirabilia, & inscrutabilia, quorum non est numerus? Te decet laus, te decet honor, te decet hymnus: tibi omnes angeli, tibi cœli & vniuersæ potestates, hymnos dicunt, & laudes indefinenter concinnunt: vtpote creatori creaturæ, domino serui, regi milites: te sanctā

&

& indiuiduam Trinitatem omnis creatura magnificat, omnis spiritus laudat.

CAPVT XXXIII.

Laus angelorum & hominum.

Tibi sancti & humiles corde, tibi spiritus & animæ iustorum, tibi omnes superni ciues & cuncti beatorum spirituum ordines, gloriam & honorem suppliciter adorantes concinnunt sine fine. Laudant te Domine illi superni ciues magnificè & honorabiliter. Laudat te homo, magna portio creature tuæ. Sed & ego peccator homuncio desiderio magno cupio te laudare, amare te opto amore præcipuo. Deus meus, vita mea, fortitudo mea, & laudatio mea, dignare me laudare te. Da mihi lumen in corde, verbum in ore: vt cor meum meditetur gloriam tuam, & lingua mea tota die cantet laudes tuas. Sed quia non est pulchra laus in ore peccatoris, & quia vir pollutus labijs ego sum: munda obsecro cor meum ab omni inquinamento, sanctifica me sanctificator omnipotens interius & exterius, & fac me dignum laudibus tuis. Suscipe benignè & acceptabiliter de manu cordis, & de mentis amore, suscipe sacrificium labiorum meorum, fiatque

Ecccl. 15.

Isa. 6.

acceptabile in conspectu tuo, & ascendat ad te in odorem suauitatis. Memoria tua sancta, & dulcedo tua beatissima possideat totam animam meam, atque in inuisibilem amorem rapiat eam. Transcat de visibilibus ad inuisibilia, de terrenis ad cœlestia, de temporalibus ad æterna, transcat & videat visionem mirabilem. O æterna veritas & vera charitas, & chara æternitas, tu es Deus meus, ad te suspiro nocte ac die, tibi inhio, tibi intendo, ad te peruenire desidero, qui nouit te, nouit veritatem, nouit æternitatem. Tu veritas super omnia præsidens, quem videbimus sicuti es, cum pertransierit hæc vita cœca & mortalis: in qua dicitur nobis: ubi est Deus tuus? Et ego dico: Deus meus ubi es? Respiro in te paululum, cum effundo super te animam meam in voce exultationis, & confessionis, soni cupulantis & festiuitatem celebrantis, & adhuc tristis est, quia relabitur, & fit abyssus, vel quia potius sentit se adhuc esse abyssum. Dicit ei fides mea, quam accendisti in nocte ante pedes meos: Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo, lucerna pedibus meis verbum eius. Spera & perseuera, donec pertranscat nox mater iniquorum, donec pertranscat ira DEI, cuius fuimus

1. Ioan. 13.

Psal. 14.

mus aliquando filij, Fuimus enim aliquando tenebræ, donec pertranscant istæ penitus, quarum residua adhuc trahimus in corpore propter peccatum mortuo, donec aspiet dies, & inclinentur ymbræ. Spera in domino. Mane stabo & con- *Psal. 5.*
templabor, semperq; confitebor ei. Mane *Rom. 8.*
astabo & videbo salutare vultus mei Deum meum, qui viuificabit mortalia corpora nostra propter inhabitantem spiritum eius in nobis, ut iam simus lux, dū adhuc spe salui facti sumus, & filij lucis & filij dici, non noctis neq; tenebrarum. Fuimus enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in te Deus noster, & tamen adhuc per fidem, necdum per speciem, Spes enim, quæ videtur, non est spes, Laudant te Domine illi populi angelorum tuorum immortales, & glorificant *Rom. 8.*
nomen tuum cœlestes virtutes, quæ nō habent opus legere hanc scripturam nostram, & cognoscere te sanctam & indiuiduam Trinitatem. Vident enim faciem tuam semper, & ibi legunt sine syllabis temporū, quid velit æterna voluntas tua, legunt, eligunt & diligunt, semperque legunt, & nunquā præterit id quod legunt. Eligendo & diligendo legunt ipsam immutabilitatem consilij tui, & non claudetur codex eorum, nec

plicabitur liber eorum, quoniam tu ipse illis hoc es & eris in æternum. O beatæ nimium illæ cœlorum virtutes, quæ laudare te possunt sanctè & purissimè cum nimia dulcedine & ineffabili exultatione. Inde laudant vnde gaudent, quia semper vident, vnde gaudere valeant & laudare. Nos verò mole carnis pressi & procul à vultu tuo in hac peregrinatione positi, atq; per mundanas varietates distenti, te dignè laudare nequimus: laudamus tamen per fidem, non per speciem. Illi verò angelici spiritus per speciem, non per fidem. Hoc enim caro facit, vt multo aliter laudemus, quàm illi. Sed licet diuersis modis laudes dicamus, tu vnus es Deus creator omnium, cui sacrificium laudis in cœlo & in terra offertur, peruenturamen sumus misericordia tua ad eorum consortium, cum quibus te semper videbimus, & sine fine laudabimus. Tribue Domine, vt; donec in hoc fragili corpore positus sum, laudet te cor meum, laudet te lingua mea, & omnia ossa mea dicant: Domine quis similis tui? Tu es Deus omnipotens, quem trinum in personis, & vnum in substantia Deitatis colimus & adoramus, Patrem ingenitum, Filium de patre vnigenitum, Spiritum sanctum de vtroq; procedentem & in vtro-

troq; permanentem, sanctam & indiuiduam Trinitatem, vnum Deum omnipotentem: Qui cum non essemus potenter fecisti nos, & cum perditui fuissetus culpa nostra, pietate, & bonitate tua mirabiliter recuperasti nos, ne sinas nos esse ingratos obsecro tantis beneficijs, & indignos tam multis miserationibus. Te deprecor, supplico, & rogo, auge fidem, auge spem, auge charitatem. Fac nos per ipsam gratiam tuam semper in fide stabiles, & in opere, efficaces, vt per fidem rectam, & condigna fidei opera ad vitam, te miserante, perueniamus æternam, vt tibi videntes gloriam tuam, sicuti est, adoremus maiestatem tuam, & dicamus pariter quos dignos feceris, videre gloriam tuam: Gloria Patri, qui creauit nos, gloria Filio, qui redemit nos, gloria Spiritui sancto, qui sanctificauit nos, gloria summæ & indiuiduæ Trinitati, cuius opera inseparabilia sunt, cuius imperium sine fine manet. Te decet laus, te decet hymnus, tibi debetur omnis honor, tibi benedictio & charitas, tibi gratiarum actio, tibi honor, virtus, & fortitudo.

Deo nostro in sæcula sæculorum, Amen.

CAPVT XXXIV.

Nic conqueritur homo, quod non compungitur in contemplatione, ex qua angeli quoq; tremunt Deum videntes.

IGnosce domine, ignosce, pie ignosce, & miserere, parce ignorantiae meae, & multae imperfectioni meae. Noli me tanquam temerarium reprobare, quod audeam feruus, utinam vel bonus, & non etiam inutilis & malus: & ideo valde malus, quia te omnipotentem Deum nostrum terribilem, & nimis metuendum sine cordis contritione, & lachrymarum fonte, sine reuerentia debita, & tremore laudo, benedico, atque adoro. Si enim angeli te adorantes & laudantes tremunt mira exultatione repleti: ego peccator dum tibi assisto, laudes dico, sacrificium offero, cur non corde paueo, vultu palleo, labijs tremo, toto corpore inhorresco, sicque obortis lachrymis coram te indefinenter lugeo? Volo, sed non valeo, quia nequeo quod desidero. Hinc enim mecum vehementer admiror, dum te nimis terribilem oculis fidei cerno, Sed quis hoc sine ope gratiae tuae? Vniuersa enim salus nostra magna misericordia tua. Miserrum me, quo-

quomodo sic insensata facta est anima
 mea, vt nō terreatur terrore nimio, dum
 stat ante Deum, & suas illi laudes decan-
 tat? Misenum me, quomodo sic induruit
 cor meum, vt oculi mei indefinenter nō
 producant flumina lachrymarum? dura
 conseruus sermocinatur coram domi-
 no suo, homo cum Deo, creatura cum *Gen. 2.*
 creatore, qui factus est ex limo, cum eo
 qui omnia fecit ex nihilo? Ecce Domine
 pono me ante te, & quid in secretis de
 me sentio, fraternis auribus non taceo.
 Tu diues in misericordia, & largus in prę-
 mijs, da mihi de bonis tuis, vt ex eis fer-
 uiam tibi, Non enim aliunde possumus *Psal. 18.*
 seruire, neque tibi placere, nisi de tuo mu-
 nere. Confige quæso timore tuo carnes,
 latetur cor meum, vt timeat nomen
 tuum. Vtinam sic te timeret peccatrix *Iob. 31.*
 anima mea, quomodo ille vir sanctus
 qui dixit: Semper enim quasi tumentes
 super me fluctus timui Deum. Dator e-
 nim bonorum Deus, da mihi inter lau-
 des tuas fontem lachrymarū simul cum
 cordis puritate, & mentis iubilatione,
 vt perfectè te diligens, & dignè te lau-
 dans, ipso cordis palato sentiam, gustē,
 & sapiam, quàm dulcis & suavis es Do- *Psal. 33.*
 mine, sicut scriptum est: Gustate & vide
 te, quoniam suavis est Dominus. Beatus
 vir

*Psal. 88.**Psal. 33.**Mat. 5.**Psal. 83.*

vir qui sperat in eo, beatus populus, qui
scit iubilationem, beatus vir cuius est au-
xilium abs te, ascensiones in corde suo
disposuit in valle lachrymarum in loco
quem posuit. Beati mundo corde, quo-
niam ipsi Deum videbūt. Beati qui habi-
tant in domo tua Domine, in sæcula sæ-
culorum laudabunt te.

CAPVT XXXV.

*Oratio cor multum mouens ad de-
uotionem & diuinum
amorem.*

Iesu nostra redemptio, amor & deside-
rium, Deus de deo, adesto mihi famu-
lo tuo. Te inuoco ad te clamo clamo-
re magno in toto corde meo. Te inuoco
in animam meā, intra in eam, & coapta
eam tibi, vt possideas eam sine ruga, &
sine macula. Mundissimo namque Do-
mino munda debetur habitatio. Sancti-
fica ergo me vas tuum, quod fecisti, de
malitia euacua, imple de gratia & plenū
conserua, ita vt dignū habitationis tuæ
efficiar templum hic, & in perpetuum.
Dulcissime, benignissime, amantissime,
charissime, potentissime, desideratissi-
me, preciosissime, amabilissime, pulcher-
rime, tu melle dulcior, lacte & niue can-
didi-

didior, nectare suavior, gemmis & auro
preciosior, cunctisque terrarum diuitijs
& honoribus mihi charior. Quid dico
Deus meus, vna spes mea, tam grandis
misericordia tua? Quid dico dulcedo scæ-
lix & segura? Quid dico dum talia dico?
Dico quod valeo, sed non dico quod de-
beo. Vtinam possem talia dicere, qualia
illi hymnidici angelorum chori. O quàm
libenter me in tuis laudibus totum effun-
derem. O quàm deuotissimè illa cœlestis
melodiæ cantica ad laudem & gloriam
nominis tui in medio ecclesiæ infatiga-
bilis perorarem? Sed quia talia non pos-
sum, nunquid tacebo? Væ tacentibus de
te, qui ora mutorum resoluis, & linguas
infantium facis disertas. Væ tacentibus
de te, quoniam ipsi loquaces muti sunt,
cum non tuas laudes dicunt. Quis dignè
te laudare potest, ô ineffabilis virtus &
sapientia patris? Et quoniam nulla in-
uenio verba, quibus te sufficienter vale-
am explicare cunctipotens, & omnisci-
um verbum, dicam interim quod valeo,
donec iubeas me venire ad te, vbi pos-
sim dicere quod te decet, & me oportet.
Et ideo suppliciter rogo, vt non respici-
as tantum ad id, quod modo dico, sed ad
id quod dicere opto. Cupio enim desi-
derio magno, de te eloqui quod oportet

tet & decet, quia te decet laus, te decet
 hymnus, tibi que debetur omnis honor.
 Scis ergo occultorum cognitor DEVS,
 quoniam cœlo, terra, & omnibus, quæ
 in ea sunt, tu mihi acceptior, tu mihi a-
 mabilior es: diligo enim te super cœlum
 & terram, & cætera omnia quæ in eis
 sunt, imò (nisi amore nominis tui) quæ
 transitoria sunt, proculdubio amanda
 non sunt. Amo te Deus meus amore
 magno, magisque te amare cupio. Da
 mihi vt amem te semper quantum volo
 & quantum debeo, vt tu solus sis tota
 intentio mea, & omnis meditatio mea.
 Te mediter per dies sine cessatione, te
 sentiam per soporem in nocte, te allo-
 quatur spiritus meus, tecum fabuletur
 mens mea. Lumine sanctæ visionis tuæ
 illustretur cor meum, vt te rectore, te du-
 ce ambulem de virtute in virtutem, tan-
 demq; videam te Deum deorum in Si-
 on, nunc quidem per speculum in ænig-
 mate, tunc autem facie ad faciem, vbi co-
 gnoscā te sicut & cognitus sum. Beati
 mundo corde, quoniam ipsi Deum vide-
 bunt. Beati qui habitant in domo tua Do-
 mine, in sæcula sæculorum laudabūt te.
 Rogo itaque te Domine per omnes mi-
 serationes tuas, quibus de morte æterna
 liberati sumus, mollifica cor meum du-
 rum

rum & lapideum, saxeum & ferreum, tua
sacratissima & potenti vnctione, & fac
me per ignem compunctionis, coram te
omni hora hostiam viuam fieri. Fac me
in tuo conspectu cor contritum & hu-
miliatum semper habere cum lachryma-
rum abundantia. Fac me ex toto deside-
rio huic mundo funditus extingui, &
transeuntium rerum obliuisci præ ma-
gnitudine timoris & amoris tui, vsque
adeo vt de temporalibus nec lugeam,
nec gaudeam, nec metuam aliquid tem-
porale, nec diligam, nec blandis corrup-
par, nec aduersis concutiar. Et quia tui
valida est vt mors dilectio, absorbeat
quæso mentem meam ab omnibus, quæ
sub coelo sunt, ignita & melliflua vis a-
moris tui, vt tibi soli inhæream, solaque
tuæ suauitatis memoria pascat. Descen-
dat domine, descendat precor, descendat
in cor meum odor tui suauissimus, in-
grediatur amor tui mellifluus. Veniat
mihi tui saporis mira & inenarrabilis
fragrantia, quæ sempiternas in me suf-
ficeret concupiscentias, & ex corde meo
perducat venas salientis aquæ in vitam
æternam. Imensus es Domine, & id-
eo sine mensura debes amari & lauda-
ri ab ijs, quos tuo precioso sanguine re-
demisti. Amator hominum benignissi-
me,

Ioh. 5.

me, clemētissime domine & æquissime iudex, cui omne iudiciū dedit pater, sapientissimo tuæ æquitatis iudicio discernis, hoc rectum & iustum esse, vt filij huius sæculi, noctis & tenebrarum præstantiori desiderio, virtute atque studio diligant & quærant perituras diuitias, & fugitiuos honores: quàm nos serui tui diligamus te Deum nostrum, per quem facti & redempti sumus. Si enim homo hominem tanta diligit dilectione, vt alter alterum vix patiaturs abesse, si sponsa sponso tanto conglutinetur mentis ardore: vt præ magnitudine amoris nulla, perfrui valeat requie, chari sui absentiam nō sine magno mœrore ferens: qua ergo dilectione, quo studio, quo seruire, anima quā desponsasti tibi, fide & miserationibus, debet diligere te verum Deum & pulcherrimū sponsum, qui nos sic amasti & saluasti: qui pro nobis tot, tanta & talia fecisti? Quanquam autē hæc infima habent suas delectationes, suosq; amores: nō tamen tali modo delectant, sicut tu Deus noster. In te enim delectatur iustus: quia amor tui suauis est & quietus. Nam peccata quæ possides, dulcedine & suauitate, & tranquillitate replet. Et contra, amor sæculi & carnis anxius est & perturbatus: animas certe quas ingreditur, quietas

tas esse non patitur. Semper enim suspicionibus & perturbationibus, varijsq; timoribus sollicitat eas. Tu itaq; es delectatio rectorum & meritò. Quies enim valida est apud te, & imperturbabilis vita. Qui intrat in te bone Domine, intrat in gaudium Domini sui, & non timebit amplius: sed habebit se optimè in optimo loco, dicens: Hæc requies mea in sæculum sæculi: hic habitabo quoniam elegi eam. Et illud: Dominus regit me, & nihil mihi deerit; in loco pascuæ ibi me collocavit. *Psalm. 113.*
Dulcis Christe, bone Iesu, reple semper *Psalm. 22.*
quæso cor meum inextinguibili dilectione tui, continua recordatione tui, ad eò ut sicut flamma vrens totus ardeam in tui amoris dulcedine: quem & aquæ multæ in me nunquam possint extinguere. Fac me dulcissime domine amare te, & desiderio tui deponere pondus omnium carnalium desideriorum, & terrenarum concupiscentiarum grauiissimam sarcinam, quæ impugnant & aggrauant miseram animam meam: ut post te expedite in odore vnguentorum tuorum currens, usque ad tuæ pulchritudinis visionem effaciter fatiandus, quantocius te quoque duce merear peruenire. DVO enim amores, alter bonus, alter malus: alter dulcis, alter amarus, nō se simul vno in capiunt pe-

pectore. Et ideo si quis præter te aliud diligit: nõ est charitas tua Deus in eo amor dulcedinis & dulcedo amoris: amor non crucians, sed delectans: amor sincerè casteq; permanēs in sæculum sæculi: amor qui sempar ardes, & nunquam extingueris. Dulcis Christe, bone Iesu, charitas, Deus meus, accède me totum igne tuo, amore tui, suauitate & dulcedine tua, iucunditate & exultatione tua, voluptate & concupiscentia tua quæ sancta est, & bona, casta & munda, tranquilla est & secura, vt totus dulcedine amoris tui plenus, totus flamma charitatis tuæ succensus, diligam te Deum meum ex toto corde meo, totisq; medullis præcordiorum meorum, habēs te in corde, in ore, & præ oculis meis semper & vbique: ita vt nullus pateat in me locus adulterinis amoribus. Audi Deus meus, audi lumen oculorum meorum, audi quæ peto, & da quæ petam vt audias me. Pie & misericordissime Domine, ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea: sed propter bonitatem tuam, suscipe preces serui tui, & da mihi effectum petitionis meæ, & desiderij mei: intercedēte & orante & impetrante gloriosa virgine genetrice tua Maria, Domina mea, cum omnib⁹ sanctis tuis, Amen.

S. AVGVSTINI.

93

C A P V T XXXVI.

*Oratio deuotissima ad laudes
habendas.*

Christe Domine verbum patris: qui
venisti in hunc mundum peccato-
res saluos facere: rogo te per indul-
gentissima animæ tuæ viscera, emenda
vitam meā, meliora actus, compone mo-
res, tolle de me, quod mihi nocet, & tibi
displicet, & da quod nosti tibi placere, &
mihi prodesse. Quis potest facere mundū *Iob. 14.*
de immundo conceptum semine, nisi tu
solus? Tu es Deus omnipotens infinitæ
pietatis, qui iustificas impios & viuificas
mortuos propter peccatum, qui mutas
peccatores, & non sunt. Tolle ergo de me
quicquid tibi displicet in me. Imperfecta
enim mea plurima vident oculi tui. Mit-
te quæso manum pietatis tuæ in me: &
tolle de me quicquid offendit oculos pie-
tatis tuæ in me. Coram te Domine est sa-
nitas & infirmitas mea illam precor ser- *Iere. 17.*
ua, istam sana.

Sana me Domine & sanabor, saluū me
fac & saluus ero: tu qui infirma sanas &
sanata conseruas, tu qui solo nutu tuo
restauras diruta & collapsa. Si enim di-
gnaris in agro tuo corde meo serere bo-
num

96. MEDITATIONES.

num semen, necesse est, vt manu pietatis tuæ spinas prius euellas vitiorum meorum. Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, infunde obsecro multitudinem dulcedinis tuæ, & charitatis tuæ pectori meo: vt nihil terrenum, nihil carnale desiderem vel cogitem: sed te solum amem, te solum habeam in corde, & in ore meo. Scribe digito tuo in pectore meo dulcem memoriam tui melliflui nominis nulla vnquā obliuione delendam: Scribe in tabulis cordis mei voluntatem tuam, & iustificationes tuas, vt te immensę dulcedinis dominum & præcepta tua semper & vbiq; habeam præ oculis meis. Succende mētem meam igne illo tuo, quē misisti in terram, & voluisti vehementer accēdi: vt sacrificiū spūs contritati, & cordis cōtriti, obortis lachrymis quotidie offerā tibi. Dulcis Christe, bone Iesu, sicut desidero, sicut tota mente mea peto: dā mihi amorem tui sanctū & castum, qui me repleat, teneat, totumque possideat. Et dā mihi euident signū amoris tui, irriguum lachrymarum fontem iugiter emanantem: vt ipsæ quoque lachrymæ, tui in me testentur amorem. ipsæ prodeant, ipsæ loquantur, quantum te diligit anima mea, dum præ nimia dulcedi-

cedine amoris tui nequit se à lachrymis
continere. Reminiscor pie Domine illius
bonæ mulieris Annæ, quæ ad tabernacu-
lum rogatura pro filio venit: de qua scri-
ptura refert, quod vultus eius post lachry-
mas, & preces non sunt amplius in diuer-
sa mutati. Sed memor tantæ virtutis, tan-
tæq; constantiæ, dolore torqueor, & ve-
recundia confundor: quia me miserum
nimis deorsum iacere intueor. Si enim i-
ta fleuit, & in fletu perseveravit mulier,
quæ quærebat filium: quomodo plan-
gere & in planctu persistere debet ani-
ma mea, quæ quærit & amat DEVM,
& ad eum peruenire desiderat? Quo-
modo gemere ac flere debet talis anima,
quæ quærit Deum die ac nocte? quæ præ-
ter Christum nil vult amare? Mirū qui-
ppe est, si iam non factæ sunt ei lachrymæ
suæ panes die ac nocte. Respice ergo, &
miserere mei quia dolores cordis mei
multiplicati sunt. Da mihi consolationē
tuam cœlestem, & noli spernere pecca-
tricem animam, pro qua mortuus es. Da
mihi quæso lachrymas ex toto affectu
internas, quæ peccatorum meorum pos-
sint soluere vincula, & cœlesti iucundita-
te semper repleant animam meam. Si
non cum veris & perfectis monachis, *Monachi-*
quorum vestigia nequeo imitari: sal

Luc. 11.

tem cum deuotis mulieribus quantumcumque; portionem in regno tuo merer adipisci. Venit quoque mihi in mentem alterius mulieris deuotio mira, quæ te in sepulchro iacentem pio amore quærebat: quæ recedentibus discipulis, de sepulchro non recedebat, quia sedebat ibi tristis & mœrens, & diu multumque flebat: & resurgens, multis lachrymis iterum iterumque antra deserti sepulchri vigilantibus oculis explorabat, si forte alicubi te videre posset, quem feruenti desiderio quærebat. Iam certe semel, & iterum ingressa sepulchrum viderat: sed nimium amanti non satis erat: virtus enim boni operis perseverantia est. Et quia præ cæteris dilexit, & diligendo fleuit, & flendo quæsiuit, & quærendo perseverauit: ideo prima omnium te inuenire, te videre, te alloqui meruit. Et non solum hoc, sed etiam ipsis Discipulis gloriosæ resurrectionis tuæ prænuncia extitit: te præcipiente & clementer monente: Vade, dic fratribus meis ut vadant in Galilæam, ibi me videbunt. Si ergo ita fleuit, & in fletu perseverauit mulier, quæ uiuentem cum mortuis quærebat, quæ te manu fidei tangebatur, quomodo plangere, & in planctu persistere debet anima, quæ te redemptorem suum cælo præsiden-

sidentem, & vbique regnantem corde credit, ore confitetur? Quomodo ergo gemere & flere debet talis anima, quæ te toto corde diligit, teque toto desiderio videre concupiscit? Solum confugium, & vnica spes miserorum, cui nunquam sine spe misericordiæ supplicatur: præsta mihi hanc gratiam propter te, & propter nomen sanctum tuum: vt quoties de te cogito, de te loquor, de te scribo, de te lego, de te confesso: quoties tui reminiscor, tibi assisto laudes, preces & sacrificium offero: toties obortis lachrymis in conspectu tuo copiosè & dulciter fleam: ita vt efficiantur mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte. Tu quidem Rex gloriæ, & omnium virtutum magister, docuisti nos verbo, & exemplo gemere & flere dicens: Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur: Tu fleuisti defunctum amicum, & lachrymatus es valdè super perituram ciuitatem. Rogo te bone Iesu per illas preciosissimas lachrymas tuas, quibus mirabiliter nobis perditis subuenire dignatus es, da mihi gratiam lachrymarum, quam multum desiderat & appetit anima mea: quia sine dono tuo non possum habere eam: sed per Spiritum sanctum tuum, qui dura corda pec-

catorum mollit, & ad fletum compungit. Da mihi gratiam lachrymarum, sicut dedisti patribus nostris, quorum vestigia debeo imitari, vt plangam me in omni vita mea, sicut ipsi se planxerunt nocte ac die.

Propter merita & orationes eorum, qui tibi placuerunt, & deuotissime serui-
erunt: miserere mei, miserere mei indigni serui tui, & da mihi gratiam lachrymarum. Da mihi irriguum superius, & irriguum inferius: vt sint mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte, efficiarq; in conspectu tuo Deus meus per ignem compunctionis, holocaustum pingue & medullatū, maister totus in ara cordis mei: & tanquam pinguiissimum holocaustū assumar tibi in odorē suauitatis. Da mihi dulcissime fontem irriguum, fontemque perspicuum, in quo lauetur assidue istud inquinatum holocaustum. Licet enim me totum tibi obtulerim, opitulante gratia tua: in multis tamen quotidie offendo propter nimiam fragilitatem meam. Da ergo mihi gratiam lachrymarum benedicte, & amabilis DEVS, præcipue ex multa dulcedine amoris tui, & commemoratione misericordiarum tuarum, præpara hanc mensam famulo tuo, in conspectu tuo, & da mihi in pote-
sta-

statē, vt quoties volo satier ex ea. Tribue
p pietate & bonitate tua: vt iste calix tu-
us inebriās, & præclarus satiet sitim meā,
vt inhiet tibi spiritus meus, & ardeat mēs
mea in amore tui, oblita vanitatis & mi-
seriæ. Audi Deus meus, audi lumen ocu-
lorū meorum, audi quæ peto, & da vt pe-
tam quod audias. Pie & exorabilis domi-
ne, ne efficiaris mihi inexorabilis ppter
peccata mea: sed propter bonitatem tuā
suscipe preces serui tui, & da mihi effectū
petitionis meæ, & desiderij mei, precibus
& meritis gloriosæ virginis Mariæ domi-
næ meæ & omnium sanctorum, Amen.

CAPVT XXXVII.

*In ista oratione, mens humana copiosius
compungitur. si in quiete dicatur.*

Iesu Domine, Iesu pie, Iesu bone, quī
mori dignatus es propter peccata no-
stra, & resurrexisti propter iustificatio-
nem nostri: rogo te per gloriosam resur-
rectionem tuam, resuscita me de sepul-
chro vitiorum, & peccatorum meorum
omnium, & da mihi quotidie partem in
resurrectione prima, vt in resurrectione
tua merear veraciter percipere portionē.
Dulcissime, benignissime, amantissime,
charissime, preciosissime, desideratissi-

me, amabilissime, pulcherrime, ascendisti in cœlum cum triumpho gloriæ tuæ, & sedes ad dexteram patris, rex potentissime trahe me sursum ad te, vt curram post te in odore vnguentorum tuorum, curram & non deficiam te trahente, te ducente, me currente: trahe os sitientis te animæ in superna fluente æternæ satietatis: immò trahe me ad te fontem viuū, vt inde pro captu meo bibam, vnde semper viuam, Deus meus vita mea. Tu enim dixisti ore tuo sancto & benedicto. Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Fōs vitæ, da sitienti animæ semper bibere ex te: vt secundum sanctam & veridicam promissionem tuam de ventre meo fluant aquæ viuæ. Fons vitæ, reple mentem meam torrente voluptatis tuæ: inebria cor meum sobria ebrietate amoris tui, vt obliuiscar quæ vana sunt & terrena, & te solum iugiter habeam in memoria mea, sicut scriptum est: Memor fui Dei, & delectatus sum: Da mihi Spiritum sanctum tuum quē significabant illæ aquæ, quas sitientibus daturum te promiseras: Da quæso toto desiderio, & omni studio tendere, quo te ascendisse post resurrectionem die quadagesimo credimus, vt in præsentī quidem miseria solo tenear corpore: tecum autem sim cogitatione semper

Ioan. 7.

Psal. 76.

per & auiditate, vt ibi fit cor meum, vbi tu es thesaurus meus desiderabilis & incomparabilis, multumq; amabilis. In hoc enim magno huius vite diluuiο, vbi circumstātibus agitamur procellis, & nō inuenitur fida statio & locus eminētiς, vbi pes columbæ valeat aliquatenus requiescere: nusquam tuta pax, nusquam secura quies, vbique bella & lites, vbique hostes, foris pugnae, intus timores.

Et quia altera pars sumus cœli, altera terræ, corpus quod corrumpitur aggrauat animā: Idcirco animus meus socius & amicus meus fatigatus de via, veniens languet & iacet, discissus atque laceratus ab ijs, quas pertransierat, vanitatibus: esurit & sitit valdē, & non habeo quod ponam ante illum: quia pauper sum & mēdicus. Tu Domine Deus meus, diues omnium bonorum & dapum supernæ satisfietatis opulentissime largitor, da lasso cibū, collige dispersum, redintegra scissum: En stat ad ostium & pulsat: obsecro per viscera misericordiæ tuæ, quibus visitasti nos oriēs ex alto: aperi pulsanti misero manum pietatis tuæ, & iube propitiabili dignatione, vt ingrediatur ad te, requiescat in te, reficiatur de te viuo cœlestiq; pane: quo satiatus, resumptisq; viribus ad superiora conscendat, & de hac

valle lachrymarum, penna sancti desiderij raptus ad cœlestia regna volitet. Assumat domine, assumat rogo spiritus meus pennas vt aquile, & volitet, & non deficiat: volet & perueniat vsq; ad decorem domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ: vt ibi super mensam refectionis ciuium supernorum, pascatur de occultis tuis in loco pascuæ tuæ, iuxta fluenta plenissima: requiescat in te Deus meus cor meum: cor mare magnum, tumens fluctibus. Tu qui imperasti ventis, & mari: & facta est tranquillitas magna: veni & gradere super fluctus cordis mei, vt tranquilla & serena fiant omnia mea, quatenus vnum bonum meum amplectar te, & dulce lumen oculorum meorum contempler te sine tumultuantium cogitationū cœca caligine. Confugiat Domine mēs mea sub vmbra alarum tuarū, ab æstibus cogitationū, huius seculi vt in tui refrigerij temperamento absconsa, lactabunda cantet & dicat: in pace in idipsum dormiam & requiescam: dormiat, obsecro Domine Deus, dormiat memoria mea ab omnibus malis iniquitatem odiat, iustitiam diligat. Quid enim pulchrius, quidve dulcius, quam inter tenebras huius vitæ, multasq; amaritudines diuinæ dulcedini inhiare, & æternæ beatitudi-

Psal. 4.

dini suspirare, illic teneri mente, vbi verā habere gaudia certissimum est? Dulcissime, amantissime, benignissime, charissime, preciosissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, quando te videbo? Quando apparebo ante faciem tuam? Quando satiabor de pulchritudine tua? Quando educes me de hoc carcere tenebroso, vt confitear nomini tuo: ita, vt deinceps non compungar? Quando transibo in illam admirabilem & pulcherrimā domum tuam, vbi personat vox lætitiæ & exultationis in tabernaculis iustorum? Beati qui habitant in domo tua Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te Beati & verè beati, quos elegisti & assumpsisti in illam cœlestem hæreditatem.

E C C E sancti tui Domine florent ante te sicut lilium. Replentur enim ab vbertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potas eos: quoniā tu es fons vitæ, & in lumine tuo vident lumen, vsque adeo, vt ipsi videlicet lumen illuminatum per te Deum illuminantem, sicut sol effulgeant in conspectu tuo. O quam mira, quam pulchra, quam acceptabilia sunt domus tuæ habitacula Domine virtutum, concupiscit intrare in ea hæc peccatrix anima mea, Domine dilexi decorum domus tuæ, & locum habitationis

E s glo-

Psal. 83.

Psal. 25.

Matth. 26.

gloriæ tuæ. Vnam rem perij à domino
 & hanc requiram, vt inhabitem in do-
 mo Domini omnibus diebus vitæ meæ.
 Quemadmodū desiderat ceruus ad fon-
 tes aquarum, ita desiderat anima mea ad
 te Deus. Quando veniam & apparebo
 antefaciem tuam, quādo videbo Deum
 meum quem sitit anima mea? Quando
 videbo eum in terra viuentium? in ista e-
 nim terra morientium, videri nō potest
 mortalibus oculis. Quid faciam miser e-
 go, grauedine cōpedis mortalitatis meæ
 constrictus? Quid faciam? Dum sumus
 in corpore, peregrinamur à Domino:
 non habemus hic manentem ciuitatem,
 sed futuram inquirimus. Noster autem
 municipatus in cœlis est. Heu mihi, quia
 incolatus meus prolongatus est: habita-
 ui cum habitantibus Cedar multum in-
 cola fuit anima mea. Quis dabit mihi
 pennas sicut columbæ, & volabo & re-
 quiescam: Nihil mihi tam dulce, quàm
 cum Domino meo esse. Mihi autem ad-
 hærere Deo, bonum est. Da mihi Domi-
 ne, donec his fragilibus adsisto mem-
 bris tibi adhærere, sicut scriptum est:
 Qui adhæret Domino, vnus spiritus est
 cum eo. Præbe mihi rogo contempla-
 tionis pennas, quibus indutus ad te vo-
 litem sursum. Et quia omne sinistrum
 deor-

Psal. 14.

*2. Cor. 5. &
 Heb. 13.*

*Psa 119. 54
 & 72.*

1. Cor. 6.

deorsum iacet, tene mentem meam, ne
ad ima tenebroſæ vallis corruat: ne in-
terueniente vmbra terræ à te vero iusti-
tiæ sole ſeparetur, & obducta tenebra-
rum nebula prohibeatur alta reſpicere.
Idcirco ſurſum tendo ad pacis gaudia, lu-
cisque delectabilem & ſereniſſimum ſta-
tum. Tene cor meum manu tua, quia ſi-
ne te ad altiora non rapitur. Illuc feſtino,
vbi ſumma pax regnat, & iugis tranquil-
litas rutilat. Tene & rege ſpiritum me-
um, & aſſume illum ſecundum volunta-
tem tuam: vt te duce aſcendat in illam re-
gionem vberratis, vbi paſcis Iſraël in æter-
num pabulo veritatis: vt ibi vel rapida co-
gitatione attingat te ſummam ſapientiam,
ſuper omnia manentem, cuncta tranſ-
euntem, & omnia gubernantem. Sed vo-
litanti ad te animæ, multa ſunt quæ ob-
ſtrepunt. Iuſſu tuo Domine conticeſcant
mihi omnia. Ipſa ſibi anima mea ſile-
at, omnia pertranſeat, omnia quæ crea-
ta ſunt; tranſcendat à ſe, & perueniat ad
te, atque in te ſolo creatore omnium ocu-
los fidei figat. tibi inhiet, tibi intendat, te
meditetur, te contempletur, te ſibi an-
te oculos ponat, te ſub corde reuoluat,
verum & ſummum bonum & gaudium
ſine fine manſurum. Multæ denique ſunt
contemplationes, quibus anima deuota

Psal. 30.

ta tibi mirabiliter pascitur, sed in nulla earum ita delectatur & quiescit anima mea sicut in te: & quando te solum cogitat & contemplatur. Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam mirabiliter inspiras cordibus amatorum tuorum? quàm mira suauitas amoris tui, quo perfruuntur illi qui nihil præter te diligunt, nihil quærunt, nihil etiam cogitare concupiscunt. Fœlices illi, quibus tu solus spes es, & omne opus eorum oratio. Beatus qui sedet solitarius & tacet, & stat super custodiam suam iugiter die ac nocte: ut adhuc in hoc fragili corpusculo positus, prælibare valeat aliquatenus dulcedinem tuam. Rogo te per illa salutifera vulnera tua, quæ passus es in cruce pro salute nostra, è quibus emanauit ille preciosus sanguis, quo sumus redempti: vulnera hanc animam meam peccatricem, pro qua etiã mori dignatus es, vulnera eam igneo & potētissimo telo tuæ nimiae charitatis. Vilius est enim sermo Dei & efficac & penetrabilior omni gladio accipiti. Tu sagitta electa, & gladius acutissimus: qui durum scutum humani cordis penetrare tua potentia vales, confige cor meum iaculo tui amoris: ut dicat tibi anima mea, charitate tua vulnerata sum: ita ut ex ipso vulnere amoris tui yberrius fluant

Heb. 4.

fluant lachrymæ die ac nocte. Percute domine, percute obsecro hanc durissimam mentem meam pia & valida cuspe dilectionis tuæ, altius ad intima penetra potenti virtute, & sic de capite meo educ aquam immensam, & de oculis meis verum fontem lachrymarum iugiter manantem, ex nimio affectu, & desiderio visionis pulchritudinis tuæ: ut lugeam die ac nocte nullam in præsentī vita recipiens consolationem, donec te in cœlesti thalamo merear videre, dilectum & pulcherrimum sponsum meum, Deum, & Dominum meum: ut ibi videns gloriosam, admirabilem & pulcherrimam faciem tam omni dulcedine plenam, cum ijs quos elegisti, maiestatem tuam supplex adorem, & illic tandem cœlesti & ineffabili repletus iubilo æternæ exultationis, exclamem cum diligentibus te, dicens: Ecce quod concupiui iam video: quod speravi, iam teneo, quod desideravi, iam habeo: Illi namque in cœlis iunctus sum, quem in terris positus tota virtute dilexi, tota charitate amplexus sum, cui toto amore inhaesi: ipsum laudo, benedico, atque adoro, qui vivit & regnat Deus in sæcula sæculorum.

Amen.

L 7 CA.

CAPVT XXXVIII.

Oratio in tribulatione.

Miserere Domine, miserere pie, miserere mihi miserrimo peccatori indigna agenti, & digna patiēti, assidue peccanti, & tua flagella quotidie sustinenti. Si penso malū quotidie quod feci, non es tantum quod patior, grauius est quod commisi, leuius est quod tolero. Iustus es Domine & rectum iudicium tuum, omnia iudicia tua iusta sunt & vera: iustus & rectus tu es Domine Deus noster, & non est vlla iniquitas in te. Non enim iniuste neq; crudeliter affligis nos peccatores, omnipotens & misericors Domine, qui quū non essemus, potenter fecisti nos: & cum perditū fuisset culpa nostra, pietate & bonitate tua mirabiliter reparasti nos. Scio & certus sum, quod vita nostra nō temerarijs motibus agitur, sed à te domino Deo nostro disponitur & gubernatur. Vnde tibi cura est de omnibus præcipue de seruis tuis, qui totam spem suam posuerunt in sola misericordia tua. Idcirco obsecro & suppliciter rogo, vt non facias mihi secundū peccata mea, quibus iram tuam merui: sed secundum magnam misericordiam tuam,

tuam, quæ superat etiam peccata totius mundi. Tu Domine, qui exterius flagella irrogas: da semper interius indeficientem patientiam, ita ut laus tua non recedat de ore meo. Miserere mei Domine, miserere mei & adiuua me: sicut tu nosti quod mihi est necesse in corpore & in anima, scis omnia, potes omnia, qui vivis in sæcula.

CAPV T XXXIX.

Oratio multum deuota ad filium.

Domine Iesu Christe fili Dei viui, qui in cruce expãsis manibus, propter mortalium omnium redemptionem hausisti calicem passionis, mihi hodie præbere digneris auxilium. Ecce pauper venio ad te diuitem, miser ad misericordem, ne recedam vacuus, vel contemptus. Esuriens incipio, ne desinam de te ieiunus. Famelicus accedo, ne recedam impastus. Et si antequam comedã, suspiro, da vel post suspiria, ut comedam. In primis dulcissime Iesu coram magnificentia tuæ suauitatis confiteor aduersum me iniustitiam meam. Ecce Domine quia in peccatis fui cõceptus, & natus, & tu me abluisi & sanctificasti, & ego postea me maioribus sordidaui peccatis, fui
enim

enim in necessarijs natus, postea in spontaneis volutatus: sed tuæ Domine miserationis non immemor, tulisti me de domo patris mei carnalis & de tabernaculis peccatorum, & inspirasti mihi, vt sequer te cum generatione quærentium faciem, tuam ambulantium semitam rectam, commorantium inter lilia castitatis, & tecum discumbentium in cœnacu-
lo altissimæ paupertatis.

Notans

Gen. 2.

Psal. 37.

Psal. 7.

Et ego tot beneficiorum ingratus, post religionis ingressum multa commisi illicita, multa perpetraui nefanda, & ubi peccata emendare debui, peccata peccatis addidi. Hæc sunt mala mea Domine, quibus exhonoraui te, & maculaui me (quæ ad imaginem & similitudinem tuam creasti) superbia, vana gloria, cætera multa alia mala, quibus vexatur & affligitur, laceratur & destruitur infelix anima mea. Ecce Domine, iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum, & sicut onus graue grauata sunt super me. Et nisi tu (cui proprium est misereri semper & parcere) dexteram tuam maiestatis supponas, mergi cogor miserabiliter in profundum: Attende Domine Deus, & vide quoniam sanctus, & ecce insultat aduersum me inimicus meus dicēs: Deus dereliquit eum, persequar & comprehendam eum, quia
non

non est, qui eripiat. Et tu Domine vsque *Psal. 6.*
quo? Conuertere & eripe animam meā,
saluum me fac propter misericordiam
tuam. Miserere filio tuo quem in dolore
non modico peperisti, & noli attendere
malum meum, vt obliuiscaris bonum
tuum. Quis est pater, qui filium non libe
ret? Aut quis filius, quem pater pietatis
baculo non corripiat. Ergo pater & Domi
ne, licet peccator sim, non possum non
esse filius tuus, quia tu me fecisti & refeci
sti, sicut peccaui emenda me, & prius fla
gello emendatū, trade me filio tuo. Nun
quid obliuisci potest mater infantem v
teri sui? Et certe si illa oblita fuerit, tu pa
ter promissisti te non obliuisci. Ecce cia
mo, & non exaudis me: dolore crucior,
& non consolaris me. Quid dicam, vel
quid faciam miserrimus? Ego tanto de
stitutus solatio, proiectus sum à facie o
culorum tuorum. Heu me de quanto bo
no in quantum malum eccidi? Quò ten
debam, & quò deueni? Vbi sum, & vbi
non sum? Ad quæ aspirauī, & nunc in
quibus suspiro? Quæsiui bona, & ecce
turbatio. Ecce iam morior, & Iesus non
est mecum. Et certè melius mihi est non
esse, quam sine Iesu esse. Melius est non *Psa 83. 84*
viuere, quàm viuere sine vita. Et tu Do *26.*
mine Iesu, vbi sunt misericordiæ tuæ
anti-

antiquæ ? Nunquid irasceris mihi in finem ? Placare obsecro & miserere mei, & non auertas faciem tuam à me, qui pro meredimendo non auertisti faciem tuam ab increpantibus & conspuentibus in te. Fateor quia peccaui, & conscientia mea meretur damnationem, & poenitentia non sufficit ad satisfactionem, sed certum est quod misericordia tua superat omnem offensionem. Noli quæso piissime Domine scribere aduersum me amaritudines meas, vt intres in iudicium cum seruo tuo, sed secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.

Iob 13.

Psal. 14. &

50.

VÆ mihi misero, cum venerit dies iudicij, & aperti fuerint libri conscientiarum, cum dicetur de me: Ecce homo & opera eius. Quid faciam tunc Domine DEVS meus, cum cœli reuelabunt iniquitatem meam, & aduersum me terra consurget ? Ecce nihil respondere potero, sed demisso capite præ confusione coram te stabo trepidus, & confusus. Heu me miserum, quid dicam ? Clamabo ad te Domine DEVS meus.

QVARE tacens consumor? Verum-
tamen

tamen si locutus fuero, non quiescet dolor meus : & si tacuero amarissima amaritudine cruciabor interius. Plange anima mea sicut vidua super virum pubertatis tuæ, vlula misera & plora, quoniam dimisit te sponsus tuus, id est Christus. Ira omnipotentis ne irruas super me quia nunquam capi posses in me, Certè non est in toto me, quod posset tolerare te. Miserere, ne desperem, sed sperando respirem. Etsi ego commisi, vnde me damnare potes, tu non amisisti vnde saluare soles. Tu Domine non vis mortem peccatorum, nec lætaris in perditione morientium, immò vt mortui viuerent; tu mortuus es, & mors tua peccatorum mortem occidit. Et ipsi te moriente vixerunt, obsecro te Domine, vt ego te viuento, non moriar. Mitte manum tuam de alto, & libera me de manu inimicorum meorum, ne supergaudeant mihi & dicant : deuorabimus eum. Quis vnquam bone Iesu, de tua misericordia diffidat, qui, cum inimici tui essemus, redemisti nos in sanguine tuo, & reconciliasti nos Deo. Ecce sub tuæ misericordiæ vmbra protectus ad thronum gloriæ veniam postulans curro, clamans & pulsans, donec miserearis mihi. Si enim

Ezech. 18.

nim ad veniam nos vocasti, veniam non
 quærentes, quanto magis veniam impe-
 trabimus postulâtes? Ne memineris dul-
 cissime Iesu tuæ iustitiæ aduersus pecca-
 torem tuum, sed esto memor benignita-
 tis tuæ aduersus creaturam tuam. Ne me-
 mineris iræ aduersus reum, sed memor
 esto miserationis tuæ aduersus miserū:
 Obliviscere superbum prouocantem, &
 respice miserum inuocantē. Quid enim
 est Iesus, nisi Saluator? Ergo Iesu per te-
 metipsum exurge in adiutorium mihi,
 & dic animæ meæ: salus tua ego sum.
 Multum Domine de tua bonitate præsu-
 mo, quoniam tu ipse doces petere, quæ-
 rere & pulsare. Et ideo tua oratione ad-
 monitus peto, quæro, & pulso. Et tu Do-
 mine qui iubes petere, fac accipere: consu-
 lis quærere, da & inuenire: doces pulsare,
 aperi pulsanti, & confirma me infirmū,
 restaura me perditum, suscita me mor-
 tuum, & omnes sensus meos, cogitatus,
 & actus dirigere & gubernare digneris in
 beneplacito tuo, vt de cætero tibi seruiā,
 tibi viuam, tibiq; me tradam. Scio Domi-
 ne mi, quia ex hoc, quod me fecisti, de-
 beo tibi meipsum, & quia me redemisti,
 & pro me homo factus es, deberem tibi
 plus quàm me: si haberem, quāto tu ma-
 ior es, pro quo dedisti te ipsum. Ecce nec
 plus

Psal. 34.

Matt. 7.

plus habeo, nec quod habeo dare tibi possum sine te, sed accipe me tu, & trahe me ad te, vt tuus sim imitatione & dilectione, sicut tuus sum conditione, & creatione. Qui viuus & regnas in sæcula, Amen.

CAPVT XL.

Oratio utilis.

Domine Deus omnipotens, qui es trinus & vnus, qui es semper in omnib⁹, & eras ante omnia, & eris semper in omnibus, Deus benedictus in sæcula, tibi commendo hodie, & omni tempore animam meam, corpus meum, visum, auditum, gustum, odoratum & tactum, omnes cogitationes meas, affectiones, locutiones, actiones, omnia exteriora & interiora, sensum & intellectum, memoriam meam, fidem & credulitatē meam, & perseuerantiam meam in manus potentiae tuæ, vt custodias ea diebus & noctibus, horis atq; momentis. Exaudi me Trinitas sancta, & conserua me, ab omni malo, ab omni scandalo, & ab omni mortali peccato, ab omnibus insidijs & infestationibus dæmonum, & inimicorum visibiliū & inuisibiliū, per orationes Patriarcharum, per merita Prophetarum, per suffragia Apostolorum,
per

Psal. 142.

per constantiam Martyrum, per fidem confessorum, per castitatem virginum, & per intercessionem omnium Sanctorum, qui tibi placuerunt ab initio mundi. Expelle à me iactantiam mentis, & auge compunctionem cordis, minue superbiam meam, & perfice in me humilitatem veram, suscita in me fletum, mollifica cor meum durum & lapideum, libera me Domine, & animam meam ab omnibus insidijs inimici, & cōserua me in tua voluntate. Docē me Domine volūtatem tuam facere, quia Deus meus es tu. Da mihi Domine sensum perfectum, & intellectum, vt suscipere valeam profundā benignitatem tuam. Illud da mihi petere, quod te audire delectet, & mihi expediat. Da mihi lachrymas ex toto affectu, quę peccatorum meorum possint dissolvere vincula. Audi Domine meus, & Deus meus. Audi lumen oculorum meorum. Audi quę peto, & da, vt quod peto exaudias. Si despicias pereō, si respicias viuō. Si iustitiam meam requiris, mortuus sceteo, si cum misericordia respexeris, scetentem resuscitas de sepulchro. Quod ordi in me, longē fac à me, & castitatis ac continentię spiritum inferē in me, vt quodcunque petiero, in ipsa petitione, te non offendam. Tolle à me quod nocet,

cet, & præbe quod iuuet, Præsta mihi Domine medicinam, vnde mea possint curari vulnera. Da mihi Domine timorem tui, cordis compunctionem, mentis humilitatem, & consciëntiam puram. Præsta mihi Domine, vt fraternam semper tenere valeam charitatem, & mala mea nō obliuiscar, aliena non requiram. Parce animæ meæ, parce malis meis, parce peccatis meis, parce criminibus meis. Visita me infirmum, cura me ægrum, sana me languentem, & suscita me mortuum. Da mihi Domine cor, quod te timeat, mentem quæ te diligat, sensum qui te intelligat, aures quæ te audiant, oculos qui te videāt. Miserere mei Deus, miserere mei, & respice me de sede sancta maiestatis tuæ, & tenebras cordis mei radio splendoris tui illumina. Da mihi Domine discretionem discernendi inter bonum & malum, & concede, vt sensum habeam per-nigilē. Peto à te Domine remissionem omnium peccatorum meorum, à quo & per quem mihi fiat propitiatio in tempore necessitatis & angustiae meæ. Sancta & immaculata virgo Dei genetrix Maria, & mater Domini nostri Iesu Christi, interuenire pro me digneris apud illum, cuius meruisti effici templū. Sancte Michael, sancte Gabriel, sancte Raphael, sancti chori

chori angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, atq; Prophetarum, Apostolorum, Euangelistarum, Martyrum, Confessorum, Sacerdotum, Leuitarum, Monachorum, Virginum, omniumq; iustorum, per illum, qui vos elegit, & de cuius contemplatione gaudetis, vos rogare presumo, vt pro me culpabili ipsi Deo supplicare dignemini, quatenus de faucibus diaboli, & de morte perpetua merear liberari. Largiri mihi digneris Domine perpetuam vitam secundum clementiam ac benignissimam misericordiam tuam. Da Domine Iesu Christe sacerdotibus, concordiam, regibus & principibus iustè iudicantibus tranquillitatem & pacem. Oro Domine pro vniuersa sancta Ecclesia Catholica, pro viris & foeminis, pro religiosis & saecularibus, pro omnibus rectoribus Christianorum, cunctisq; in te credentibus, qui pro amore tui sancto laborant, vt perseuerantiam boni operis obtineant. Præsta Domine Rex æterne virginibus castitatem. Deo dicatis continentiam, coniugatis sanctimoniam, poenitentibus indulgentiam, viduis & orphanis sustentationem, pauperibus protectionem, peregrinantibus reditum, ludentibus consolationem, defunctis fidelibus requiem sempiternam, nauigantibus

bus in portum venire salutis, optimis, vt in bonitate semper consistant : bonis & mediocribus, vt meliores fiant, prauè agentibus & delinquētibus, & mihi misero, vt citò se corrigant. O dulcissime & misericordissime Domine Iesu Christe, fili Dei viui, redemptor mundi, inter omnes & per omnia me miserum peccatorem confiteor, sed tu clementissime pater & summe, qui omnium misereris, non me patiaris à tua misericordia fieri alienū. Et tu Domine Rex regum, qui inducias viuendi præstas, corrigendi mihi deuotionem tribue, excita in me mentem, quæ te requirat, te desideret, & te, qui es vbique totus trinus & vnus, semper præ omnibus amet, te timeat, tuamque voluntatem faciat. Præcipuè ergo te Domine sancte pater deprecor, qui es benedictus, & gloriosus per omnia sæcula, vt omnes qui mei memoriam faciunt in suis orationibus, & qui indignis orationibus meis se commendauerūt, & qui mihi aliquod charitatis officium, & pietatis studium impenderunt, seu & illos, qui consanguinitate, ac cognationis affectu sunt mihi propinqui, tam & illos, qui nunc consistunt in corpore, quàm illos, qui teguntur funere, misericorditer gubernare digneris, ne pereant. Omnibus

F

etiam

etiam Christianis viuis adiutorium præstare digneris, & defunctis fidelibus absolutionem & requiem sempiternā per æterna sæcula. Nec non & illud magnopere supplico Domine qui es α & ω , vt cū extrema dies mea, finisq; vitæ meæ aduenierit, tu mihi sis misericors iudex contra malignum accusatorem diabolum, & sis mihi perpetuus defensor aduersus insidias hostis antiqui, & in societatem angelorum, omniumq; Sanctorum in sancto paradiso tuo me perseverare facias. Qui es benedictus in sæcula sæculorum, Amen.

CAPVT XLI.

Oratio deuota de recordatione passionis Christi.

Domine Iesu Christe redemptio mea, misericordia mea, salus mea, te laudo, tibi gratias ago, quamuis valdè impares tuis beneficijs, quamuis multum expertes deuotionis, quamuis macras à desiderata pinguedine dulcissimi tui affectus, tamen qualescunque gratias, non quales scio me debere, sed sicut potest conari, tibi persoluit anima mea. Spes cordis mei, virtus animæ meę: compleat tua potētissima dignitas, quod
con-

conatur mea tepidissima imbecillitas: vita mea, tu finis intentionis meæ. Et si nondum merui tantum, quantum debitor sum amare, vtique saltem desidero te amare, quantum debeo. Illuminatio mea, tu vides conscientiam meam, quia Domine ante te est omne desiderium meum, & tu donas, si quid bene vult conscientia mea. Si bonum est Domine, quod inspiras, immò quia bonum est, vt te velim amare, da posse, vt quantum iubes, tantum te merear, amare, laudes & gratias offero, ne sit mihi donum tuum infructuosum, quod tua spontanea dedisti voluntate, perfice quod incepisti & dona quod me benignè præueniendo immeritum desiderare fecisti. Conuertere benignissime meum torporem in feruentissimum tuamorem. Ad hoc enim elementissime tendit hæc ratio mea, hæc memoria & meditatio beneficiorum tuorum, vt tui accendas in me amorem.

Tua me Domine bonitas creauit, tua misericordia creatum ab originali peccato mundauit, tua patientia post illam emundationem baptismi in alijs peccatorum sordibus inuolutum hætenus tolerauit, nutriuit, & expectauit. Expectas tu bone Domine correctio-

nem, expectat anima mea ad poenitendum, ad bene viuendum tuæ gratiæ inspirationem. Deus meus creator meus, tolerator & nutritor meus, te sitio, te esurio, te desidero, ad te suspiro, & concupisco: & sicut pupillus benignissimi patris orbatus præsentia flens & ciulans incessanter eius dilectam faciem toto corde amplectitur, sic ego non quantum debeo, sed quantum queo, memor passionis tuæ, memor alaparum tuarum, memor flagellorum, memor vulnerum tuorum, memor qualiter pro me occisus es, qualiter conditus, qualiter sepultus, simul memor tuæ gloriosæ resurrectionis, & admirabilis ascensionis. Hæc indubitata fide teneo, exilij mei æumnas defleo, spero tui aduentus solam consolationem, ardentem desidero tui vultus gloriosam cōtemplationem: Hei mihi, quia videre non potui dominum angelorum humiliatum ad conuersationem hominum, vt homines exaltaret ad conuersationem angelorum, cum Deus offensus moriebatur, vt peccator viueret. Heu quod tam admirabili, tam æstimabili pietati præsens obstupescere nō merui. Cur, ô anima mea, te præsertim non transfigit gladius doloris acutissimi, cū ferre nō posset vulnerari lancea latus tui Saluatoris.

ris, cum videre nequires violari clavis, pedes, & manus tui plasmatoris, cū horrore effundi sanguinem tui redemptoris. Cur non es inebriata lachrymarum amaritudine, cum ille potaretur amaritudine fellicis? CVR non es compassa castissimæ virginis dignissimæ matri eius, dignissimæ dominæ tuæ? Domina mea misericordissima, quos fontes dicam erupisse de tuis pudicissimis oculis, cum attenderes vnicum filium tuum innocentem corā te ligari, flagellari, & mactari? Quos fletus credam perfudisse piissimum tuum vultum, cum susciperes eundem filium tuum Deum, & Dominum tuum in cruce sine culpa extendi, & carnem de carne tua ab impijs crudeliter dissecari? Quibus singulibus æstimabo purissimum pectus tuum vexatum esse cum tu audires: Mulier, Ecce filius tuus. Et discipulus: Ecce mater tua! Cum acciperes Discipulum pro magistro, seruum pro Domino? Vtinam cum foelice Ioseph Dominum meum de cruce deposuissem, aromatibus condidissem, in sepulchro collocassem, vt saltem persecutus, vel consecutus essem, vt tanto funeri nō defuisset aliquid mei obsequij. Vtinam cum beatis mulieribus corusca visione angelorum essem territus, & audissem nuncium domini-

Ioan. 19o

*Mar. 16.**Mat. 1.*

cæ resurrectionis, nuncium meæ consolationis, nuncium tam expectatum, nuncium tam desideratum. Utinam, inquam, audissem ex ore angeli. Nolite timere, vos Iesum quæritis crucifixum, surrexit, non est hic. Benignissime, suavissime, serenissime, quando restaurabis me, quia non vidi illam beatæ tuæ carnis interruptionem. quia non fui deosculatus loca vulnerum, fixuram clauorum? quia non resperxi lachrymis gaudij cicatrices corporis veri? Admirabilis, inestimabilis, incomparabilis, quando consolaberis & compesces me à dolore meo? Non enim cadit à me dolor meus, quàm diu peregrinus sum à Domino meo. Heu mihi Domine, heu animæ meæ. Recessisti consolator animæ meæ, nec vale dixisti. Ingressus vias tuas benedixisti tuis, nec affui. Eleuatis manibus à nube susceptus es in cœlum, nec vidi, Angeli promiserunt te rediturum, nec audiui. Quid dicam? quid faciam? quò vadam? ubi eum quæram, vel quando inueniam? Quem rogabo? quis nunciabit dilecto, quia amore langueo? Defecit gaudium cordis mei, versus est in luctum risus meus. DEFE-
CIT caro mea & cor meum, Deus cordis mei & pars mea DEVS in æternum.

Renuit

Renuit consolari anima mea, nisi de te, dulcedo mea. Quid enim mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram? Te volo, te spero, te quæro, tibi dixit cor meum: Quæsiui vultum tuum, vultum tuum Domine requiram, ne auertas faciē tuam à me. Amator hominum benignissime, tibi derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor. Mi aduocate tutissime miserere mei orphani derelicti pupillus factus sum absque patre, anima quasi vidua. Respice orbitatis & viduitatis meæ lachrymas, quas tibi offero donec redeas. Eia iā Domine, eia appare mihi & consolatus ero. Exhibe præsentiam tuam, & consecutus ero desiderium meum: Reuela gloriam tuam, & erit perfectum gaudium meum. Sitiuit in te anima mea quam multipliciter tibi caro mea. Sitiuit *Psal. 62.* anima mea ad Deum fontem viuum, *Psal. 41.* quando veniam & apparebo ante faciem Domini? QVANDO venies consolator meus?

Quem expectabo? quādo videbo gaudium meum quod desidero? O si satiabur cum apparuerit gloria mea, quam esurio? O si inebriabor ab vbertate domus tuæ, ad quam suspiro? Si potabis me torrente voluptatis tuæ quem sitio: Sint mihi Domine interim lachrymæ meæ

panes die ac nocte, donec dicatur mihi:
Ecce Deus tuus: donec audiat anima
mea: Ecce sponsus tuus. Pasce interim
me singulis meis, refocilla me dolo-
ribus meis. Veniet fortasse redemptor
meus, quia bonus est: nec tardabit,
quia pius est. Ipsi gloria in
secula seculorum.

Amen.

Meditationum
Finis.

ORA.

ORATIO MANASSIS
REGIS IVDA, QVVM
CAPTVS TENERETVR

in Babylone, secunde Paralipomenon.

lipso. 37.

Domine Deus omnipotēs patrum nostrorum Abraham, Isaac & Iacob, & seminis eorum iusti, qui fecisti cœlum & terram cum omni ornatu eorum, qui signasti mare præcepti tui verbo, qui conclusisti abyssum, & signasti terribili & laudabili nomine tuo, quem omnes paueant & tremunt à vultu virtutis tuæ. Insustentabilis ira super peccatores comminationis tuæ, immensa verò & inuestigabilis misericordia promissionis tuæ quoniam tu es Dominus altissimus super omnem terram, longanimis & multum misericors, & patiens super malitias hominum. Tu autem Domine secundum bonitatem tuam promissisti poenitentiam remissionis peccatorum. Et tu Deus iustorum non posuisti poenitentiam iustis, Abraham, Isaac, & Iacob, his qui tibi non peccauerunt. Quoniam peccaui super numerum arenę maris, & multiplicatę sunt iniquitates meę, incuruatus sum multo

vinculo ferri, & non est respiratio mihi,
quia excitavi iracundiam tuam, & malū
coram te feci, statuens abominationes, &
multiplicans offensiones. Et nunc flecto
genua cordis mei, precans à te bonitatē,
Domine peccaui, Domine peccaui, Do-
mine peccaui, iniquitatem meam agno-
sco, peto rogans te Domine, remitte mihi
remitte mihi, ne simul perdas me, cum
iniquitatibus meis, neque in æternum
referues mala mihi, quia indignum sal-
uabis me propter magnam misericordi-
am tuam. Et laudabo te semper omni-
bus diebus vitæ meæ, quoniam te laudat
omnis virtus cœlorum semper, &
tibi est gloria in sæcu-
la sæculorum.

Amen.

LIBER

LIBER DIVI AVGV-
STINI HIPPONENSIS
EPISCOPI SOLILO-

*quorum animæ ad
Deum.*

CAPVT I.

De ineffabili dulcedine Dei.

Ognoscā te Domine, cogni-
tor meus, Cognoscā te vir-
tus animæ meæ. Ostende te
mihi consolator meus, vide-
am te lumen oculorum meorum: Ve-
ni gaudium spiritus mei, videam te læ-
titia cordis mei. Diligam te vita ani-
mæ meæ. Appare mihi delectatio mea
magna, solatium meum dulce: Domine
Deus meus vita mea, & gloria tota ani-
mæ meæ. Inueniam te desiderium cordis
mei: teneā te amor animæ meæ. Ample-
ctar te sponse cœlestis. Exultatio mea
summa intus & extra, possideam te bea-
tudo sempiterna, possideam te in me-
dio cordis mei: vita beata, dulcedo sum-
ma animæ meæ. Diligam te Domine
fortitudo mea, Domine firmamentum
meum, & refugium meum, & liberator *Psal. 17.*
meus.

meus. Amē te Deus meus, adiutor meus,
 turris fortitudinis mihi & spes mea dul-
 cis in omni tribulatione mea. Amplectar
 te bonum, sine quo nihil bonum, fruar
 te optimū, sine quo nihil est optimum.
 Aperi penetralia aurium mearum, ver-
 bum penetrabilius omni gladio ancipiti,
 vt audiam vocem tuam. Intona Domi-
 ne desuper voce grandi & forti. Tonet
 mare & plenitudo eius, commoueatur
 terra, & omnia quæ in eis sunt. Illustra o-
 culos meos lux incomprehensibilis, ful-
 gura coruscationem, & dissipa eos, vt nō
 videant vanitatem. Fulgura multiplica
 & conturba eos, vt appareant fontes a-
 quarum, & reuelentur fundamēta orbis
 terrarum. Tribue visum lux inuisibilis,
 qui te videat. Crea nouum olfactum o-
 dor vitæ: qui post te currat in odorem vn-
 guentorum tuorum. Gustum sana, qui
 sapiat & cognoscat & discernat, quā
 magna multitudo dulcedinis tuæ Domi-
 ne: quam abscondisti his, qui pleni sunt
 charitatis tuæ. Da cor, quod te cogitet, a-
 nimum qui te diligat, mentem quæ te
 recolat, intellectum qui te intelligat, ra-
 tionem quæ tibi semper summo delecta-
 bili fortiter adhæreat. Te sapienter amor
 sapiens diligit. O vita, cui omnia viuunt:
 vita quæ das mihi vitā, quæ est mea vita,
 per

Heb. 4.

Psal. 95.

Psal. 143. et
17.

Cant. 1.

Psal. 30.]

per quam viuo, sine qua morior. Vita per
 quam resuscitor, sine qua pereor: vita per
 quam gaudeo, sine quo tribulor: vita vi-
 talis, dulcis & amabilis, semper memoria-
 lis, vbi quaeso es, vbi te inueniam, vt in
 me deficiam, & in te subsistam? Prope e-
 sto in animo, prope in corde, prope in o-
 re, prope in aurib. prope in auxilio: quia *Cant. 2.*
 amore languet: quia sine te morior: quia
 te recolens suscitator. Odor tuus me recre-
 at, memoria tui me sanat, sed satiabor, cū *Psal. 16.*
 apparuerit gloria tua, vita animæ meæ.
 Concupiscit & deficit anima mea de me-
 moria tua: quando veniam & apparebo *Psal. 83.*
 tibi letitia mea? Quare faciem tuam auer-
 tis, gaudium meum, per quod gaudeo? *Psal. 41.*
 Vbi es absconditus pulcher quem desi-
 dero? Odorem tuum haurio, viuo & gau-
 deo: te autem non video, Vocē tuam au-
 dio & reuiuifco. Sed cur faciem tuam ab-
 scondis? Fortē dicis. Non videbit me ho-
 mo, & viuet. Eia Domine moriar vt te vi-
 deā: videam vt hic moriar. Nolo viuere,
 volo mori, dissolui cupio, & esse cū Chri-
 sto, mori desidero vt videam Christum,
 viuere renuo, vt viuam cū Christo. O
 Domine Iesu, accipe spiritum meum: vi-
 ta mea, suscipe animam meā: Gaudium
 meum, attrahe cor meum: dulcis cibus
 meus, comedam te. Caput meum, diri-

*Exod. 33.**Phil. 1.*

ge me. Lumen oculorum meorum, illumina me: melos meum, tempera me. O-
dor meus, viuifica me. Verbum Dei, re-
crea me. Laus mea lætifica animam serui
tui. Intra in eam gaudium meum, vt in
te gaudeat. Intra in eā dulcedo summa,
vt dulcis sapiat. Lumen æternum, illustra
super eam: vt te intelligat, cognoscat, &
diligat. Ob hoc enim non te diligit domi-
ne, si te non diligit, quia nō te cognoscit,
& te idē non cognoscit, quia non intel-
ligit. Ed idcirco nō intelligit, quia lumen
tuum non comprehendit, & lux in tene-
bris lucet, & tenebræ eam non compre-
henderunt. O lux mentis, ô lucens veritas,
ô vera claritas, quæ illuminas omnē
hominem veniētem in hunc mundum,
venientem quidem, sed non diligentem,
quia qui diligit mundum, inimicus Dei
constituitur. Expelle tenebras de super fa-
ciem abyssi mentis meæ, vt videat te in-
telligendo, vt cognoscat te comprehen-
dendo, vt diligit te cognoscendo. Quis-
quis enim cognoscit te, diligit te, se obli-
uiscitur, amat te plus quàm se, relinquit
se & venit ad te, vt gaudeat de te. Hinc est
ergo Domine, quod non tantum diligo
quantum debeo: quia non plenē cogno-
sco te, sed quia parum cognosco, parum
diligo: & quia parum diligo, parum in te
gau-

Ioh. 1.

gaudeo. Sed à te vero gaudio interiori per exteriora recedens dum te solo careo, adulterinas amicitias in his exterioribus quæro, & sic miser ego cor meum, quod tibi soli debui toto amore, totoque affectu impendere, vanis dedi: & ideo vanus effectus sum, dum vanitatem dilexi: Hinc etiam est Domine, quod in te non gaudeo, & tibi non adhæreo: quia ego in exterioribus: tu in interioribus, ego in temporalibus: tu in spiritualibus: ego in transitorijs animo diffundor, cogitatione verfor, loquutione implicor: & tu domine in æternis habitas, & æternitas es. Tu in cœlo, ego in terra: tu diligis alta, ego infima. Tu cœlestia, ego terrestria. Et quando poterunt hæc contraria convenire?

CAPVT II.

De miseria & fragilitate hominis.

Miser ego, quando poterit obliquitas mea tuæ rectitudini adæquari? Tu Domine diligis solitudinem, ego multitudinem: tu silentium, ego clamorem: tu veritatem, ego vanitatem: tu munditiam, ego immunditiam sequor. Quid plura Domine? Tu vere bonus, ego malus: tu pius, ego impius:

tu

*Psal. 38.**Psal. 18.**Ioan. 19.**Psal. 37.**Iob. 7.**Notandum*

tu sanctus, ego miser, tu iustus, ego iniustus: tu lux, ego cæcus: tu vita, ego mortuus: tu medicina, ego eger: tu gaudium, ego tristitia: tu summa veritas, ego vniuersa vanitas, vt omnis homo viuens. Heu quid igitur ô creator dicam? Audi ô creator: Creatura tua sum, iam perij: creatura tua sum, iam morior. Factura tua sum, iam ad nihilum redigor. Plasma tuum sum. Manus tuæ domine fecerunt me & plasmauerunt me, manus inquam illæ, quæ affixæ clauis sunt pro me. Opus manuum tuarum domine ne despicias, vulnera manuum tuarum precor vt aspicias. E C C E in manibus tuis Domine Deus descripsisti me. Lege ipsam scripturam, & salua me. En ad te suspiro creatura tua, creator es, recrea me. En ad te clamo factura tua: Vita es, viuifica me. En ad te respicio tuum plasma: Plasmator es restaura me. Parce mihi Domine, nihil enim sunt dies mei. Quid est homo, vt possit alloqui Deum factorem suum? Parce mihi colloquente tibi. Ignosce seruo tuo, qui præsumit loqui tanto domino. Legem non habet necessitas. Dolor me compellit dicere, calamitas quam patior cogit me exclamare. Egrotus sum, ad medicum clamo: cæcus sum, ad lucē propero. Mortuus sum, ad vitam suspiro. Tu

medicus, tu lux, tu vita Iesu Nazarene: *Mat. 20.*
 Miserere mei fili Dauid, miserere mei *Psal. 35.*
 fons misericordie. Audi qui ad te clamat
 infirmum, lux quæ transis, expecta cæcū,
 præbe ei manum, vt ad te veniat, & in lu-
 mine tuo videat lumen. Vita viuens, re-
 uoca mortuum. Quid sum ego qui lo-
 quor tecum? Vt mihi Domine, parce mi-
 hi domine. Ego cadauer putridum, esca
 vermium, vas foetidum, cibus ignium.
 Quid sum ego, qui loquor tecum? Væ
 mihi domine, parce mihi Domine. Infee-
 lix ego homo, homo inquā natus de mu-
 liere, breui viuens tempore, repletus mul-
 tis miserijs homo, inquam, vanitati simi-
 lis factus comparatus iumentis insipien-
 tibus, & iam similis factus illis. Quid ite-
 rū ego? *Psal. 43.*
 Abyssus tenebrosa terra misera, *Psal. 43.*
 filius iræ, vas aptū in contumeliam, ge-
 nitus per immunditiam viuens in mise-
 ria, moriturus in angustia. Heu miser qd
 sum? Heu quid futurus sum? Vas sterqui-
 linij, concha putredinis, plenus foetore &
 horrore, cæcus, pauper, nudus, plurimis
 necessitatibus subditus, & ignorans in-
 troitum, & exitum meum miser & mor-
 talis: cuius dies sicut vmbra prætereunt,
 cuius vita sicut vmbra lunatica euanes-
 cit, sicut flos in arbore crescit, & statim
 marcessit: nunc floret, & statim aret: vita,
 inquam,

*Iob. 14.**Psal. 10.*

inquam, mea vita fragilis, vita caduca, vita quæ quanto magis crescit, tanto magis decrescit: quanto magis procedit, tanto magis ad mortem accedit. Vita fallax & umbratica, plena laqueis mortis. Nunc gaudeo, statim tristor: nunc vigeo, iam infirmor: nunc viuo, statim morior: nunc felix appareo, semper miser: nunc rideo, iam fleo. Sicq; omnia mutabilitati subiacent, vt nihil vna hora in vno statu permaneat. Hinc timor, hinc tremor, hinc fames, hinc sitis, hinc calor, hinc frigus, hinc languor, inde dolor exuberat, subsequitur his importuna mors: quæ mille modis quotidie miseros homines inopinatè rapit. Hunc necat febribus, illum opprimit doloribus: hunc consumit fames, illum sitis extinguit: hunc suffocat aquis, illum interimit laqueo, illum perimit flammis, alium dentibus bestiarum ferocium vorat. Hunc trucidat ferro, illum veneno corrumpit. alterum tantum repentino terrore miseram vitam finire compellit. Et nunc super hæc omnia magna miseria: quia cum nihil sit certius morte, ignorat tamen homo finem suū: Et cum stare putat, colliditur, & perit spes eius. Nescit enim homo quando, vel vbi, vel quomodo moriatur: & tamen certū est, quod cum mori oporteat. Ecce Domine,

mine, quàm magna miseria hominis, in qua sum, nec timeo: quàm grandis calamitas quam patior, nec doleo, & ad te nō clamo. Clamabo Domine antequam transeam, si fortè non transeam, sed in te maneam. Dicam ergo, dicam miseriam meam, confitear, nec erubescam ante te vilitatem meam. Adiuua me fortitudo mea, per quam subleuor, succurre virtus, per quam sustentor, veni lux, per quam video, appare gloria, per quā gaudeo, appare vita, in qua viuam, o Domine Deus meus.

CAPVT III.

De admirabili lumine Dei.

O Lux quam videbat Tobias, quan *Tob. 4.*
do oculis clausis docebat filium
suum viam vitæ: lux quam vide-
bat Isaac interius, quando caligantib. ocu-
lis exterius filio futura narrabat. Lux in- *Gen. 27.*
quā inuisibilis, cui omnis abyssus huma-
ni cordis est visibilis: Lux quam Iacob vi- *Gen. 49.*
debat, quādo sicut tu intus docebas, filiis *Gen. 1.*
exterius vêtura prædicebat. Ecce tenebræ
sunt super faciem abyssi mentis meæ, tu
es lumen. Ecce caligo tenebrosa super a-
quas cordis mei, tu es veritas. O verbum
per quod facta sunt omnia: & sine quo
factum

Ioan. 1.

factum est nihil. Verbum quod est ante omnia, & ante quod nihil. Verbum creans omnia, sine quo omnia nihil. Verbū regēs omnia, sine quo nihil sunt omnia. Verbum quod dixisti in principio: fiat lux, & facta est lux. Dic etiā mihi, fiat lux, & facta sit lux, & videam lumen, & cognoscā quicquid non est lumen: quia sine te, mihi tenebræ lumen, & lumen tenebræ ponuntur. Et sic sine tua luce, non est veritas. Adest error, adest vanitas: non est discretio, adest confusio, adest ignorantia, non est scientia: adest cæcitas, non est visio: adest iniuium, non est via: adest mors, non est vita.

CAPVT IIII.

De mortalitate humane nature.

Ioan. 1.

Ecce Domine, quia lux nō est, mors est: immò non est mors, quia nihil est mors. Nam per ipsam ad nihilum tendimus, dum nos nihil facere per peccatum nō formidamus. Et iustè quidem hoc domine, nam digna factis recipimus, dum ad nihilum deuenimus, tanquam aqua decurrens, quia sine te factū est nihil, & nos faciendo nihil, facti sumus nihil, quia sine te sumus nihil, per quem facta sunt omnia, sine quo factum est

est nihil. O Domine verbum, ô Deus verbum, per quod facta sunt omnia, sine quo factum est nihil. Væh mihi misero toties obcæcato, quia tu lux, & ego sine te. Væh mihi misero toties vulnerato, quia tu salus, & ego sine te. Væh mihi misero toties infatuato, quia tu es veritas & ego sine te. Væh mihi misero toties aberrato, quia tu via, & ego sine te. Væh mihi misero toties mortuo: quia tu vita, & ego sine te. Væh mihi misero toties annihilato, quia tu es verbum, per quod facta sunt omnia, & ego sine te, sine quo factum est nihil. O domine verbum, ô Deus verbum, *Ioan. 14.* qui es lux, per quem facta est lux, qui es via, veritas & vita: in quo non sunt tenebræ, error, vanitas neque mors. Lux sine qua tenebræ, via sine qua error, veritas sine qua vanitas, vita sine qua mors. Dic verbum Domine, fiat lux, vt videam lucem: & vitem tenebras, videam viam & vitem inuium, videam veritatē & vitem vanitatem: videam vitam & vitem mortem. Illuminare domine lux mea, illuminatio mea & salus mea, quem timebo dominus meus quem laudabo, Deus meus quem honorabo, pater meus quem amabo, sponsus meus cui me seruabo: Illuminare inquam. Illuminare lux huic cæco tuo, qui in tenebris, & in ymbra mortis

tis sedet: & dirige pedes eius in viam pacis, per quam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis, vsq; ad domum Dei in voce exultationis & confessionis. Vera enim confessio est via, per quam ingrediar ad te viam, per quam egrediar ab inuio, & reuertar ad te viam, quia tu es vera via vitæ.

CAPVT V.

Quid sit nihil fieri.

Confitear ergo, confitear tibi pater Domine cœli & terræ miseriam meam: vt me venire liceat ad misericordiam tuam. Miser quippe factus sum, & ad nihilum redactus sum & nesciui: quia tu es veritas, & ego non eram tecum: vulnerauerunt me iniquitates meæ, & non dolui: quia tu es vita, & ego non eram tecum. Ad nihilum duxerunt me, quia tu es verbum, & ego non eram tecum: per quem facta sunt omnia, sine quo factum est nihil: & ideo sine te factus sum nihil, quia nihil est quod ad nihilum ducit. Omnia per verbū facta sunt quæcunque facta sunt, & qualia facta sunt: Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valdè bona. Omnia quæcunq; facta sunt,

Ioan. 1.

Gen. 1.

sunt, per verbum facta sunt, & quæcun-
que per verbum facta sunt, valdè bona
sunt. Quare bona sunt? quia omnia per
verbum facta sunt, & sine ipso factum est
nihil, quia nihil bonum sine summo bo-
no est, Sed malum est, vbi non est vllum
bonum quod vtique nihil est, quia nihil
aliud est malū, quàm priuatio boni, sicut
nihil aliud est cæcitas, quàm priuatio lu-
minis. Malum itaque nihil est, quia sine
verbo factum est, sine quo factum est ni-
hil. Illud autem malum est, quod priua-
tur illo bono, per quod omnia facta sunt
quæcunq; sunt. At quæ non sunt, per ip-
sum facta non sunt, & idè nihil sunt. Et
idè mala sunt, quæ facta non sunt, quia
omnia quæcunq; facta sunt, per verbum
facta sunt, & omnia per verbum bona fa-
cta sunt. Cum igitur omnia per verbum
facta sunt, mala per ipsum non sunt. Re-
stat igitur, q̃ omnia, quæ facta non sunt,
bona non sunt, quia omnia quæcunque
facta sunt, bona sunt, & idè mala sunt,
quæ facta nō sunt, & idè nihil sunt, quia
sine verbo factum est nihil. Malū igitur
nihil est, quia factū non est. Sed qualiter
malum est, si factum non est? Quia malū
priuatio boni est, per quod factum bo-
num est. Esse ergo sine verbo, malum est,
quod esse non est, quia sine ipso nihil est.

Sed

Ioan. 14.

Sed quid est separari à verbo? Si hoc quæris scire, audi quid est verbum. Verbum Dei dicit: Ego sum via, veritas, & vita. Separari ergo à verbo est esse sine via, sine veritate, sine vita, & ideò sine ipso nihil, & ideò malū, quia separatur à verbo, per quod omnia facta sunt valdè bona. Separari autem à verbo, per quod omnia facta sunt, nihil aliud est quàm deficere: & à facto transire in defectum: quia sine ipso est nihil. Quoties ergo à bono deuias, à verbo te separas, quia ipsum est bonū, & ideò nihil efficeris, quia sine verbo es, sine quo factum est nihil. Nunc igitur domine illuminasti me lux, vt viderem te, vidi & cognoui me: quia toties nihil factus sum, quoties à te separat⁹ sum: quia bonum quod tu es, oblitus sum, & ideò malus effectus sum. Væ mihi misero, vt quid hoc non cognoscebam, quia te deferens nihil fiebam. Sed quid hoc quæro? Si nihil eram, quomodo cognoscere nolebam? Scimus quia malum nihil est, & quod nihil est, non est: & quod non est, bonum non est, quia nihil est. Si ergo nihil fui quàm sine te fui, quasi nihil fui, & velud idolum quod nihil est: quod quidem aures habet, & non audit: nares habet, & non odorat: oculos habet, & non videt: os habet, & non loquitur: manus

1. Cor. 8.

Psal. 133.

ha-

hab
am
me

C
disc
dole
bras
ra lu
veni
vulu
me d
ne v
facta
inim
volu
lueru
occid
sum
qui f
Defe
fufci
mea
tio m
inim

habet, & non palpat: pedes habet, & non ambulat, & omnia lineamenta habet membrorum sine sensu eorum.

CAPVT VI.

De casu animæ in peccatis.

CVM igitur fui sine te, non fui, sed nihil fui: & ideo cæcus eram, surdus & insensibilis: quia nec bonū discernebam, nec malum fugiebam, nec dolorem vulnerum sentiebam, nec tenebras meas videbam: quia eram sine te vera luce, quæ illuminas omnem hominē Ioan 1. venientem in hunc mundum. Væ mihi, vulnerauerunt me & non dolui, traxerūt me & non sensi: quia nihil eram, quia sine vita eram, quæ est verbum, per quod facta sunt omnia. Ideo Domine lux mea, inimici mei de me fecerunt quæcunque voluerunt, percusserunt, nudauerūt, polluerunt, corruerunt, vulnerauerunt, & occiderunt me: quia recessi à te, & factus sum nihil sine te. Heu Domine vita mea, qui fecisti me: lux mea, qui direxisti me: Defensor vitæ meæ, miserere mei, & resuscita me Domine DEVS meus, spes mea, virtus mea, fortitudo mea, consolatio mea: in die tribulationis meæ, respice inimicos meos & eripe me; fugiant à facie

cie mea qui oderunt me, & ego viuam,
in te per te. Ipsi enim Domine confide-
rauerunt me : & videntes me sine te, de-
spexerunt me. Diuiserunt sibi vestimen-
ta virtutum, quibus ornaueras me, fe-
cerunt sibi viā per me, sub pedibus suis
conculcauerunt me, fecibus peccatorum
polluerunt templum sanctum tuum, po-
fuerunt me desolatum, & mœrore conse-
ctum. Ibam post eos cæcus & nudus, &
illaqueatus funibus peccatorum : trahe-
bant me post se in circuitu de vitio in vi-
tium, & de luto in lutum, & ibam absq;
fortitudine ante faciem subsequētis. Ser-
uus eram, & seruitutem amabam. Cæcus
eram, & cecitatem desiderabam. Vinc-
tus eram, & vincula non horrebam. Amarū
dulce, & dulce amarum credebā. Miser e-
ram, nec cognoscebam, & hoc, quia sine
verbo eram, sine quo factum est nihil:
per quod omnia conseruantur, sine quo
omnia annihilantur. Sicut enim omnia
per ipsum facta sunt, & sine ipso factum
est nihil: sic per ipsum omnia conseruan-
tur quæcunque sunt, siue in cœlo, siue in
terra, siue in mari, & in omnibus abyssis.
Nec pars parti in lapide adheret, nec in a-
liquo creatorum : nisi quia per verbum
cōseruantur, per quod omnia facta sunt.
Adhæream ergo tibi verbum, vt conser-
ues

ues me: quia vbi à te recessi, perij in me: nisi quia tu, qui me feceras, refecisti me. Ego peccaui, tu me visitasti. Ego cecidi, tu me erexisti. Ego ignoravi, tu me docuisti. Ego non vidi, tu me non illuminasti.

CAPVT VII.

De multiplicibus beneficijs Dei.

Miser ego Deus meus, quantum teneor diligere te, ostende mihi. Quantum debeo laudare te, demonstra mihi. Quantum debeo placere tibi, innotesce mihi. Intona Domine de super voce grandi & forti, in interiorem aurē cordis mei, doce me, & salua me, & collaudabo te: qui creasti me cū nihil essem, qui illuminasti me cū in tenebris essem, qui resuscitasti me cū mortuus essem, qui pauiisti me à iuuentute mea omnibus bonis tuis. Hunc inutilem vermē, foetentem peccatis nutris omnibus optimis donis tuis. Aperi mihi, o clavis Dauid, qui aperis, & nemo claudit illi, cui tu aperis: claudis & nemo aperit illi, cui tu claudis, aperi mihi ostiū luminis tui, vt ingrediar & videam, & cognoscam: & confitear tibi in toto corde meo, quia misericordia tua magna est super me, & eruisti animam meā ex inferno inferiori.

Psal. 3.

Domine Deus noster quàm admirabile
 & laudabile est nomen tuum in vniuer-
 sa terra. Et quid est homo, quod memor
 es eius, aut filius hominis, quoniam visi-
 tas eum? Domine spes sanctorum, & tur-
 ris fortitudinis eorum: Deus vita animæ
 meæ per quam viuo, sine qua morior:
 Lumen oculorum meorum, per quod vi-
 deo, sine quo orbor: Gaudiũ cordis mei,
 & lætitia spiritus mei, diligam te toto
 corde meo, & toto animo meo, & totis
 medullis, & visceribus meis, quia tu pri-
 or dilexisti me. Et vnde hoc mihi ô crea-
 tor cœli & terræ, & abyssi: qui bonorum
 meorum non indiges? Vnde hoc mihi
 quod dilexisti me? O sapientia, quæ ape-
 ris os mutorum: ô verbum, per quod fa-
 cta sunt omnia: aperi os meum, da mihi
 vocem laudis: vt enarrem omnia benefi-
 cia tua, quæ mihi Domine à principio cõ-
 tulisti. Ecce enim sum: quia tu creasti me,
 & quod me creares, & in numero creatu-
 rarum tuarum numerares, ab æterno tu
 præordinasti, antequam quicquam face-
 res à principio, antequam extenderes cœ-
 los, necdum erant abyssi: adhuc terram
 non feceras, nec montes fundaueras, nec
 dum fontes eruperant. Antequam hæc
 omnia, quæ fecisti per verbum, faceres
 me creaturam tuã fore, certissima verita-
 tis

Pro. 8.

tis tuæ providentia previdisti, & esse me
creaturam tuā voluisti. Et hoc vnde mihi
Domine benignissime, Deus altissime,
pater misericordissime, creator potentis-
sime, & semper mitissime: quæ mea me-
rita? quæ mea gratia? vt complaceret an-
te conspectum tuæ magnificæ maiesta-
tis creare me? Non eram, & creasti me.
Nihil fueram, & de nihilo me aliquid fe-
cisti. Quale autem aliquid? Non stillam
aquæ, non ignem, non avem vel piscem,
non serpentem, vel aliquid ex brutis ani-
malibus, non lapidem vel lignum, non
ex eorum genere, quæ tantum habent
esse, vel ex eorum, quæ tantum esse pos-
sunt & crescere: non ex eorū genere, quæ
tātum esse, & crescere & sentire possunt:
sed super omnia hæc voluisti me esse ex
his, quæ habent esse, quia sum: & ex his
quæ habent esse & crescere, quia sum &
cresco, & ex his quæ sunt, crescunt & sen-
tiunt, quia sum, cresco & sentio. Et pau-
lò minus parem me creasti angelis: quia
rationem te cognoscendi cum ipsis à te
communem accepi: Sed paulò minus v-
tique dixi: Nam illi tuam fœlicem noti-
tiam iam habent per speciem: ego autem
per spem: illi facie ad faciem, ego per spe-
culum in ænigmate: Illi plenè: ego
autem ex parte.

CAPVT VIII.

De dignitate hominis futura.

Sed cum venerit, quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est: quando iam reuelata facie, tuam faciem videbimus. Quid iam prohibebit nos nō esse minores, paulō minus ab angelis: quos tu Domine corona spei, quæ ornata est gloria & honore, coronaueris, quos tu nimis quasi amicos tuos honorificaueris, imō per omnia pares, & æquales angelis? Nempe & hoc veritas tua dicit æquales sunt angelis, & filij Dei sunt.

* Quid nisi filij Dei sunt, si pares fiunt Angelis? Verē quidem erūt filij Dei: quia filius hominis factus est filius Dei. Hoc vtiq; consideranti mihi fiducia est dicere, non homo minor, paulō est minus ab angelis, non vtiq; tantum æqualis Angelis, sed superior Angelis: quia homo Deus, & Deus homo, non Angelus. Et dicam propter hoc hominem esse creaturam dignissimam: quia verbum, quod erat in principio Deus apud Deum, verbū per quod Deus dixit: fiat lux: & facta est lux, angelica scilicet natura: verbum per quod Deus creauit omnia in principio, idē verbum caro factum est, & habitauit

*Mat. 22.*** al. nam**mirum si.**Ioan 1.**Gen. 1.*

tauit in nobis, & vidimus gloriam eius. Ecce gloria per quam glorior, quando sanè glorior. Ecce gaudium per quod gaudeo, quando sanè gaudeo. Domine Deus meus, vita & tota gloria animæ meæ. Cōfiteor ergo tibi Domine Deus meus, cū me creasti rationis capacē, Angelis quodammodo parē creasti: quia perfici possum per verbum tuum, vt veniam ad æqualitatem angelorum, vt habeam adoptionem filiorum per vnigenitum verbum tuum Domine, per filium tuum dilectum, in quo tibi bene complacuit: per vnicum cohæredem & cōsubstantialē tibi & coætēnum Iesum Christum vnicum Dominum & redemptorem nostrū, illuminatorem & consolatorem nostrū, aduocatum nostrum apud te, & lumen oculorum nostrorum, qui est vita nostra, & Saluator noster, & spes vnica nostra, qui nos dilexit magis quā se, per quem habemus fiduciam repositam & firmam apud te spem, & accessum veniendi ad te: quoniam dedit potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius. Lau

*Ioan. 1.**Gen. 1.*

Hoc vtiq; non possunt arbores, non possunt

sunt lapides, non generaliter omnia que
mouentur vel crescunt in aëre, vel in ma-
ri, nel in terra, quia non dedit eis potesta-
tem per verbum tuū filios Dei fieri, quia
rationem non habent. Nam & hæc po-
testas in ratione consistit, per quam cog-
noscimus Deum. Dedit autem hanc po-
testatē hominibus, quos creauit rationa-
biles ad imaginem & similitudinem su-
am. Et ego vtiq̃ Domine per tuam gra-
tiā homo sum, & filius tuus esse possum
per gratiam, quod illa non possunt. Vn-
de hoc mihi Domine veritas summa, ve-
raq; summitas, & principium omnium
creaturarum? Vnde hoc mihi Domine,
vt possim fieri filius Dei, quod illa non
possunt? T V es qui manes in æternum:
qui omnia creasti simul: Simul creasti ho-
mines & iumenta, lapides & virentia ter-
ræ. Non enim præcesserunt merita: nulla
eorum antecessit gratia, quia omnia tua
tantū bonitate creasti, pares omnes crea-
turæ fuere in meritis, quia omnium nul-
la fuere merita. Et vnde ergo magis tua
bonitas in hac creatura tua, quam fecisti
rationalem, quàm in omnibus alijs quæ
sunt sine ratione, apparuit? Quare non
ego sicut omnes illæ, aut cur non omnes
ille sicut ego, aut ego solus sicut ille? Quæ
mea merita? quæ mea gratia? vt me filiū
Dei

Dei posse fieri susceptibile creares, quod illis omnibus denegares? Absit Domine vt hoc sentiam. Tua tantum gratia, tua tantū bonitas hoc fecit, vt essem particeps dulcedinis eius. Illa igitur gratia, qua me de nihilo creasti, illam queso domine da mihi gratiam, vt tibi de hoc referam gratiam.

CAPVT IX.

De omnipotentia Dei.

Omnipotens manus tua semper vna & eadem creauit in cœlo angelos & in terra vermiculos, non superior in illis, non inferior in istis. Sicut enim nulla alia manus angelum, ita nulla posset creare vermiculum: sicut nulla cœlum, ita nulla posset creare minimum arboris folium: sicut nulla corpus, ita nulla vllum capillum album posset facere aut nigrum. Sed omnipotens manus tua, cui omnia pari modo sunt possibilia. Nec enim possibilis est ei creare vermiculum, quàm angelū, nec impossibilis extendere cœlum, quàm folium: nec leuius formare capillū, quàm corpus: nec difficilius fundare terram super aquam, quàm aquas super terrā, sed omnia quaecunq; voluit fecit, sicut voluit in cœlo &

in terra, in mari, & in omnibus abyssis, & me inter omnia sicut voluit, potuit & sciuit. Potuit quidem manus tua Domine me lapidem, vel auem, vel serpentem, vel beluam aliquam creare: & sciuit, sed noluit, propter suam bonitatem. Quare ergo ego non solum lapis, vel arbor, vel aliqua belua? Quia sic ordinauit bonitas tua: & vt hoc ordinaret, non præcesserūt merita mea.

CAPVT X.

De incomprehensibili laude Dei.

VNde hoc mihi Domine, vnde mihi laudes ad laudandum te? Sicut enim fecisti me sine me, sicut com-
placuit ante te: ita laus tibi est sine me, sicut complacet ante te. Ante te Domine laus tua, tu ipse es. Laudēt te opera tua secundum multitudinē magnitudinis tuę, laus tua Domine incomprehensibilis est. Corde non cōprehenditur, ore non mensuratur, aure nō percipitur, quia ista trāscunt, & laus tua Domine manet in æternum. Cogitatio incipit, & cogitatio finitur: vox sonat, & vox transit: auris audit, & auditus desinit, laus verò tua in æternum stat. Quis ergo est qui laudet?
QVIS homo annunciet laudem tuam?
Laus

Laus tua perpetua est, transitoria non est. Hic te laudat, qui te ipsum laudem tuam credit, hic te laudat, qui se ipsum nescit in tuam laudem non posse pertingere. Laus perpetua, quæ nūquam transit, in te laus nostra, in te laudabitur anima mea. Non nos te laudamus, sed tu te, & per te, & in te: & nobis etiam est laus in te. Tunc veram habemus laudem, quando à te habemus laudem, quando lux approbat lucem, quia tu vera laus, tribuis veram laudem. Quoties autem ab alio, quàm à te quærimus laudem, toties tuam amittimus laudem, quia illa transitoria est, sed tua æterna. Si transitoriam quærimus, æternam amittimus laudem. Si æternam volumus, transitoriā non amemus. Laus æterna Domine Deus meus, à quo omnis laus, sine quo nulla est laus. Non valeo laudare te sine te: Habeam te: & laudabo te. Quid .n. ego sum Domine per me, vt laudē te? Pulvis & cinis ego sum, canis mortuus & fœtēs ego sum, vermis & putredo ego sum. Quis ego sum, vt laudē te Domine Deus fortissime, spiritus vniuersæ carnis, qui inhabitas æternitatem. Nunquid tenebræ laudabūt Lucem, aut mors Vitam? Tu Lux, ego tenebræ: tu Vita, ego mors. Nunquid vanitas Veritatem laudabit? Tu es Veritas, ego homo

similis factus est vanitati. Quid ergo Domine laudabo te? Nunquid miseria mea laudabit te? Nunquid foetor laudabit odorem? Nunquid mortalitas hominis, quæ hodie est & cras tollitur, laudabit te? Nunquid laudabit te homo putredo, & filius hominis vermis? Nunquid laudabit te Domine, qui in peccatis conceptus est, & natus, & nutritus? Non est enim speciosa laus in ore peccatoris. Laudet te Dominus Deus meus incomprehensibilis potentia tua, incircumscriptibilis sapientia tua, & ineffabilis bonitas tua, laudet te supereminens clementia tua, superabundans misericordia tua, sempiterna quoque virtus & diuinitas tua. Laudent te omnipotentissima fortitudo tua, summa quoque benignitas tua, & charitas tua, per quam creasti nos Domine Deus, vita animæ meæ.

CAPVT XI.

De spe erigenda ad Deum.

EGo autem creatura tua, sub vmbra alarū tuarū sperabo in bonitate tua qua creasti me. Adiuvā creaturā tuam, quam creavit benignitas tua. Non pereat in malitia mea, quod operata est bonitas tua. Non pereat in miseria mea, quod

quod fecit summa clementia tua. Quæ
est enim vtilitas in creatione tua, si de-
scendam in corruptionem meam? Nun-
quid enim vanè Deus constituisti om-
nes filios hominum? Creasti me Domi-
ne, rege quod creasti. Operam manuum
tuarum ne despicias Deus. Me fecisti de
nihilo, si me non regis Domine, iterum
reuertar ad nihilum. Sicut enim Domi-
ne non eram, & de nihilo fecisti me: sic
si me non regis, adhuc ad nihilum redi-
gar in me. A D I V V A me Domine vi-
ta mea, ne peream in malitia mea. Si non
creasses me Domine nō essem, quia crea-
sti me, iam sum. Si non regis, iam non
sum: Non enim mea merita, nō mea gra-
tia te coëgerunt, vt creares me, sed beni-
gnissima bonitas tua, & clementia tua,
illa charitas tua Domine Deus meus,
quæ te ad creationem coëgit, ipsa quæ so-
modò cogat te ad regendum. Quid e-
nim prodest quod te compulit charitas
tua ad creandum, si peream in miseria
mea, & nō me regat dextera tua? Hæc te
cogat Domine Deus meus clementia, ad
saluandum quod creatum est, quæ te
compulit creare, quod creatum non est.
Ipsa te vincat charitas ad saluandum,
quæ te vicit ad creandum, quia nec nunc
minor est, quia ipsa charitas tu ipse es.

Isaie 59.

qui semper idem es. Non est abbreviata manus tua Domine, vt saluare nequeat, neque aggrauata est auris tua, vt non audiat, sed peccata mea diuiferunt inter me & te, & inter tenebras & lucem, inter imaginem mortis & vitam, inter vanitatem & veritatem, inter lunaticam hanc vitam meam, & sempiternam tuam.

CAPVT XII.

*De laqueis concupiscentiarum.**Eccle. 23.*

HAE sunt vmbrae tenebrarum, quibus operior in hac abyſſo caliginosi carceris huius, in qua proſtratus iaceo, donec aſpiret dies, & inclinetur vmbrae, fiatq; lux in firmamento virtutis tuae. Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia, dicatq; fiat lux, & effugentur tenebrae, & appareat arida, germinetq; terra herbam virentem, & facientem ſemen & fructum bonum iuſtitiae regni tui. Domine pater & Deus, vita per quam omnia viuunt, & ſine qua omnia mortua computantur, ne derelinquas me in cogitatu maligno, & extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi. Aufer à me concupiſcentias, & animo irreuerenti, & inſrunito ne tradas me, ſed poſſide cor meum, vt te
co-

cogitet semper, illumina oculos meos
vt te videant, & non extollantur ante te
gloria sempiterna, sed humiliter senti-
ant, non in mirabilibus super se: & quæ
à dexteris sunt videant, & non quæ à si-
nistris abs te, Et palpebræ tuæ præcedant
gressus meos, nam & palpebræ tuæ in-
terrogant filios hominum. Allide concu-
piscenciam meam dulcedine tua, quam
abscondisti timentibus te, vt concupif-
cam te concupiscencijs sempiternis, ne
vanis illectus, & deceptus interior gu-
stus ponat amarum dulce & dulce ama-
rum: tenebras lucem, & lucem tenebras,
vt liberari in medio tot decipularum
possim ab inimico super faciem viæ hu-
ius positarum, ad capiendas animas pec-
catorum, quibus plenus est totus mun-
dus, quod is, qui vidit, sub silentio non
transiuit, inquiens: Quicquid enim est
in mundo, aut est concupiscencia car-
nis, aut concupiscencia oculorum, aut
superbia vitæ. Ecce Domine Deus me-
us mundus totus plenus est concu-
piscenciarum laqueis, quos parauerunt
pedibus meis, & quis effugiet hos la-
queos? Profectò à quo tu abstuleris ex-
tollentiam oculorum suorum, vt non
eum capiat concupiscencia oculorum,
& à quo tu abstuleris carnis concupif-
cen-

1. Ioan. 2.

scientiam, ne eum capiat carnis concupiscentia, & à quo tu abstuleris animum irreuerentem & infrunitum, ne eum callidè decipiat superbia vitæ. O quam sc̃elix, cui hæc tu facies, quippe transibit immunis. Nunc redemptor te precor per te, adiuua me, ne corruam in conspectu aduersariorum meorum, captus laqueis eorū, quos parauerunt pedibus meis, vt incuruent animam meam. Sed erue me virtus salutis meæ, ne sibi risum exhibeant de me inimici* tui, qui oderunt te. Exurge Domine Deus meus, fortis meus, & dissipentur inimici tui, & fugiant, qui oderunt te à facie tua, sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie tua, & ego abscondar in abscondito faciei tuæ, & gaudeam cum filiis tuis, satiatus omnibus bonis tuis. Et tu Domine Deus pater orphanorum & tu mater pupillorum tuorū, audi ciulatum filiorum tuorū, & extende alas tuas, vt fugiamus sub eas à facie inimici. Turris fortitudinis Israël, qui non dormitabis neque dormies custodiens Israël; quia non dormit neq; dormitat hostis qui impugnat Israël.

*A. mei.
Psal. 67.*

CA-

CAPVT XIII.

*De miseria hominis & benefi-
cij Dei.*

O Lux quam non videt alia lux, lu-
men quod non videt aliud lumē,
lux quæ obtenebrat omnem lu-
cem, & lumen quod excæcat omne ex-
traneum lumen. Lux à qua omnis lux
lumen, à quo omne lumen, lumen, ad
quod omne lumen est tenebræ, ad quod
omnis lux obscuritas : lux, cui omnes
tenebræ lumen, cui omnis obscuritas
lux : lux suprema, quam cæcitas non ob-
nubilat, quam caligo non hebetat, quam
tenebræ non obscurant, quam nulla ob-
stantia claudit, quam nunquàm separat
aliqua vmbra. Lux quæ illuminas omnia
tota simul, semel, & semper : absorbe me
in claritatis abyssum, vt videam vndique
te in te, & me in te, & cuncta sub te. Ne
derelinquas me, ne accrescant vmbre ig-
norantiæ meæ, & multiplicentur delicta
mea. Sine te enim omnia sunt mihi tene-
bræ, omnia mala, quia nihil bonum sine
te, vero, solo & summo bono. Hoc con-
fiteor, hoc scio Domine Deus meus,
quia vbicunq; sum sine te, malè est mihi
præter te: non solum extra me, sed etiam

Psal. 118.

in me, quia omnis copia, quæ non est
Deus, mihi est egestas. Satiabor tunc, cum
apparuerit gloria tua. Et tu Domine vita
mea beata, fac ut miseriam meam confi-
tear tibi, ex quo ab unitate bonitatis tue,
summo & vno bono, temporalium rerum
multiformitas, lapsum me per carnales
sensus dissipauit, & ab vno in multa diui-
sit, & facta est mihi abundantia laborio-
sa, & egestas copiosa, dum aliud & aliud
sequebar, & à nullo implebar, dum non
in me inueniebam te incommutabile, &
singulare & indiuisum vnum bonum,
quod consecutus non ego, quod conse-
cutus non doleo, quod possidens satia-
tur totum desiderium meum. Heu mi-
seria super miseriam, cum misera ani-
ma mea à te refugit, cum quo semper ab-
undat & gaudet, sequitur mundum, cum
quo semper eget & dolet. Mundus cla-
mat: deficio, tu Domine clamas reficio,
& miseria mea praua magis sequitur de-
ficientem, quam reficientem. Planè infir-
mitas mea hæc est. Medice spirituum, sa-
na illam, ut confitear tibi salus animæ
meæ toto corde meo super omnibus be-
neficijs tuis, quibus pascis me à iuuentu-
te mea, & vsq; in senectam & senium. Te
deprecor per teipsum, ne derelinquas
me: fecisti me cum non essem, redemisti
me

me cum perissem. Perieram, mortuus
 fueram, ad mortuum descendisti, morta-
 litatem suscepisti, ad seruum rex descen-
 disti, vt seruum redimeres, teipsum tra-
 didisti. Vt ego viuerem, tu mortem susce-
 pisti, mortem vicisti. Me instaurasti, cum
 te humiliasti. Perieram, abieram, in pec-
 catis venundatus eram, venisti pro me, vt
 redimeres me, & tantum me dilexisti, vt
 sanguinem tuum in pretium dares pro
 me, dilexisti me Domine plus quam te,
 quia mori voluisti pro me. Tali pacto, tā
 caro precio reduxisti me de exilio, rede-
 misti me deseruitio, retraxisti me desup-
 plicio, vocasti me nomine tuo, signasti
 me sanguine tuo, vt memoriale tuū sem-
 per esset apud me, & nunquam recederet
 a corde meo, qui pro me nō recessit à cru-
 ce. Vnxisti me oleo tuo, quo tu vnctus fui-
 sti, vt à te Christo, diceret Christianus. En
 in manib. tuis descripsisti me, vt semper
 sit memoria mea apud te, si tamen me-
 moria tua iugiter fuerit apud me. Sic igitur
 gratia tua semper, & misericordia
 prauenerunt me: De multis namque &
 magnis periculis sæpe liberaisti me, libera-
 tor meus: Quando erraui, ad viam redu-
 xisti me; quando ignoraui, docuisti me:
 quando peccaui, corripuisti me: quan-
 do tristis fui, consolatus es me: quando de-

desperaui, confortasti me: quando cecidi,
erexisti me: quando steti, tenuisti me:
quando iui, deduxisti me: quando veni,
suscepisti me: quando dormiui custodisti
me. quando clamaui, exaudisti me.

CAPVT XIV.

*Quod Deus perpetua inspectione conside-
rat opera & intentiones
hominum.*

HÆC enim & multa alia beneficia
fecisti mihi Domine Deus meus,
vita animæ meæ, de quibus dulce
esset mihi semper loqui, semper cogitare,
semper tibi gratias agere, vt possim te
semper pro omnibus bonis tuis laudare,
& amare te toto corde meo, & tota ani-
ma mea, & tota mente mea, & tota forti-
tudine mea, simul ex omnibus medullis
& intimis cordis mei, & omnium com-
pagum mearum beata dulcedo, Domi-
ne Deus meus, omnium qui delectantur
in te. Sed imperfectum meum viderunt
oculi tui: Oculi, inquam tui multo luci-
diores sunt sole, circumspicientes omnes
vias hominum, & profundum abyssi, &
in omni loco contemplantur semper bo-
nos & malos, Cum enim cunctis præsi-
deas, singula implens, totus semper vbiq;

præ-

Psal. 138.

Sap. 11.

præfens, cunctorumq; curam agens quæ
creasti, quia nihil odisti eorum, quæ feci-
sti, sic gressus meos semitasq; consideras.
& die noctuq;, super custodiam meam
vigilas, omnes semitas meas diligenter
notans: speculator perpetuus, veluti si to-
tius creaturæ tuæ cœli & terræ oblitus
tantum me solum consideres, & nihil sit
tibi curæ de alijs. Neq; enim tibi crescit
lux incommutabilis visionis tuæ, si tan-
tum vnum aspicias, neq; minuitur, si in-
numera videas & diuersa. Quia sicut vno
totum simul perfectè consideras: sic sin-
gula quælibet, licet diuersa, perfectè si-
mul totaq; totus cōspicit visus tuus. Sed
sic omnia sicut vnum, & sicut vnum sic-
ut singula totus simul sine diuisione, vel
commutatione, vel diminutione consi-
deras. Itaq; totus tu in toto tempore, sine
tempore totum me simul semperq; con-
sideras, ac si nihil aliud cōsiderare habe-
as. Sic igitur super custodiam meam stas,
sicut si omnium oblitus sis, & mihi soli
intendere velis. Semper quippe te præ-
sentem exhibes, semper te paratum of-
fers, si me paratum inuenis. Quocunque
iero, tu me Domine non deseris, nisi pri-
or ego te deseram. Vbicunq; fuero non
recedis, quoniam ubique es, vt quocun-
que iero, inueniam te, per quem possim
esse,

esse, ne peream sine te, cum sine te esse non possim. Fateor quidem quia quicquid facio, & quæcunq; facio, ante te facio, & illud quicquid est, quod facio, melius tu vides, quam ego qui facio. Quicquid enim semper operor, tu pariter semper præsens assistis, utpote perpetuus inspector omnium cogitationum, intentionum, delectationum & operationum mearum. Domine ante te semper est omne desiderium meum, ante te tota cogitatio mea. Tu Domine vides, unde veniat spiritus, ubi sit, & quod vadat, quia tu es omnium spirituum ponderator, & utrum radix sit dulcis an amara, de qua foris pulchra folia emittuntur, tu iudex interius melius ipse nosti, & etiam medullas radicis subtilius perferutaris, & non solum intentionem, sed radicis eius medullam intimam disertissima tuæ lucis veritate colligis, numeras, intueris, & consignas, ut reddas unicuiq; non solummodo secundum opera vel intentionem, sed etiam secundum ipsam interiorem absconditam medullam radicis, de qua procedit intentio operantis. Ad quod tendo cum operor, quicquid cogito, & in quocunq; delector tu vides, aures tuæ audiunt, oculi tui vident & considerant, signas, attendis, notas, & scribis in libro tuo, siue bonum fuerit

fuerit
bonu
do a
dun
tuis
bis
quo
fines
in o
nis
Cum
ne, I
pari
niam
iust
ante

F
dan
em
secu
sten
tem

fuerit, siue malum, vt reddas postea pro bono præmia, pro malo supplicia, quando aperientur libri, & iudicabuntur secundum hæc, quæ fuerunt scripta in libris tuis. Hoc est fortè quod iam dixisti nobis. Considerabo nouissima eorum. Et quod de te Domine dicitur: Vniuersorū finem ipse considerat, quoniā tu quidē in omnibus, quæ agimus, finem intētionis magis, q̄ actum operationis attendis. Cumq; hoc diligenter considero Domine, Deus meus terribilis & fortis, timore pariter & ingenti rubore confundor, quoniam nobis magna est indita necessitas iustē recteq; viuendi, qui cuncta facimus ante oculos iudicis cuncta cernentis.

Apoc. 20.

*Beothius
de conso. li.
5. prosa. 6.*

CAPVT XV.

*Quod homo per se nihil potest, sine
diuina gratia.*

Fortissime magnipotens Deus, spirituum vniuersæ carnis, cuius oculi sunt super omnes vias filiorum Adam, à die natiuitatis eorum vsque in diem exitus eorum, vt reddas vnicuique secundum opera sua, bona vel mala, ostende mihi vt confitear tibi paupertatem meam, quoniam dixi quod diues essem

*Spec. 3.**Psal. 126.**Iob. 7.*

esset & nullius egerem, & nesciebam
 quoniam pauper eram, cæcus, nudus,
 miser & miserabilis. Credebam enim me
 fore aliquid, cum nihil essem. Dixi: sapi-
 ens efficiar, & stultus factus sum. Cogi-
 tabam me esse prudentem & deceptus
 sum, & video nunc quia donum tuum
 est, sine quo nihil possumus facere, quia
 nisi tu Domine custodieris ciuitatem,
 frustra vigilat, qui custodit eā. Sic docui-
 sti me, vt cognoscerem me, quia dereli-
 quisti me, & probasti me, non propter te,
 quod cognosceres me, sed propter me, vt
 cognoscerem me. Nam vt dixi Domine,
 credebam me aliquid fore ex me, existi-
 mabā me sufficere per me, nec percipiebā
 quoniam tu regebas me, donec aliquan-
 tulum te elongasti à me, & cecidi statim
 in me, vidi & cognoui, quoniam tu rege-
 bas me, & quod cecidi, fuit ex me, & qđ
 surrexi, ex te. Aperuisti mihi oculos lux,
 & citasti & illuminasti me, & vidi quo-
 niam tentatio est vita hominis super ter-
 ram, & quod gloriari non valeat ante te
 omnis caro, nec iustificatur omnis vi-
 uens, quoniam si quid boni est parui vel
 magni: donum tuum est, & nostrum
 non nisi malum est. Vnde igitur gloriabi-
 tur omnis caro? nunquid de malo? Hæc
 non est gloria, sed miseria. Sed nunquid
 glo-

gloriabitur de bono: nunquid de alieno? Tuum Domine est bonum, tua est gloria. Qui enim de bono tuo gloriam sibi quærit, & non tibi quærit, hic fur est & latro, & similis est diabolo, qui voluit furari gloriam tuam. Qui enim laudari vult de tuo dono, & non quærit in illo gloriam tuam, sed suam, hic, licet propter tuum donum laudetur ab hominibus: à te tamen vituperatur, quia de dono tuo nō tuam, sed suam gloriam quæsiuit. Qui autem ab hominibus laudatur vituperante te, non defendetur ab hominibus iudicante te, nec liberabitur condemnante te. At tu Domine formator meus ex vtero matris meæ, non me sinas cadere in illam exprobrationē, vt exprobretur mihi furari voluisse gloriam tuā. Tibi enim sit gloria, cuius est omne bonum: nobis autem confusio faciei & miseria, quorum est omne malum, nisi tu volueris misereri. Misereris quippe Domine: misereris omnium, & nihil odisti eorum, quæ fecisti, & das nobis de bonis tuis, & ditas nos Domine Deus inopes optimis donis tuis. Quoniā diligis pauperes, & diuites facis eos diuitijs tuis. Ecce nunc Domine pauperes nos filij tui sumus, & pusillus grex tuus, aperi nobis ianuas tuas, & edent pauperes, & saturabū-

H

tur,

tur, & laudabunt te, qui requirunt te. Scio etiam Domine & confiteor docente te, quoniam illi soli, qui cognoscunt se pauperes, & confitentur tibi paupertatem suam, ditabuntur à te, quoniam qui se diuites existimant, cum sint pauperes à tuis diuitijs inuenientur exclusi. Ego igitur confiteor tibi Domine Deus meus paupertatem meam, & sit tibi tua gloria tota, quoniam tuum est omne bonum per me gestum. Domine confiteor, vt docuisti me, nihil aliud sum quam vniuersa vanitas, & umbra mortis, & abyssus quaedam tenebrosa, & terra inanis & vacua, quæ sine tua benedictione nil germinat. Fructum quoque non facit nisi confusionem, peccatum & mortem: Si quid boni unquam habui, à te recepi, quicquid boni habeo tuum est, vel à te habeo. Si quando steti, per te steti, sed quando cecidi, per me cecidi: & semper in luto iacuissem, nisi tu me erexisses: semper cæcus fuisset, nisi me tu illuminasses: Quando cecidi, nunquam surrexissem, nisi tu mihi manum porrexisses. Postquam me etiam erexisti, semper cecidisset, nisi tu me sustinuissem. Sæpius perissem, nisi me gubernasses. Sic semper Domine, sic semper gratia tua & misericordia tua præuenit me, liberans me ab omnibus malis, saluans à præteri-

tis, fuscitans à præsenti-
bus, & muniens à
futuris: præciciens etiam ante me laque-
os peccatorum, tollens occasiones & cau-
sas: quia nisi tu hoc mihi fecisses, ego om-
nia peccata mundi fecissem. Quoniam
scio Domine, quod nullum peccatū est,
quod vnquam fecerit homo, quod non
possit facere alter homo, si creator desit, à
quo factus est homo. Sed quod non face-
rem, tu fecisti: quod abstinere, tu iussi-
sti: & quod tibi crederem: gratiam tu in-
fudisti. Tu namq; Domine regebas me
tibi & mihi: vt adulterium, & omne ali-
ud peccatum nō committerem, gratiam
& lumen donasti.

CAPVT XVI.

*De diabolo, & multiplicibus tenta-
tionibus eius.*

TEntator defuit, & vt deesset tu feci-
sti: locus & tempus defuit, & vt hæc
deessent tu fecisti. Affuit tentator,
non defuit locus, non defuit tempus: sed
vt non consentirem, tu me tenuisti. Ve-
nit tentator tenebrosus vt est: vt cum
despicerem, tu me confortasti. Venit ten-
tator armatus, & fortis: & vt me non
vinceret, tu cum refrenasti, & me robo-
rasti. Venit tentator transfiguratus,

*Apo. 12.**Psal. 103.**Apo. 12.**Iob 41. 42.*

in angelum lucis, & vt me non deciperet, tu eum increpasti: & vt eum cognoscerem tu illuminasti. Ipse enim est draco ille magnus, & rufus, serpens antiquus, vocatus diabolus & sathanas, habens capita septem, & cornua decem, quem creasti ad illudendum huic mari magno & spatiofo, in quo reptant animalia, quorum non est numerus: & animalia pusilla & magna, id est diuersa demonum genera, qui nihil aliud die noctuq; operantur, nisi quod circumueunt, quærentes quem deuorent, nisi tu eripias. Ipse enim est antiquus ille draco, qui ortus est in paradiso voluptatis, qui cauda sua trahit tertiam partem stellarum cœli, & eas mittit in terram, qui veneno suo corrumpit aquas terræ: vt bibentes homines moriantur, & qui sternit sibi aurum quasi lutum, & habet fiduciã quod influat Iordanis in os suum, qui factus est, vt nullum timeat. Et quis defendet à morsibus eius? quis eruet ab ore eius, nisi tu Domine, qui confregisti capita draconis magni? Adiuua nos. Prætende Domine super nos alas tuas, vt fugiam⁹ sub eis à facie draconis huius, qui nos persequitur, & scuto tuo libera nos à cornib. eius. Hoc enim est continuum studium eius, hoc vnicum desiderium eius: vt animas
quas.

quas creasti, deuoret. Et ideo Deus meus
ad te clamamus, libera nos ab aduersario
nostro quotidiano, qui siue dormiamus,
siue vigilemus, siue comedamus, siue bi-
bamus, siue quodcunq; opus operemur,
omnibus modis instar die ac nocte frau-
dibus & artibus, nunc palam, nunc occul-
tè sagittas venenatas contra nos dirigēs,
vt interficiat animas nostras. Et tamen
Domine pessima infania nostra: quia cū
continuè videamus contra nos draconē
ore aperto, paratum ad deuorandum: ni-
hilominus dormimus, & lasciuimus, in
pigritijs nostris, tanquam securi ante eū,
qui nihil aliud desiderat quàm vt nos
perdat. Inimicus vt occidat, semper vigi-
lat sine somno: & nos, vt custodiamus
nos, nolumus euigilare à somno. Ecce te-
tendit ante pedes nostros laqueos infini-
tos, & omnes vias nostras, varijs repleuit
decipulis ad capiendas animas nostras.
Et quis effugiet? Laqueos posuit in di-
uitijs, laqueos posuit in paupertate, la-
queos tetendit in cibo, in potu, in volu-
ptate, in somno, & in vigilia: laqueos po-
suit in verbo, & in opere, & in omni via
nostra. Sed tu Domine, libera nos de la-
queo venantium, & à verbo aspero: vt
confiteamur tibi, dicentes: Benedictus
Dominus, qui non dedit nos in captio-

*Psal. 90.**Psal. 123.*

nem dentibus eorum. Anima nostra sic ut passer crepta est de laqueo venantium. Laqueus contritus est, & nos liberati sumus.

CAPVT XVII.

Quod Deus est lux iustorum.

ET tu quidem Domine lux mea, illumina oculos meos, vt videam lumen & ambulem in humine tuo, & non impingam in laqueos eius. Quis enim euadet laqueos istos multos, nisi videat eos? Et quis videbit eos, nisi quem illuminaueris lumine tuo? Ipse enim pater tenebrarum laqueos suos abscondit in tenebris suis, vt capiantur in eis omnes qui sunt in tenebris suis: qui sunt filij tenebrarum harum, non videntes lumen tuum, in quo qui ambulat, non timebit. Qui enim ambulat in die, non offendit: qui autem in nocte ambulat, offendit: quia lux non est in eo. Tu lux Domine, tu lux filiorum lucis: tu dies qui nescis occasum, in qua ambulat filij tui sine offensione, & sine qua omnes, qui ambulant, in tenebris sunt: quia te lucem mundi non habent. Ecce quotidie cernimus, quia quod magis à te vero lumine quis elongatur, eò magis peccatorum inuoluitur tenebris:

quo

quo magis est in tenebris, eo minus videt laqueos in via sua: & ideo minus cognoscit: & idcirco sæpius labitur & cadit in eis: & quod est horribilius etiam se cecidisse ignorat. Qui vero suum casum ignorat, eo minus curat surgere: quo magis se existimat adhuc stare. Tu vero lux mentis Domine Deus meus, nunc illumina oculos meos, ut videam & cognoscam, ne corruam in conspectu aduersariorum meorum. Etenim in exterminium nostri laborat inimicus noster, quem petimus ut facias liquefieri à facie nostra, sicut cera liquefcit à facie ignis: Quoniam Domine ipse est latro primus & vltimus, qui consilium fecit, ut raperet gloriam tuam: quoniam inflatus & elatus crepuit, & cecidit in faciem suam, & deiecisti eum de monte sancto tuo, & de medio lapidum ignitorum, in quorum medio ambulauit. Et nunc vita mea Domine Deus meus, ex quo cecidit, non cessat persequi filios tuos. Et in odium tuum, ô Rex magne, cupit perdere hanc creaturam tuam, quam creauit omnipotens bonitas tua ad imaginem tuam, ut possideat gloriam tuam, quam ipse perdidit per superbiam suam. Sed contere eum fortis noster, antequàm nos agnos tuos deuoret: & illumina nos, ut videamus laqueos, quos

Psal. 67.

ipse parauit, & euadamus ad te ô lætitia
Israel. Et hæc omnia tu Domine melius
nosti, qui nosti contentionem eius, & cer
uicem eius durissimam. Nec hoc dico, vt
ostendam tibi, quia omnia vides, & nul
la te latet cogitatio, sed ante pedes tuæ
maiestatis, de inimico meo quærimoni
am facio iudex æterne, vt & ipsum dam
nēs, & nos filios tuos salues, quorum for
titudo tu es. Versutus est enim Domi
ne iste hostis & tortuosus, nec facile de
prehendi possunt circuitus viæ eius, nec
cognosci species vultus eius, nisi tu illu
mines. Nam nunc hic, nunc illic, nunc
agnus, nunc lupum: nunc tenebras, nunc
lucem in se ostendit, & singulis quibus
libet qualitatibus, locis & temporibus,
secundum varias rerum mutationes, va
rias exhibet tentationes. Nam vt tristes
decipiat, tristatur & ipse, vt gaudentes il
ludat, fingit se & ipse gaudere: vt spiritua
les defraudet, in angelum lucis se trans
figurat: vt fortes comprimat, apparet
agnus, vt mites deuoret, apparet lu
pus. Hæc quidem omnia secundum si
militudinem variarum tentationum ef
fici habet, vt terreat alios à timore noctur
no, alios à sagitta volante in die, alios à
negotio perambulante in tenebris, alios
ab incurſu, alios à dæmonio meridiano.

Et

Psal. 90.

Et ad hæc quis idoneus vt cognoscat? & astutias eius quis cognouit? Quis reuelabit speciem indumenti eius? & gyrum dentium eius quis agnoscet? En abscondit sagittas suas in pharetra, & laqueos suos abscondit sub specie lucis, & hoc difficilius perpeditur, nisi à te Domine spes nostra, lumen assumamus, vt videamus omnia. Nam non solum in carnis operibus, quæ de facili cognoscuntur, nec tantum in ipsis vitijs: sed in ipsis etiam spiritualibus exercitijs laqueos abscondit subtiles, & sub virtutum colore ipsa vitia induit, & transmutat se in angelum lucis. Hæc & multa alia, nititur contra nos ipse filius Belial, ipse Sathan, Domine Deus noster. Et nunc vt leo, nunc vt draco manifestè & occultè, intus & extra, die ac nocte insidiatur, vt rapiat animas nostras: & tu eripe nos Domine qui saluas sperantes in te: vt ipse de nobis doleat, & tu lauderis in nobis Domine Deus noster.

CAPVT XVIII.

Iterum de beneficijs Dei.

EGO autem filius ancillæ tuæ, qui me commendaui manui tuæ, iam his meis pauperculis confessionibus

H 5

bus

bus cōfitear tibi liberator meus toto corde meo, & recolam ad mentem meam omnia bona, quæ fecisti mihi à iuuentute mea in omni vita mea. Scio nanq; quod ingratitude multum tibi displiceat, quæ est radix totius mali spiritualis, & ventus quidam desiccans & vrens omne bonū, obstruens fontem diuinæ misericordiæ tuæ super hominem: quæ & mortua iam non moriuntur, & viua iam opera moriuntur, & vltra non adipiscuntur. Et ego Domine gratias tibi agam, ne sim ingratus tibi liberator meus: quoniam liberasti me. Quoties iam me absorbuerat ille draco, & tu Domine ab ore eius extraxisti me? Quoties ego peccaui & ipse paratus fuit deglutire me: sed tu Domine Deus meus defendisti me? Cum contra te iniquè agebam, cum tua mandata frāgebam, stabat ipse paratus, vt me raperet ad infernum, sed tu prohibebas. Ego te offendebam, & tu me defendebas: Ego te non timebam, & tu me custodiebas, à te recedebam & inimico meo me exhibebam: tu ipsum, ne me acciperet, deterrebas. Hæc mihi tu Domine Deus meus beneficia conferebas, & ego miser non cognoscebam: Sic enim me multoties à faucibus diaboli liberaisti, de ore leonis eripuisti, & ab inferno, licet nescientem, me mul-

multis vicibus reduxisti. Descendi enim
vsq; ad portas inferni, & ne illuc intrarē,
tu me tenuisti. Appropinquabam vsque
ad portas mortis, & ne me ipsę caperent
tu fecisti. De morte etiam corporis sæpi-
us cruisti me. Saluator meus, cum graues
morbi tenerent me, cum fui in pericu-
lis multis, per mare, per terras, ab igne &
gladio, & ab omni periculo liberans, sem-
per mihi astans, & misericorditer saluans.
Sciebas tu quidem Domine, quasi tunc
mors me occupasset, infernus animam
meam suscepisset, & perpetuo damnatus
fuissem. Sed tua misericordia, & tua gra-
tia præuenit me, cripiens me de morte
corporis, & de morte animæ, Domine
Deus meus. Hæc & multa mihi tua alia
beneficia exhibuisti, & ego eram cæcus,
& non cognoui, donec illuminasti me.
Nunc igitur lux animæ meæ, Domine
Deus meus, vita mea, per quam viuo lu-
men oculorum meorum, per quod vi-
deo. En illuminasti me, & cognosco te:
quia viuo per te, & gratias ago tibi, licet
viles, & exiles, & impares beneficijs tuis,
quales habet mea fragilitas offero: Quo-
niam tu es solus Deus meus, creator me-
us benignus: qui amas nostras animas,
& nihil odisti eorum, quæ fecisti. En ego
primus inter peccatores, quos saluasti,

Cap. II.

vt exemplum alijs tribuam benignissimæ pietatis tuæ, confiteor tibi beneficia tua magna, quoniam eripuisti me de inferno inferiori, semel, & secundo, & tertio, & centies, & millies: & ego semper ad infernum tendebam, & tu me semper reducebas, & iuste millies damnales me, si voluisses. Noluisti, quia amas animas, & dissimulas peccata hominum propter poenitentiam Domine Deus meus, multæ misericordiæ in omnibus vijs tuis. Nunc ergo video hæc Domine Deus meus, & cognosce per lumen tuum, & deficit anima mea in misericordia tua magna, quæ est super me: quoniam eripuisti animam meam ex inferno inferiori, & me ad vitam reduxisti. Totus enim eram in morte, totum me resuscitasti. Tuum igitur sit totum id quod viuo, & totus totum me tibi offero. Totus spiritus, totum cor, totum corpus, tota vita mea viuat tibi, vita mea dulcis: quoniam totum me liberaisti, vt totum me possideres, totum me refecisti, vt totum me rehabereres. Diligam te igitur Domine virtus mea, diligam te ineffabilis exultatio mea: & viuat iam non mihi sed tibi, tota vita mea, quæ perierat in miseria mea resuscitata est in misericordia tua, qui es Deus misericors & miserator: & multa

te misericordiæ in millia his, qui diligunt
nomen tuum. Idcirco Domine Deus me
us, sanctificator meus iussisti in lege tua,
vt diligam toto corde meo, tota anima
mea, & tota mente mea, tota fortitudine
mea, & totis viribus meis, & etiam ex in-
timis medullis cordis mei: omnibus ho-
ris & momentis, quibus fruor bonis mi-
sericordiæ tuæ, quoniam semper perire,
nisi quia semper regis me: semper more-
rer, nisi quia semper me viuificas, & om-
ni momento me tibi obligas, dum omni
momento mihi tua magna beneficia præ-
stas. Sicut ergo nulla hora est, vel punctum
in omni vita mea, quo tuo beneficio non
vtar: sic nullum debet esse momentum,
quo te non habeam ante oculos in mea
memoria, & te non diligam ex omni for-
titudine mea. Sed nec hoc valeo, nisi tu
dederis mihi, cuius est omne donum bo-
num, & omne datum optimum, descen-
dens à patre luminum: apud quem non
est transmutatio, nec vicissitudinis obum-
bratio. Non enim est volentis, neq; cur-
rentis, sed tui misericordis, vt diligamus te.

*Deut. 7.**Ioan. 3.*

Tuum est Domine hoc donum, cu-
ius est omne bonum. Iubes te
diligere, da quod iubes, &
iube quod vis.

CAPVT XIX.

De seruire dilectionis vel charitatis.

A Mo te Deus meus, magisq; semper amare cupio: quia tu es reuerà omni melle dulcior, omni lacte nutritibilior, & omni luce clarior. Idcirco super omne aurum & argentum, & lapidem præciosum es mihi charior: Displicebat enim mihi quicquid agebam in sæculo præ dulcedine tua, & decore domus tuæ quam dilexi. O ignis qui semper ardes, & nunquam extingueris: ô amor qui semper serues, & nunquam tepescis, accende me, accendar, inquam, totus à te, vt totus diligam te. Minus enim te amat, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat. Diligam te Domine, quoniam tu prior dilexisti me. Et vnde mihi verbum, vt explicem signa dilectionis tuæ maxime erga me, propter innumera beneficia tua, quibus à principio educaſti me? Post beneficium nempe creationis, quando in principio de nihilo ad imaginem tuam creasti me, honorificans & exaltans me inter eas creaturas, quas fecisti, & nobilitans lumine vultus tui, quo signasti superliminare cordis mei: quo ab insensibilibus pariter, & sen-

sensibilibus brutis discreuisti me, & paulo minus ab Angelis minuisti. Parum & hoc fuit ante cōspectum diuinitatis tuæ: quoniam quotidianis & singularibus, maximisq; donarijs tuorum beneficiorū me sine intermissione nutriuisti, & quasi filium tuum paruulum tenellum vberibus tuæ consolationis lactasti & confortasti me. Vt enim tibi totus seruirem, omnia quæcunq; fecisti, in meum seruitium tradidisti.

CAPVT XX.

*Quod Deus subiecit omnia seruitui
hominum.*

OMnia pedibus hominis subiecisti, vt solus homo totus tibi subijceretur. Et vt tuus totus homo esset, super omnia opera tua dominatus est homo. Exteriora nempe pro corpore cuncta creasti, ipsum verò corpus pro anima, animam verò pro te, vt tibi soli vacaret, & te solum amaret, possidens te ad solatium, inferiora verò ad seruitium. Quicquid enim celi ambitu continetur, inferius ab anima humana est, quæ facta est, vt summum bonum superius possideret, cuius possessione beata fieret, cui si adhæserit cunctorum mutabilium inf-

*Esaiæ 64.
1. Cor. 2.*

feriorum necessitudines supergrediens
illius summę maiestatis, cuius æmulatur
speciem, æternæ immortalitatis faciem
cum serenitate videbit. Tunc verò illis
bonis optimis fruetur in domo Domini,
quorum comparatione cuncta hæc quæ
hic cernimus, velut nihilum computan-
tur. Illa sunt quæ oculus non vidit, nec
auris audiuit, nec in cor hominis ascen-
derunt, quæ præparauit Deus diligentib.
se. Et hæc quidem Domine daturus es a-
nimæ. His etiam quotidie lætificas ani-
mas seruorum tuorū, qui amas animas.
Quid miror hæc Domine Deus meus?
Imaginem quippe tuam honorificas, &
similitudinem tuam, ad quā creatæ sunt.
Nam & corpori nostro, licet adhuc cor-
ruptibili & ignobili, vt videret, dedisti cœ-
li claritatem, per manum ministrorum
tuorum indefessorum solis & lunæ, qui
præcepto tuo iugiter die ac nocte deser-
uiunt filiis tuis, vt spiraret, largitus es æ-
ris puritatem, vt audiret sonorum varie-
tates, vt odoraret odorum suauitates, vt
gustaret saporum qualitates, vt contrecta-
ret, dedisti corpulentorū omnium gros-
sitates, adiuuamenta suis necessitatibus
dedisti iumenta, volucres quoq; cœli, &
piscis maris, & fructus terræ ad reficien-
dum impendisti. Medicinas de terra, pro-
pter

pter singulas quasque suas corruptelas cre-
asti. Singula solatia singulis malis obui-
tia præparasti, quoniam es misericors
& miserator, & nouisti figmentum no-
strum figulus noster, & nos omnes quæ-
si lutum in manu tua.

CAPVT XXI.

*Quod ex consideratione bonorum tempora-
lium colligitur magnitudo cele-
stis consilij.*

EN aperiatur mihi misericordia tua
magna, lumine tuo illustra quæso
magis adhuc, ut mihi magis ape-
riatur. Nam ex his minimis tua magna,
& ex his visibilibus tua inuisibilia com-
prehendimus Domine Deus sancte & bo-
ne creator noster. Si enim, mi Domine,
pro hoc corpore ignobili & corruptibili,
tam magna & innumera beneficia præ-
stas à coelo, & ab aëre, à terra & mari, à lu-
ce & tenebris, à calore & umbra, rore &
imbre, ventis & pluuijs, volucris & *Ioan. 14.*
piscibus, bestijs & arboribus, & multi-
plicitate herbarum & germinum terræ,
& cunctarum creaturarum tuarum mini-
sterio nobis successiuè per sua tempora
ministrantium, vel alleues fastidium no-
strum, qualia quæso & quàm magna & innu-
me-

merabilia erunt illa bona, quæ præparasti diligentibus te in illa cœlesti patria, ubi te videbimus facie ad faciem? Si tanta facis nobis in carcere, quid ages in palatio? Magna & innumerabilia sunt opera tua Domine rex cœlorum: Cùm enim sint hæc omnia valdè bona & delectabilia, quæ bonis pariter malisque communia tradidisti? qualia futura sunt illa, quæ solis bonis recondisti? Si tam innumera & varia dona tua, quæ nunc amicis pariter tribuis & inimicis: quàm magna & innumerabilia, quàm dulcia & delectabilia, quæ solis tuis es largiturus amicis? Si tanta solatia in hac die lachrymarum: quanta conferes in die nuptiarum? si tanta delectabilia continet carcer: quanta quæso continet patria? Oculus non vidit Deus absque te, quæ præparasti diligentibus te, Secundum enim magnam multitudinem magnificentiae est etiam multitudo magna dulcedinis tuæ, quàm abscondisti timentibus te. Magnus enim tu es Domine Deus meus & immensus, nec est finis magnitudinis tuæ, nec est numerus sapientiae tuæ, nec est mensura benignitatis tuæ, nec est finis, nec numerus, nec mensura retributionis tuæ, sed sicut magnus es tu, ita magna sunt donaria tua: quoniam tu ipse es præ-

Esaiæ 60.

Psal. 36.

præmium, & dona omnium legitimorū
tuorum pugnatorum.

C A P V T XXII.

*Quod diuina dulcedo omnem præsentem
mundi amaritudinem tollit.*

HÆc sunt beneficia magna tua Do-
mine Deus sanctificator sancto-
rum tuorum, quibus expleturus
es inopiam esurientium filiorum tuorū:
quoniam es spes desperatorum, conso-
latio desolatorum, tu corona spei, quæ
ornata est gloria, præparata vincentibus.
Tu famelicorum satietas æterna, danda
esurientibus. Tu consolatio sempiter-
na, qui solis illis te tribuis, qui consola-
tionem huius mundi pro tua perpetua
consolatione contemnunt. N A M qui
hic consolantur, indigni tua consolatio-
ne habentur: Sed qui hic cruciantur,
à te consolantur: & qui participant pas-
sionibus, participant & consolationi-
bus. Nemo enim potest in vtroque
sæculo consolari, nec potest quis hic &
in futuro gaudere, sed vnum necesse est,
vt perdat, qui alterum voluerit posside-
re. Hæc vbi considero Domine conso-
lator meus in hac vita, renuit consola-
ri anima mea, vt digna habeatur tuis
con-

consolationibus æternis: quia iustum est
 ut amittat te, quicumq; in aliquo alio ma-
 gis consolari elegit quàm in te. Et obse-
 cro summa veritas te per te, non permit-
 tas me in aliqua cōsolatione vana conso-
 lari. Sed peto ut omnia mihi amarescant,
 ut tu solus dulcis appareas animæ meæ,
 qui es dulcedo inestimabilis, per quam
 cuncta amara duleorātur. Tua enim dul-
 cedo, Stephano lapides torrentis dulco-
 ravit. Tua dulcedo craticulam beato Lau-
 rentio dulcem fecit. Pro tua dulcedine i-
 bant Apostoli gaudentes à conspectu cō-
 cilij: quoniam digni habiti sunt pro no-
 mine tuo contumeliam pati. Ibat An-
 dreas securus ad crucem & gaudens, quo-
 niam ad tuam dulcedinem properabat.
 Hæc tua dulcedo ipsos Apostolorū prin-
 cipes sic repleuit, ut pro ipsa crucis patibu-
 lum vnus eligeret, alter quoque caput fe-
 rienti gladio supponere non timeret. Pro
 hac emenda Bartholomeus propriā pel-
 lem dedit. Pro hac quoque gustanda, ve-
 neni poculum intrepidus Iohannes po-
 tauit. Hæc verò ut gustauit Petrus omniū
 inferiorum oblitus, clamauit quasi ebrī-
 us, dicens: Domine bonū est hic nos esse,
 faciamus hic tria tabernacula, hic more-
 mur, te contēplemur, quia nullo alio in-
 digemus. Sufficit nobis Domine videre
 te,

Act. 7.

Act. 5.

Matt. 17.

re, sufficit, inquit, tanta dulcedine satiari. Vnam enim stillam dulcedinis ille gustauit, & omnem aliam fastidiuit dulcedinem. Quid putas dixisset: si magnā illam multitudinem dulcedinis diuinitatis tuæ gustasset, quā abscondisti timentibus te? Hanc tuam dulcedinem ineffabilem & illa gustauerat virgo: de qua legimus, quod lætissima & glorianter ibat ad carcerē, quasi ad epulas inuitata. Hanc ut reor, & ipse gustauerat qui dicebat: quā magna multitudo dulcedinis tuę Domine, quā abscondisti timentibus te? Quiq; monebat: Gustate & videte, quoniā suauis est Dominus. Hęc est enim illa beatitudo Domine Deus noster, quā expectamus daturū te nobis: pro qua tibi Domine continuē militamus, pro qua tibi mortificamur tota die, ut in tua vita tibi viuamus.

CAPV T XXIII.

Quod tota spes nostra, & desiderium cordis nostri debeat esse in Deum.

TV autem Domine expectatio Israël desiderium, ad quod suspirat cor nostrum quotidie, festina ne tarda ueris. Surge, ppera, & veni, ut educa nos de isto carcere ad confitendum nomini tuo, ut gloriemur in lumine tuo. Aperi aures.

aures tuas, clamoribus lachrymarum pupillorum tuorum, qui clamant ad te: Pater noster, da nobis hodie panem nostrum quotidianum: in cuius fortitudine ambulemus die ac nocte, usquequo perueniamus ad montem sanctum tuum Oreb. Et ego paruulus inter paruulos familie tuæ, Deus pater, & virtus mea, quando veniam & apparebo ante faciem tuam, vt qui nunc tibi confiteor ad tempus, ex tunc confitear tibi in æternum. Beatus ero, si fuero admissus ad videndum claritatem tuam. Quis mihi hoc tribuat, vt ad hoc venire permittas me? Scio Domine scio, & confiteor me indignum, vt intrem sub tectum tuum: sed fac propter honorem tuum, & ne confundas in te sperantem seruum tuum. Et quis intrabit in sanctuarium tuum ad considerandas potentias tuas, nisi tu aperias? Quis autem aperiet, si tu claueris? Si enim destruxeris, nemo est qui ædificet. Et si incluseris hominem, nemo est qui aperiat. Si continueris aquas, omnia siccabuntur. Si contuleris eas subuertent terram. Si omnia quæ fecisti ad nihilum redigas, quis contradicet tibi? Porro sempiterna bonitas misericordiae tuæ, qua fecisti omnia quaecumque voluisti. Tu nos fecisti fabricator mundi, reges nos. Tu nos creasti, ne

spe-

Job 12.

spernas nos quia opera tua sumus. Et qui
dem Domine Deus noster, nos lutum &
vermiculi non valemus in tuas æternita-
tes intrare, nisi tu induxeris, qui de nihi-
lo cuncta creasti.

CAPVT XXIIII.

Quod salus nostra ex Deo est.

EGo autem opus manuum tuarum
confitebor tibi in timore tuo, quia
non in arcu meo sperabo, & gladius
meus non saluabit me: sed dextera tua,
& brachium tuum, & illuminatio vul-
tus tui. Alioquin desperarem, quoniam
spes mea tu es, qui creasti me, quoniam
non derelinquis sperantes in te. Tu quip-
pe es Dominus DEVS noster suavis &
patiens, in misericordia disponens om-
nia. Nam si peccauerimus, tui sumus, *Sap. 15.*
si non peccauerimus, tui sumus, quo-
niam apud te sumus computati. Nos e- *Psal. 83.*
nim folium vniuersi, & vanitas est om- *Iob 7.*
nis homo viuens, & ventus est vita no- *Psal. 102.*
stra super terram. Ne irascaris, si cadimus
pupilli tui, quoniam tu nosti figmentū
nostrum Domine Deus noster? Num De-
us inæstimabilis fortitudinis contra so-
lium, quod à vento rapitur, ostendere vis
potentiam tuam, & stipulam siccam per-
sequeris? Num dānabis rex Israël æterne *Iob 13.*

cancm

*I. Reg. 24.**Sap. 1.*

canem vnum? Num damnabis pulicem vnum? Audiuius de misericordia tua Domine, quoniam tu mortem non facis nec lætaris in perditione morientiu. Propter hoc Domine oramus te, ne permitas dominari quod non fecisti, huic creaturæ tuæ, quā fecisti. Si enim doles de perditione, quid te prohibet Domine, qui omnia potes, ne semper læteris de nostra saluatione? Si vis potes me saluare, ego autem etsi vellem, non possem. Magna est multitudo miseriarum mearum mecum. Velle quippe mihi adiacet, perficere autem non inuenio. Velle quod bonum est non possum, nisi tu velis, nec quod volo possum, nisi tua potentia me confortet, & quod possum, aliquando nolo, nisi tua voluntas fiat, sicut in cœlo & in terra. Et quod volo & possum, ignoro, nisi tua sapientia me illustret. Et si etiam sciam quandoque volens, quandoque valens imperfecta & vacua, transit sapientia mea, nisi adiuuet à vera sapientia tua. In tua autem voluntate cuncta sunt posita, & nō est qui possit resistere voluntati tuæ Domine vniuersorum, principatum tenens omnis carnis, & quęcunq; vis, facis in cœlo, & in terra, in mari, & in omni abysso. In nobis igitur fiat voluntas tua, super quibus inuocatum est nomen tuum, ne pereat hoc

no

nobile plasma tuum, quod creasti propter honorem tuum. Et quis est homo natus de muliere, qui viuat, & non videat mortem, & eripiat animam suam de manu inferni, nisi tu solus eripias vitia vitalis omnis vitæ, per quem omnia viuunt?

CAPVT XXV.

Quod voluntas humana inefficax sit ad bona opera sine diuina gratia.

ET enim iam iam tibi confessus sum: laus vitæ meæ Domine Deus meus, virtus salutis meæ. Sperabam aliquando in virtute mea, quæ tamen non erat virtus. Et cum sic volui currere, vbi magis stare credebam, ibi magis cecidi, factusq; sum magis retrò, & non antè, & quod credebam consequi, magis elongatum est à me. Sic per multa similia vires meas probas. Cognosco nunc quia illuminasti me, quoniã quod magis credidi posse, per me minus semper potui. Dicebam enim: hoc faciam, illud perficiam, nec hoc, nec illud faciebam. Aderat voluntas, non erat facultas, aderat facultas, non aderat voluntas, quoniam de meis viribus confidebam. Nunc autem confiteor tibi Domine Deus meus, pater cœli

& terræ, quia non in fortitudine sua roborabitur vir, vt gloriatur ante, stulta præsumptio omnis carnis. Non enim est hominis velle quod possit, aut posse quod velit & possit, sed potius à te gressus hominis diriguntur, illorum, inquam, qui non à se, sed à te dirigi se confitentur. Obsecramus itaque per viscera misericordiae tuæ, vt velis Domine saluare quod creasti, quoniam si vis, potes nos saluare, & in tua voluntate virtus est nostræ salutis.

CAPVT XXVI.

De antiquis beneficijs Dei.

Psal. 31.

Recordare misericordiae tuæ antiquae, qua nos à principio in benedictionibus tuæ dulcedinis præuenisti. Antequam enim nascerer ego filius ancillæ tuæ domine spes mea ab vberibus matris meæ, tu præuenisti, preparans mihi semitas, quibus incederem & venirem ad gloriam domus tuæ. Prius quam me formares in vtero, nouisti me: & antequam exirem de vulua, quidquid tibi placuit, præordinasti de me. Quæ & qualia sint in libro tuo scripta de me in secretro consistorij tui, ego quidem ignore, vnde & valde timeo: Tu verò nosti, quo-

quoniam quod ego per successus dierum
& temporum, hinc ad mille annos hu-
ius temporalitate expecto, in conspectu
æternitatis tuæ iam factum est, & quod
futurum est, iam factum est. Ego autem
quia sto in hac nocte tenebrosa hæc igno-
rans, timor & tremor venerunt super me,
dum video mihi vndiq; imminere mul-
ta pericula, à multis quoque hostibus
venari, multitudineque innumerarum
miseriarum in hac vita me circundari.
Et nisi in his tantis malis adforet mihi
tuum adminiculū desperārem. Sed spes
mihi magna subest, de te mitissime prin-
ceps D E V S meus. Et consideratio mul-
titudinis miserationum tuarum, quæ a-
pud te sunt, subleuat mentem meam. Et
præcedentia signa misericordiæ tuæ, quæ
me, antequam nascerer, preuenerunt, &
nunc specialiter in me effulserunt, de fu-
turi benignitatis tuæ melioribus & per-
fectioribus muneribus, quæ amicis tuis
reſeruas, spem meam admonent, vt in
te lætetur Domine Deus meus lætitia
sancta & viua, qua semper lætificas iuuen-
tutem meam.

CAPVT XXVII.

*De Angelis deputatis ad custodiam
bonniman.*

*Psal. 90.**1. Pet. 5.*

Dilexisti enim me vnice amor meus, antequam diligeres te, & ad imaginem tuam creasti me, omnibus creaturis tuis præposuisti me. Quā dignitatem tunc quidem seruo, cum noverim te propter quem fecisti me, insuper facis angelos tuos spiritus propter me, quibus mandasti, vt custodiant me in omnibus vijs meis, ne fortè offendam ad lapidem pedem meum. Hi enim sunt custodes super muros ciuitatis tuæ nouæ Hierusalem, & montes in circuitu eius vigilantes. & custodientes vigilias noctis super gregem tuum, ne quando rapiat, vt leo animas nostras, dum non esset qui eriperet ille antiquus serpens aduersarius noster diabolus, qui quasi leo rugiens, semper circumit, querens quem deuoret. Hi sunt ciues, beatæ ciuitatis supernæ Hierusalem, quæ sursum est mater nostra, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capiunt salutis, vt eos liberent ab inimicis suis, & custodiāt in omnibus vijs suis, confortent quoque & moneant, & orationes filiorum tuorum offerant in conspectu gloriæ maiestatis tuæ. Diligunt nempe conciuēs suos, per quos suæ ruinæ scissuras restaurari expectant: Ideoq; magna cura, & vigilantī studio adsunt nobis omnibus ho-

ris & locis, succurrentes, & providentes
necessitatibus nostris, & solliciti discur-
rentes inter nos, & te Domine, gemitus
nostros atque suspiria referentes ad te, vt
impetrent nobis facilem tuæ benignita-
tis propitiationem, & referant ad nos de-
sideratam tuæ gratiæ benedictionē. Am-
bulant enim nobiscum in omnibus vijs
nostris, intrant & exeunt nobiscum, at-
tentè considerantes, quàm piè, quàm
honestè, in medio prauæ nationis con-
uersemur, quantoque studio & desiderio
quæramus regnum tuum, iustitiam eius
quantoque timore & tremore seruiamus,
& exulemus tibi in lætitia cordis nostri.
Adiuuant laborantes, protegunt quies-
centes, hortantur pugnantes, coronant
vincentes, congaudent gaudentibus, de
te, inquam, gaudentibus, compatiuntur
patientibus, pro te, inquam, patientibus.
Grandis est eis cura de nobis. Magnus est
effectus dilectionis eorum erga nos. Et
hoc totum propter honorem tuæ inæ-
stimabilis charitatis, qua dilexisti nos: Di-
ligunt enim quos tu diligis, custodiunt
quos tu custodis, & deserunt quos tu de- *Psal. 5.*
seris, nec diligunt operantes iniquitatē,
quoniam & tu odisti omnes operantes
iniquitatē, & perdes omnes qui loquun-
tur mendacium. Quoties bene agimus,
I 3 gau-

Luce 15.

gaudent angeli, & tristantur dæmones. Quoties à bono deuiamus, diabolum legitificamus. Gaudium est enim eis super vno peccatore pœnitentiam agente: sed diabolo, super vno iusto pœnitentiam deferente. Da igitur, da Pater eis semper gaudere de nobis, vt & tu semper per eos lauderis in nobis, & nos cum eis in vnum ouile tuum edducamur, vt confiteamur simul nomini sancto tuo creator hominum & angelorum. Hæc ipse cōmemorans, coram te confiteor, laudans te, quoniam beneficia tua magna sunt, hæc quibus nos honorificasti, dans nobis angelos tuos spiritus in ministerium nostrum. Dederas enim quidquid cœli ambitu continetur, & quasi parua reputas hæc, quæ sub cœlo sunt, nisi adderes etiam ea quæ sunt super cœlos.

L A V D E N T te Domine de hoc omnes angeli tui, confiteantur tibi de hoc omnia opera tua, & ipsi sancti tui tibi benedicant. O honorificentia nostra nos nimis honorificans, & ditans, multis muneribus decorasti. Admirabile est enim nomen tuum Domine in vniuersa terra. Quid est enim homo, quia magnificas eum, aut quid apponis erga eum cor tuum? Dixisti enim, veritas antiqua: Delicia meæ esse cum filiis hominum. Non
ne

ne homo putredo, & filius hominis ver-
mis? Nónne vniuersa vanitas omnis ho-
mo viuens? Et dignum ducis super hu-
iusemodi aperire oculos tuos, & addu-
cere eum tecum in iudicium?

CAPVT XXVIII.

*De profunda prædestinatione & præsej-
entia Dei.*

DOce me abyssus profundissima:
creatrix sapientia, quæ libraſti in
pondere montes & colles, in ſtate-
ra molem terræ tribus digitis appendiſti:
ſuſpende molem corporalitatis huius,
quam gero, tribus inuiſis digitis tuis ad
te, vt videam & cognoscam, quàm admi-
rabilis es in vniuerſa terra. Lux antiquiſ-
ſima, quæ lucebas ante omnem lucem *Heb. 4.*
in montibus ſanctis, æternitatis antiquæ,
cui nuda & aperta erant omnia, ante-
quàm fierent. Lux quæ odio habes omnem
maculam, vtpote mundiffima & imma-
culatiſſima, quæ tibi deliciæ cum homi-
ne? quæ conuentio lucis ad tenebras? V-
bi enim ſunt in homine deliciæ tuæ? *2. Cor. 6.*
Vbi præparaſti tibi in me dignum ſanctua-
riū maiestatis tuæ, ad quod introiens ha-
beas delicias delectationis tuæ? *Mat. 5.*
Mundū enim cœnaculum decet te, mundans vir-
tus,

tus, quæ non nisi à mundis cordibus videri potes, multò magis nec haberi. In hunc autem vbi est templum tam mundum, vt te suscipiat, qui regis mundum? Quis potest facere mundum, de immundo conceptum semine? Nonne tu qui solus es mūdus? Ab immundo enim quis mundabitur? Nam & secundum legem, quam dedisti patribus nostris, in igne cōburenti montem, & in nube regente. atque tenebrosam, quicquid tetigerit immundus immūdum erit. Omnes autem nos quasi pannus menstruatae de massa corrupta & immunda venientes, maculam immunditiæ nostræ quam celare præferim tibi, qui omnia vides non possumus, in frontibus portamus. Quare mundi esse non possumus, nisi tu mundaueris, qui solus es mūdus. Mundas autem de nobis filijs hominum eos, in quibus tibi complacuit habitare, quos ab inaccessibleibus profundis secretis iudiciorum incomprehensibilium sapientiæ tuæ semper iustorum, licet occultorum, sine eorum meritis prædestinasti ante mundum, vocasti de mundo, iustificasti in mundo, & magnificas eos post mundum. Non omnibus autē hoc facis, quod admirantur tabescentes omnes sapientes terræ. Et ego Domine hoc considerans

Iob 14.

Ecc. 34.

Esaie 64.

Rom. 11.

expauesco, & obstupesco de altitudine di-
 uitiarum sapientiæ & scientiæ tuæ, ad quā *Rom. 9.*
 ego non pertingo, & incomprehensibilia
 iudicia iustitiæ tuæ, quoniam ex eodem
 luto alia quidem facis vasa in honorem,
 alia verò in contumeliam sempiternam.
 Quos igitur tibi elegisti de multis in tem-
 plum sanctum tuū, ipsos mundas, effun-
 dens super eos aquam mundam, quorū
 nomina numerumq; tu nosti, qui solus
 numeras multitudinem stellarum & om- *Ezech. 23.*
 nibus eis nomina vocas: qui etiam scripti
 sunt in libro vitæ, qui nequaquam peri-
 re possunt, quibus omnia cooperantur in *Psal. 146.*
 bonum, etiam ipsa peccata. Cū enim
 cadunt, non colliduntur, quia tu suppo-
 nis manum tuam, custodiēs omnia ossa *Psal. 33.*
 eorum, vt vnum ex eis non conteratur.
 Attamen mors peccatorum pessima: illo-
 rum, inquā, quos antequam faceres cœ-
 lum & terram, secundū abyssum multā
 iudiciorum tuorum occultorum, semper
 autem iustorum, præsciuiisti ad mortem
 æternam: quorum dinumeratio nominū
 & meritorum prauorum apud te est, qui
 numerum arenæ maris dinumerasti, &
 dimensus es profundum abyssi, quos re-
 liquisti in immunditijs suis, quibus om-
 nia cooperantur in malum, & ipsa etiam
 oratio vertitur in peccatū, vt si etiā vsq;

ad cœlos ascenderint, & caput eorum nubes tetigerint, & inter sidera cœli collocauerint nidum suum, quasi sterquilinum in fine perdentur.

CAPVT XXIX.

De illis qui prius sunt iusti, & postea impij efficiuntur & e conuerso.

3. Reg. 30.

Magna sunt hæc iudicia tua Domine Deus, Iudex iuste & fortis, qui iudicas equitatem, & in scrutabilia facis & profunda, quæ cum considero, contremiscunt omnia ossa mea, quoniam non securatur homo viuens super terram, vt seruiamus tibi piè & castè cunctis diebus vitæ nostræ in timore, & exulemus tibi cum tremore, vt non sit seruitium sine timore, neque gaudium sine tremore, & non gloriatur accinctus æquè, vt discinctus, neque gloriatur ante te omnis caro, sed pauescat & contremiscat à facie tua, cum ignoret homo, vtrum amore, an odio dignus sit, sed in futurum omnia referuantur incerta. Vidimus enim multos Domine, & audiui-
mus à patribus nostris, quod vtique sine magno tremore non recolo, sine multo timore non confiteor, ascendisse primus quodammodo vsque ad cœlos, &
inter

inter sidera nidum suum collocasse, postmodum autem cecidisse, vsq; ad abyssos, & animas eorum in malis obstupuisse. Vidimus stellas de cœlo cecidisse ab impetu ferientis caudæ draconis. Et eos qui iacebant in puluere terræ, à facie subleuantis manus tuæ Domine mirabiliter ascendisse: Vidimus viuos morientes, & mortuos à morte surgentes, & eos qui inter filios Dei ambulabant, in medio lapidum ignitorum, quasi lutū ad nihilum defluxisse. Vidimus lucem obtenebrasse, & de tenebris lucem processisse, quia publicani, & meretrices præcedunt incolas in regno cœlorum, filij autem regni eiciuntur in tenebras exteriores. Quare autem ista omnia, nisi quia in montem illum ascenderunt, in quem primus ascendit angelus, & descendit diabolus? Quos autem prædestinasti, ipsos & vocasti, & sanctificasti, & mundasti, vt dignum habitaculum sint tuæ maiestatis, cum quibus, & in quibus sunt tibi deliciæ sanctæ & mundæ, in quibus tu delectaris & lætificas iuuentutem eorum, habitans cum eis in memoria eorum, vt ipsi templum sanctum tuum sint, quod magnæ dignitatis & commendatio est

humanitatis nostræ.

CAPVT XXX.

Quod anima fidelis sit sanctuarium Dei.

Anima enim quam creasti, non de te, sed per verbum tuum, non ex qualibet elementorū materia, sed ex nihilo, quę quidem rationalis, intellectualis, spiritualis, semper viuens, semper in motu, quam signasti lumine vultus tui, & consecrasti virtute lauacri tui, ita facta est capax maiestatis tuę, quod à te solo, & à nullo alio possit impleri. Quando autem te habet, plenum est desiderium eius, & iam nihil aliud quod desideretur exterius restat. Dum autem aliquid exterius desiderat, manifestum est quod te non habet interius, quomodo habito, nihil est, quod ultra desideret. Cum enim sis summum & omne bonum, non habet quod desideret amplius, sed possidet te omne bonum. Quod si non desiderat omne bonum, restat, ut desideret aliquid, quod non est omne bonum, ergo nec summum bonum, ergo nec Deum, sed potius creaturam. Cum autem creaturam desiderat, continuam famem habet, quia licet quod desiderat de creaturis adipiscatur, vacua tamen remanet, quia nihil est

Phil. 3.

est quod eam impleat, nisi tu, ad cuius imaginem est creata. Imples autem tu eos, qui nihil aliud desiderant præter te, & facis eos dignos te, sanctos, beatos, immaculatos & amicos Dei, qui omnia reputant, ut stercore, ut lucrifaciant te solum. Hæc est enim beatitudo quam homini contulisti, hic est honor quo cum inter omnes creaturas, & super omnes honorificasti, ut sit admirabile nomen tuum in vniuersa terra. Ecce Domine Deus meus, summe, optime, omnipotentissime, inueni locum ubi tu habitas, quia in anima, quam creasti ad imaginem & similitudinem tuam, quæ te solum quærit & desiderat, quia non in illa quæ te non quærit, nec desiderat.

Psal. 8.

CAPVT XXXI.

*Quod neque per sensus exteriores, neque
interiores inueniri potest
Deum.*

EGO erraui sicut ouis quæ perierat, quærens te exterius, qui es interius. Et multum laboraui, quærens te extra me & tu habitas in me, si tamen ego desiderem te. Circuiui vicos & plateas ciuitatis huius mundi, quærens te & non inueni, quia malè quærebam foris, quod

Psal. 118.

erat intus. Misi nuncios meos omnes sensus exteriores, vt quærerem te, & non inueni, quia malè quærebam. Video enim lux mea, Deus qui illuminasti me, quia malè te per illos quærebam quia tu es intus, & tamen ipsi, vbi intraueris, nesciuerunt. Nam oculi dicunt. Si coloratus non fuit, per nos non intrauit. Aures dicunt: Si sonitum non fecit, per nos non transiuit. Nasus dicit: Si non oluit, per me non venit. Gustus dicit: Si non sapuit per me non introiuit. Tactus etiam addit: Si corpulentus non est, nihil me de hac re interroges. Non ista igitur sunt in te Deus meus. Non enim speciem corporis, non decus temporis, non candorem lucis, nō colorem, non dulcium melodiarum cantus, & quæcunq; dulcè sonantia, non florum & vnguentorum, vel aromatum odores, non mella vel manna gustui delectabilia, non cætera ad tangendum vel amplexandum amabilia, nec omnia alia sensibus his subiecta quæro, cum Deum meum quæro. Absit vt ista crediderim Deum meum, quæ etiam à brutalium sensibus comprehenduntur. Et tamen cū Deum meum quæro, quæro nihilominus quandam lucem super omnem lucē, quam non capit oculus, quādam vocē super omnem vocem, quam non capit

auris,

auris, quendam odorem super omnem odorem, quem non capit naris, quendam dulcorem super omnem dulcorē, quem non capit gustus, quendam amplexum super omnem amplexum, quem non capit tactus. Ista lux quidem fulget, vbi locus non capit: ista vox sonat, vbi spiritus non rapit: odor iste redolet, vbi flatus non spargit: sapor iste sapit, vbi non est edacitas: amplexus iste tangitur, vbi non diuellitur. Hic est Deus meus, & non aestimabitur alius ad illum. Hoc quaero, cum Deum meum quaero. Istud amo, cum Deum meū amo: Serò te amaui pulchritudo tam antiqua & tam noua, serò te amaui, & tu intus eras & ego foris, & ibi te quærebam, & in ista formosa quæ fecisti, ego deformis irruebam. Mecum eras, & tecum non eram. Ea me tenebant, longè à te, quæ esse non poterant, nisi in te. Circumibam enim omnia quærens te, & propter omnia derelinquens me. Interrogauī terram si esset Deus meus, & dixit mihi quod non, & omnia quæ in ea sunt, hoc idē confessa sunt. Interrogauī mare, & abyssos, & reptilia quæ in eis sunt, & responderunt: non sumus Deus tuus, quære super nos eum. Interrogauī stabilem aërem, & inquit vniuersus aër cum omnibus incolis

*al. non
estis.

Rom. 1.

lis suis: Fallitur Anaximenes, non sum ego Deus tuus. Interrogaui cœlum, Solem, Lunam, & stellas: Neque nos sumus Deus tuus, inquiunt. Et dixi omnibus his qui circumstant forēs carnis meæ, dixistis mihi de Deo meo quod vos * nescitis: dicite mihi aliquid de illo, Et clamauerunt omnes voce grandi: ipse fecit nos. Interrogaui deinde mundi molem. Dic mihi si es Deus meus an non? Et respondit voce forti: Non sum, inquit, ego, sed per ipsum sum ego, quem quæris in me, ipse fecit me, supra me quære eum, qui regit me, qui fecit me. Interrogatio creaturarū profunda est consideratio ipsarum, responsio earum attestatio ipsarū de Deo, quoniam omnia clamant, Deus nos fecit. Quoniam, vt ait Apostolus, inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt à creatura mundi intellecta conspiciuntur. Et redij ad me, & intraui in me, & aio ad me? Tu quis es? Et respondi mihi, Homo rationalis & mortalis. Et incoepi discutere quid hoc esset, & dixi: Vnde hoc tale animal Domine Deus meus? vnde nisi abs te? Tu fecisti me, & non ego ipse me. Quis tu? Tū, per quem viuo ego, tu per quem viuunt omnia. Quis, tu? Tu Domine Deus meus verus, & solus omnipotens, & æternus, & incomprehensibilis

'bilis & immensus, qui semper vivis, & nihil moritur in te, immortalis enim es, habitans æternitatem, mirabilis oculis Angelorum, inenarrabilis imperscrutabilis, & innominabilis: Deus vivus & verus, terribilis & fortis, nesciens principiū neq; finem, principium omnium atque finis, qui es ante primordia sæculorum, & ante omnes sæculorum origines. Tu es Deus meus, & Dominus omnium quæ creasti, & apud te omnium stabilitum stāt causæ, & omnium mutabilium apud te immutabiles manent origines, & omnium rationabilium & irrationabilium atque temporalium sempiternæ vivunt rationes. Dic mihi supplici seruo tuo Deus meus, dic misericors misero tuo, dic quæso per miserationes tuas. Vnde hoc tale animal nisi abs te? An quisquam sese faciendi erit artifex? An aliunde quàm à te trahitur esse & vivere? Nōne tu es summum esse, à quo est omne esse? Quicquid enim est, à te est, quia sine te nihil est. Nōne tu es fons vitæ, à quo fluit omnis vita? Quicquid enim vivit, per te vivit, quia sine te nihil vivit. Tu ergo Domine fecisti omnia. Num quæram quis fecit me? Tu Domine fecisti me, sine quo factum est nihil. Tu factor mei, ego opus tuum. Gratias tibi ago Domine Deus

Deus meus per quem uiuo ego, & per quem omnia uiuunt, quoniam fecisti me. Gratias tibi plasmator mei, quia manus tuæ, fecerunt me, & plasmauerunt me. Gratias tibi lux mea, quoniam illuminasti me, & inueni te & me. Vbi inueni me, ibi cognoui me, vbi inueni te, ibi cognoui te, vbi autem cognoui te, ibi illuminasti me: Gratias tibi lux mea, quoniam illuminasti me. Quid est quod dixi: cognoui te? Nónne tu es Deus incomprehensibilis & immensus Rex regum, & Dominus dominantium, qui solus habes immortalitatem, & lucem habitas inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, sed nec videre potest? Nónne tu es Deus absconditus & imperscrutabilis maiestatis, solus tuius maximus cognitor, & mirabilis contemplator? Quis ergo cognouit quod nunquam vidit? Dixisti enim in veritate tua: Non videbit me homo & uiuet. Dixit & præco tuus per veritatem tuam: Deum nemo vidit vnquã. Quis ergo cognouit quod nunquam vidit? Dixit etiam veritas tua: Nemo nouit filium, nisi pater: neq; patrem quis nouit nisi filius, Sola Trinitas tua soli sibi integrè nota est, quæ exuperat omnem sensum. Quid est ergo quod dixi homo uanitati similis, quia cognouit te? Quis enim

Iob. 10.

Psal. 118.

1. Tim. 6.

Isai 41.

** al. inuibilis.*

Exod. 33.

Ioan. 11.

Matt. 11.

nim cognouit te, nisi tu te? Tu quippe solus Deus omnipotens, superlaudabilis, & supergloriosus, & superexaltatus & altissimus, & superessentialis in sanctissimis & diuinissimis eloquijs nominaris quoniam super oēm essentiam intelligibilem, sine intellectualem atq; sensibile, & super omne nomen quod nominatur: non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro superessentialiter & superintelligibiliter esse dignosceris: quoniam superessentiali & occulta diuinitate, super omnem rationem intellectum, & essentiā inaccessibleiter & imperscrutabiliter habitas in teipso: vbi lux inaccessibleis, & lumen imperscrutabile & incomprehensibile, & inenarrabile, ad quod non attingit aliquod lumen: quoniam incontemplabile, & superintelligibile, & superaccessibile, & superincommutabile, & superincommunicabile creditur; quod nullus vnquam angelorum vel hominū vidit, sed nec videre potest. Hoc est cœlum tuum Domine, cœlum cælans, superarcnum, superintelligibile, superrationale, & superessentiale lumen, de quo dicitur: Cœlum cœli domino: Cœlum cœli, cui terra est omne cœlum, quia supermirabiliter exaltatum est super omne cœlum. Ad quod etiam terra est ipsum cœlum.

Psalm. 113.

lum Empyreum, hoc enim est cœlum
 cœli Domino, quia nulli notum nisi Do-
 mino. Ad quod nemo ascendit, nisi qui
 de cœlo descendit: quia nemo nouit pa-
 trem, nisi filius, & eorum spiritus. Et ne-
 mo nouit filium, nisi pater & eorum spi-
 ritus, Soli quidem tibi Trinitas integrè
 nota est, Trinitas sancta, Trinitas super-
 mirabilis, & superinenarrabilis, & super-
 inscrutabilis, & superinaccessibilis, super
 incomprehensibilis, superintelligibilis,
 superessentialis, superessentialiter exupe-
 rans omnem sensum, omnem rationē,
 omnem intellectum, omnem intelligen-
 tiam, omnem essentiam super cœlestium
 animorum? quàm neque dicere, neque
 cogitare, neque intelligere, neque cogno-
 scere possibile est, etiam oculis angelorū.
 Vnde ergo cognoui te Domine Deus al-
 tissime super omnem terram, super om-
 ne cœlum: quem neque Cherubin per-
 fectè cognoscunt, neq; Seraphin: sed a-
 lijs contemplationum suarum velatur
 facies sedenti super solium excelsum &
 eleuatum, clamantes & dicentes: San-
 ctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus
 exercituum: plena est omnis terra gloria
 tua. Expauit Propheta & dixit: Væ mihi
 quia tacui: quia vir pollutus labijs ego
 sum. Et expauit cor meum, & dixi: Væ
 mihi

Isaie 6.

mihi qui non tacui: quia vir pollutus labiis ego sum. Sed dixi: cognoui te. Verum tamen Domine. Væ tacentibus de te: quoniam loquaces muti fiunt sine te. Et ego Domine Deus meus nō tacebo, quoniam fecisti me, & illuminasti me, & inveni me, & cognoui te: quoniam illuminasti me. Sed qualiter cognoui te? Cognoui te in te. Cognoui te non sicut tibi es: sed cognoui te, sicut mihi es. & non sine te, sed in te, quia tu es lux quæ illuminasti me. Sicut enim tibi es, soli tibi cognitus es: sicut mihi es secundum gratiam tuam, & mihi cognitus es. Sed quid mihi es? dic mihi misericors famulo tuo misero, dic mihi per miserationes tuas, quid mihi es? Dic animæ meæ: salus tua ego sum, noli abscondere à me faciem tuam, ne moriar. Sine me loqui apud misericordiam tuam, me terram & cinerem, sine me loqui apud misericordiā tuā, quoniam misericordia tua magna est super me. Loquar enim ad Deum meum, cum sim pulvis & cinis. Dic mihi supplici tuo, dic mihi misericors misero tuo, dic per miserationes tuas, quid mihi es? Et intonasti desuper voce grandi in interiorē aurem cordis mei, & rupisti surditatem meam, & audiui vocem tuam, & illuminasti cecitatem meam & vidi lucē tuā,

&

& cognoui quoniam Deus meus es tu. Propterea dixi quod cognoui te, cognoui enim te, quoniam Deus meus es tu: Cognoui te solum verum Deum, & quē misisti Iesum Christū. Erat tempus quando non cognoscebam te, Væ tempori illi, quando non cognoscebam te: Væ cecidisti illi, quando non videbam te: Væ surditati illi, quando non audiebam te: cæcus & surdus, per formosa, quæ fecisti, deformis iruebam. Et mecum eras, & tecum non eram: & ea me tenebant longè à te, quæ non essent, nisi essent in te. Illuminasti me lux mundi, & vidi te, & amavi te, nemo quippe te amat, nisi qui te videt: & nemo te videt, nisi qui te amat. Serò te amavi, pulchritudo tam antiqua & tam noua, serò te amavi: Væ tempori illi, quando non amavi te.

CAPVT XXXII.

Confessio veræ fidei.

GRatias tibi ago lux mea, quæ illuminasti me, & cognoui te. Qualiter cognoui te? Cognoui te solum Deum viuum & verum creatorem meū. Cognoui te creatorem coeli & terræ visibilibus omnium & inuisibilibus, Deum verum, omnipotentem, immortalem & inui-

inuisibilem, incircumscriptibile, & interminabilem, æternum, inaccessibilem, incomprehensibilem, imperscrutabilem, incommutabilem, immensum, infinitum, principium omnium visibilium & inuisibilium creaturarum, per quem omnia facta sunt, per quem cuncta subsistunt elemēta. Cuius maiestas sicut principium nunquam habuit, sic nec desinet in æternum. Cognoui te vnum solum verum Deum, æternum patrem & filiū, & spiritum sanctum, tres quidem personas, sed vnā essentiam omnino simplicem indiuisamque naturam: & patrem à nullo, filium à patre solo, & spiritum sanctum pariter ab utroque absque initio semper & sine fine Deum trinum & vnum solum, & verum Deum omnipotentem: vnum vniuersorum principium, creatorem omnium visibilium & inuisibiliū, spiritualium & temporalium, qui tua omnipotentī virtutē simul ab initio temporis vtramque de nihilo condidisti creaturam spiritualem & corporalem, angelicā videlicet & mundanam, ac deinde humanam, quasi communem, ex corpore & spiritu constitutam. Cognoui te & confiteor te Deum patrem ingenitum, te filium à patre genitum, te Spiritum sanctum paracletum, neque genitum, neque

Rom. 10.

que ingenum, sanctam & indiuiduam
 Trinitatem, in tribus coequalibus perso-
 nis consubstantialibus & coaeternis, Tri-
 nitatem in vnitatem, & vnitatem in Trini-
 tate corde credens ad iustitiam, & ore cō-
 fitens ad salutem. Cognoui te verum
 Deum & Dominū nostrum Iesum Chri-
 stum filium Dei vnigenitum, creatorem,
 saluatorem, & redemptorem mei, & to-
 tius humani generis, quem confiteor ex
 patre genitū ante saecula, Deum de Deo,
 lumen de lumine, Deum verū de Deo ve-
 ro, non factum, sed genitum, consubstan-
 tialem & coaeternum patri & spiritui san-
 cto, per quem omnia facta sunt à princi-
 pio, firmiter credens, & veraciter confi-
 tens te Deum vnigenitum Iesum Chri-
 stum, propter salutem hominum à tota
 Trinitate communiter incarnatum, &
 ex Maria perpetua virgine spiritus sancti
 cooperatione conceptum, verum homi-
 nem factum ex anima rationali, & huma-
 na carne subsistentem. Qui cum secun-
 dum diuinitatem vnigenitus Dei impas-
 sibilis sis pariter & immortalis, propter
 nimiam dilectionem tuam, qua dilexisti
 nos idem ipse Dei filius secundum huma-
 nitatem factus es passibilis & mortalis.
 Qui propter salutem humani generis ve-
 nice filii Dei in ligno crucis pati dignatus

es passionem & mortem, vt nos à morte
 perpetua liberares. Atq; ad inferos, vbi se
 debāt in tenebris patres nostri, auctor lu-
 minis descendisti, & die tertia gloriosus
 victor ab inferis ad superos resurrexisti, re-
 sumens sacrum corpus, quod pro pecca-
 tis nostris mortuum iacuerat in sepul-
 chro: & viuificans secundum scripturas,
 die tertia, vt ipsum in patris dextera col-
 locares. Assumpta namq; tecum ex infe-
 ris captiuitate, quam captiuaerat anti-
 quus hostis, humani generis inimicus,
 verus Dei filius cū nostræ carnis substan-
 tia, id est, cum anima & carne humana,
 ex virgine gloriosa assumpta, super om-
 nes cēlos ascendisti: transcendens omnes
 ordines Angelorum, vbi sedes ad dexte-
 ram Dei Patris, vbi est fons vitæ, & lu-
 men inaccessibile, & pax Dei, quæ exupe-
 rat omnem sensum. Ibi te Deum verum,
 & hominem Iesum Christum adoramus
 & credimus confitentes te patrem habe-
 re Deum: indeq; te venturum Iudicem
 in fine sæculi expectamus, vt iudices vi-
 uos & mortuos: & reddas omnibus bo-
 nis & malis secundum opera sua quæ o-
 perati sunt in hac vita, vel præmium vel
 supplicium: prout vnusquisq; dignus fu-
 erit requie vel ærumna. Resurgent enim
 in illa die à voce virtutis tuæ omnes ho-

*Phil. 3.**Matt. 3.**Mat. 2.*

mines, quotquot humanam animam
 acceperunt in carne sua, quam hic habu-
 erunt: vt totus homo pro meritis vel glo-
 riam suscipiat, vel gehennam. Tu es ipsa
 vita, & resurrectio nostra: quem salua-
 torem expectamus Dominum Iesum
 Christum, qui reformabit corpus hu-
 militatis nostræ, configuratum corpori
 claritatis suæ. Cognoui te Deum verum
 & vnum Spiritum sanctum Patris, & Fi-
 lij, ab vtroque pariter procedentem, con-
 substantialem, & coæternum Patri & Fi-
 lio, paracletum & aduocatum nostrum:
 qui super eundem Deum & dominum
 nostrum Iesum Christum in columbæ
 specie descendisti, & super Apostolos in
 linguis igneis apparuisti. Qui & omnes
 sanctos & electos Dei à principio tuæ
 gratiæ munere docuisti, & ora propheta-
 rum; vt enarrarent mirabilia regni Dei
 aperuisti: qui ab omnibus Sanctis Dei
 cum Patre & Filio simul adoraris, & glo-
 rificaris. Inter quos & ego filius ancillæ
 tuæ, corde meo glorifico nomen tuum,
 quoniam illuminasti me. Tu enim es
 vera lux, lumen veridicum ignis Dei, &
 magister spirituum: qui vnctione tua
 doces nos omnem veritatem. Spiritus
 veritatis, sine quo impossibile est placere
 Deo: quoniam tu ipse Deus es ex Deo, &
 lux

lux de luce, procedens à patre luminum ineffabiliter, & ab eius filio domino nostro Iesu Christo, quibus consubstantialis & coæqualis, & coæternus existens in vnius Trinitatis essentia, superessentialiter congloriaris & conregnas. Cognoui te vnum Deum viuum & verum Patrē, & Filium & Spiritum sanctum: trinum quidem in personis, sed vnum in essentia: quem confiteor, adoro, & glorifico toto corde meo, verum Deum solum, sanctum, immortalem, inuisibilem, incommutabilem, inaccessibilem, imperscrutabilem, vnum lumē, vnum solem, vnum panem. Vnam vitam, vnum bonū, vnū principium, vnum finem, vnū creatorē cœli & terræ: per quē omnia viuunt, per quem omnia subsistunt, per quē omnia gubernantur, reguntur & viuificantur quæ in cælis sunt, & quæ in terris, & quæ sub terra: præter quem non est Deus in coelo & in terra, Sic cognoui te Domine Deus cognitor mei, sic cognoui te: Cognoui te per fidem tuam, quam inspirasti mihi lux mea, lumen oculorum meorū Domine Deus meus, spes omnium finium terræ, gaudiū latificans iuuentutē meā, & bonum sustentans senectutem meā. In te enim Domine iubilant omnia ossa mea, dicentia: Domine quis similis tibi? *Psal. 84.*

*Psal. 113.**Psal. 95.**Hjer. 10.*

Quis similis tibi in Dijs Domine? Non quem fecit manus hominū: sed qui fecisti manus hominum? Simulachra gentium, argētum & aurum, opera manuum hominum, non sic operator hominum: Omnes dij gentium demonia: Dominus autem cœlos fecit, Dominus ipse est Deus, Dij qui non fecerunt cœlum & terram, pereant de cœlo & de terra, Deus qui creauit cœlum & terram, cœli & terra benedicant.

CAPVT XXXIII.

*De confessione propriæ vilitatis.**Psal. 55.*

QUIS similis tibi etiam in Dijs Domine? Quis similis tibi magnificus in sanctitate, terribilis atq; laudabilis & faciens mirabilia? Serò te cognoui lumen verum, serò te cognoui. Erat autem nubes magna & tenebrosa ante oculos vanitatis meæ: ita vt videre non possem solem iustitiæ & lumen veritatis. Inuoluebat in tenebris filius tenebrarum, tenebras meas amabam: quia lumen non cognoscebam. Cæcus eram, & cæcitate amabam, & ad tenebras per tenebras ambulabam. Quis inde me eduxit, vbi eram homo cæcus, sed in tenebris & umbra mortis? Quis accepit manū meā,

vt

vt inde me educeret? Quis est ille illuminator meus? Non enim querebā. & ipse quæsiuit me: non vocabā eum, & ipse vocauit me. Quis est ille? Tu es Domine Deus meus, misericors & miserator, pater misericordiarum, & Deus totius consolationis. Tu sancte Domine Deus meus, quem confiteor toto corde meo, gratias agens nomini tuo. Non te querebam, tu me quæsiuisti: non te inuocabam, tu me vocasti, vocasti enim me nomine tuo. Intonasti desuper voce grandi in interiorem aurem cordis mei: Fiat *Gen. 1.* lux, & facta est lux: & discessit nubes magna, & liquefacta est nubes tenebrosa, quæ operuerat oculos meos, & vidi lucem tuam, & cognoui vocem tuam, & dixi: Verè Domine, tu es Deus meus, qui eduxisti me de tenebris, & ymbra mortis: & vocasti me in admirabile lumen tuum, & ecce video. Gratias tibi illuminator meus. Et conuersus sum, & vidi tenebras in quibus fueram, & abyssum tenebrosam, in qua iacueram & contremui, & expaui, & dixi: Væh, væh tenebris meis, in quibus iacui: Væh, væh cæcitati illi, in qua videre non poteram lumen cœli. Væh, væh præteritæ ignorantie meæ, quando non cognoscebam Domine. Gratias tibi ago illuminator &

liberator meus : quoniam illuminasti me, & cognoui te. Serò cognoui te veritas antiqua, serò te cognoui veritas æterna : tu eras in lumine, & in tenebris, & non cognoscebam te : quia illuminari non poteram sine te, & non est lux extra te.

CAPVT XXXIV.

Consideratio diuinæ maiestatis.

SAncte sanctorum Deus, inæstimabilis maiestatis Deus deorum, & Dominus dominorum mirabilis, innarrabilis, inexcogitabilis; quem contremiscunt in cælo angelicæ potestates, quæ adorant omnes dominationes & throni: & omnes virtutes pauet à cōspectu tuo, cuius potentia & sapientia non est numerus : qui fundasti mundum super nihilum, & mare colligasti in aëre, quasi in vtre, omnipotentissime, sanctissime, fortissime, Deus spirituum vniuersæ carnis, à cuius cōspectu fugit cælum & terra: ad cuius nutum omnia se subijciunt elementa, te adorent & glorificent omnes creaturæ tuæ. Et ego filius ancillæ tuæ, per fidem tuam flecto ceruicem cordis mei sub pedibus maiestatis tuæ, gratias agēs: quoniam dignatus es per tuam misericordiam
illu-

illuminare me. Lumen verū, lumen san-
ctum, lumen delectabile, lumen super-
laudabile, lumen admirabile, quod illu-
minat oēm hominem venientē in hunc
mundum & etiam oculos angelorum.
Ecce video, gratias ago. Ecce video lumē
cœli, interlucet oculis mentis meæ radi-
us desuper à facie luminis tui, & lætificat
omnia ossa mea. O si perficeretur in me.
Auge quæso luminis auctor, Auge quæ-
so quod interlucet in me. Dilatetur ob-
secro, dilatetur ex te. Quid est hoc quod
sentio? Quis est ignis qui calefacit cor
meum? Quæ est lux quæ irradiat cor meū?
O ignis qui semper ardes, & nunquā
extingueris, accende me. O lux quæ sem-
per lucet & nunquam obfuscaris, illumi-
na me, O vtinam arderem ex te. Ignis
sancte, quā dulciter ardes, quā secre-
tē lucet, quā desideranter aduris. Væh
iis qui non ardent ex te. Væh illis qui
non illuminantur ex te. O lumen veridi-
cum illuminans omnem mundum, cu-
ius lux implet mundum. Væh cæcis ocu-
lis qui te non vident, sol illuminans cœ-
lum & terram. Væh caligantibus oculis
qui te videre non possunt. Væh auerten-
tibus oculis, vt non videant veritatem.
Væh non auertētibus vt non videant va-
nitatem. Nequeunt enim oculi assueti

*Ioan. 1.**Ioan. 1.*

tenebris summæ veritatis radios intue-
ri nec sciunt de lumine aliquid æstimare,
quorum est in tenebris habitatio. Tenebras
vident, tenebras diligunt, tenebras approbant,
de tenebris euntes in tenebras, nesciunt ubi
corruant. Miserrimi qui nesciunt, quid amittant:
& miserrimi qui sciunt, quid amittunt, qui
cadunt apertis oculis, & descendunt in
infernum viuentes. O lux beatissima,
quæ non nisi à purgatissimis oculis vi-
deri potes. Beati mundo corde, quoniam
ipsi Deum videbunt: munda me, mun-
dans virtus, sana oculos meos: vt sanis
oculis te contempler, quem non nisi sani
oculi intuentur. Aufer quæso squam-
mas caliginis antiquæ radio tuæ illumi-
nationis splendor inaccessibilis: vt te vi-
dere valeam irreuerberatis obtutibus,
& in lumine tuo videam lumen. Gratias
tibi ago lux mea. Ecce video. Dilatetur
obsecro visus meus Domine ex te. Reue-
la oculos meos, vt considerem mirabilia
de lege tua: qui es mirabilis in sanctis
tuis. Gratias tibi ago lumen meum. Ecce
video, sed per speculum in enigmate.
Sed quando facie ad faciem? Quando ve-
niet dies lætitiæ & exultationis in qua
ingrediar in locum tabernaculi admi-
rabilis vsq; ad domum Dei: vt videam vi-
den-

1. Cor. 13.

dentem me facie ad faciem, & satiatur
desiderium meum.

CAPV T XXXV.

*De desiderio & siti anime in
Deum.*

Quemadmodum desiderat ceruus
ad fontes aquarum: ita desiderat
anima mea ad te Deus. Sitiuit ani-
ma mea ad te Deum fontem viuū: quan- *Psal. 41.*
do veniam & apparebo ante faciem tu-
am. O fons vitæ, vena aquarum viuenti-
um: quando veniam ad aquas dulcedi-
nis tuæ de terra deserta, inuia, & inquo-
sa? vt videam virtutem tuam, & gloriam
tuam, & satiem ex aquis misericordiæ *Psal. 62.*
tuæ sitim meam? Sitio Domine, fons vi-
tæ es, satia me. Sitio Domine, sitio te
Deum viuum. O quando veniā & appa-
rebo Domine ante faciem tuā? putāsne
videbo diē illam, diem, inquam iucun-
ditatis & lætitiæ, diem quam fecit Do-
minus, vt exultemus & lætemur in ea?
O dies præclara & pulchra, nesciens ve-
sperum, non habens occasum, in qua au-
diam vocem laudis, vocem exultationis
& confessionis, in qua audiam: Intra in
gaudium Domini tui, Intra in gaudium
sempiternum in domum Domini Dei
tui:

tui: vbi sunt magna & inscrutabilia & mirabilia, quorum non est numerus. Intra in gaudium sine tristitia, quod continet æternam lætitiā: vbi erit omne bonū, & nō erit aliquod malum: Vbi erit quicquid voles, & non erit quicquid noles, Ibi erit vita vitalis, dulcis & amabilis, semperq; memorialis: Vbi non erit hostis impugnans, nec vlla illecebra, sed summa & certa securitas, secunda tranquillitas, & tranquilla iucunditas, iucunda foelicitas, foelix æternitas, æterna beatitudo, & beata Trinitas, & trinitatis vnitas, & vnitatis deitas, & deitatis beata visio: quæ est gaudium Domini Dei. O gaudium super gaudium, gaudium vincens omne gaudium, extra quod non est gaudium: quando intrabo in te, vt videam Deum meū qui habitat in te? Ibo illuc, & videbo visionem hanc grandē. Quid est quod me detinet? Heu me, quia incolatus meus prolongatus est. Heu, quam diu dicetur mihi: vbi est Deus tuus, quādiu dicetur mihi: expecta, reexpecta? Et nunc quæ est expectatio mea? Nonne Domine Deus meus, Saluatorem expectamus Dominū nostrum Iesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ. Expectamus Dominum quādo re-

Psal. 116.

Phil. 3.

uer-

uertatur à nuptijs: vt inducat nos ad suas
nuptias. Veni Domine, & noli tardare.
Veni Domine Iesu Christe, veni & visita
nos in pace: veni & educ vinctos de carce
re, vt lætemur coram te corde perfecto.
Veni Saluator noster. Veni desideratus
eun̄ctis gentibus, ostende faciem tuam,
& salui erimus. Veni lux mea, redemptor
meus: educ de carcere animā meam ad
confitēdum nomini sancto tuo. *Psal. 141.*
Quā diu miser iactabor in fluctibus mortali
tatis meæ, clamans ad te Domine, & nō
exaudis? Audi clamantē Domine de hoc
mari magno, & adduc me ad portum fœ
licitatis æternæ. Fœlices qui de periculo
maris huius educti ad te Deum portum
tutissimum peruenire meruerunt. O ve
rè fœlices, q̄ de pelagō ad littus, de exilio
ad patriam, de carcere ad palatium per
uenerūt, optata iam quiete beati, qui bra
uium illud perpetuæ gloriæ, quod hic
per multas tribulationes quæsierūt, iam
fœlici iucunditate adepti lætātur in per
petuum. O verà beati, ô terq; quaterq;
beati, qui iam omnium malorum exuti.
securi de sua immarcescibili gloria ad re
gnum decoris peruenire meruerunt. O
æternū regnum, regnum omnium fœ
culorem, vbi lumen indeficiens, & pax
Dei, quæ exuperat omnē sensum: in quo *Phil. 4.*

Psal. 20.

sanctorum animę requiescunt, & lætitia
 sempiterna super capita eorum gaudiū
 & exultationem obtinebunt, & fugiet
 dolor & gemitus. O quàm gloriosum est
 regnum, in quo tecum Domine regnant
 omnes Sancti amicti lumine, sicut vesti-
 mento, habentes in capite suo coronam
 de lapide pretioso. O regnum beatitudi-
 nis sempiternę, vbi tu Domine spes san-
 ctorum, & diadema glorię ad faciem vi-
 deris à cunctis lætificans eos vndique in
 pace tua, quę exuperat omnem sensum.
 Ibi gaudium infinitum, lætitia sine tristi-
 tia, salus sine dolore, via sine labore, lux
 sine tenebris, vita sine morte, omne bo-
 num sine omni malo. Vbi iuuentus nun-
 quam senescit, vbi vita terminum nescit,
 vbi decor nunquàm pallefcit, vbi amor
 nunquàm tepescit, vbi sanitas nunquam
 marcessit, vbi gaudium nunquam decre-
 scit, vbi dolor nunquam sentitur, vbi ge-
 mitus nunquam auditur, vbi triste nihil
 videtur, vbi lætitia semper habetur, vbi
 malum nullum timetur: quoniam ibi
 summum bonum possidetur, quod est
 videre semper faciem domini virtutum.
 Foelices igitur, qui de naufragio vitę præ-
 sentis, ad tanta gaudia iam peruēnire me-
 ruerunt. Infœlices heu nos & miseri, qui
 per huius maris magni fluctus, procello-
 sasq;

fasq; voragines, nauem trahimus, ignorant, an ad portum salutis peruenire valeamus. Infelices, inquam, quorum vita est in exilio, via in periculo, finis in dubio, nesciens finem nostrum: quia omnia in futurum reseruantur incerta. Adhuc in pelagi fluctibus versamur, suspirantes ad te portum maris. O patria nostra, patria secunda, à longè te videmus, ab hoc mari te salutamus, ab hac valle ad te suspiramus, & nitimur cum lachrymis, si quo modo ad te perueniamus. Spes humani generis Christe, Deus de Deo, refugium nostrum & virtus, cuius lumen à longè inter caliginosas nebulas super maris procellas, quasi stellæ maris radius, oculos nostros irradiat: vt dirigamur ad te portum. Guberna Domine nauem nostram, tua dextera clauo crucis tuæ, ne pereamus in fluctibus, ne nos demergat tempestas aquæ, ne absorbeat nos profundum: sed vnco crucis retrahe nos ab hoc pelago ad te solamen vnicum nostrum, quem à longè quasi stellam matutinam, & solem iustitiæ vix lachrymantibus oculis in littore cœlestis patriæ nos expectantem videmus. En ad te clamamus te dempti tui: sed & nunc exules tui, quos precioso sanguine redemisti: Exaudi nos Deus salutaris noster spes omnium finium

terræ, & in mari longè. In mari turbulento versamur, tu in littore stans, aspicias pericula nostra, saluos nos fac propter nomen tuum. Da nobis Domine inter scyllam & Charybdim ita tendere & tenere medium, vt vtroque periculo euitato, salua nauē & mercibus securi perueniamus ad portum.

CAPVT XXXVI.

Item de gloria celestis patriæ.

CVM ergo peruenerimus ad te sapientię fontem, ad te lumen indeficiens, ad te lucē inextinguibilem, vt te non iam per speculum in ænigmatē: sed facie ad faciem videamus, tunc satiabitur in bonis desiderium nostrum: quia nihil erit exterius quod desideretur, nisi tu Domine summum bonum, qui eris præmium beatorum, & diadema decoris eorum, & lætitia sempiterna super capita eorum, pacificans eos intus, & extra in pace tua, quæ exuperat omnem sensum. Ibi videbimus, amabimus, & laudabimus. Videbimus in lumine tuo, lumen tuum, quoniam apud te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen. Quale autem lumen? Lumen immensum, lumen incorporeum, incorruptibile, incomprehensibile, lumen indeficiens
lu,

Phil. 4.

Psal. 35.

lumen inextinguibile, lumen inaccessibile, lumen increatum, lumen veridicum, lumen diuinum, quod illuminat oculos angelorum, quod lætificat iuuentutem sanctorum, quod est lumen luminum; & fons vitæ, quod es tu Domine Deus meus. Tu es quippe lumen, in cuius lumine videbimus lumen, te scilicet in te, in splendore vultus tui, quando te videbimus facie ad faciem. *1. Cor. 13.* Quid est videre facie ad faciem, nisi quod ait Apostolus: Cognoscere sicut & cognitus sum, cognoscere veritatem tuam, & gloriam tuam? hoc est cognoscere faciem tuam, cognoscere patris potentiã, filij sapientiam, spiritus sancti clementiam, ipsius summæ Trinitatis vnã & indiuiduam essentiã: Videre enim faciem Dei viui, hoc est summum bonum, gaudium angelorum, atq; omnium sanctorum, præmium vitæ æternæ, gloria spirituum, lætitia sempiterna, corona decoris, brauium felicitatis, requies opulenta, pulchritudo pacis, intimũ & externum gaudium, paradysus Dei, Hierusalem cœlestis, vita beata, plenitudo beatitudinis, gaudium æternitatis, pax Dei, quæ exuperat omnẽ sensum. *Phil. 4.* Hęc est plena beatitudo, & tota glorificatio hominis, videre faciẽ Dei sui, videre eũ qui fecit cœlum & terrã, videre eum qui fecit

Gen. 15.

fecit eum, qui saluauit eum, & qui glorificauit eum. Videbit eum cognoscendo, amabit diligendo, laudabit possidendo. Ipse enim erit hæreditas populi sui, populi sanctorum, populi quem redemit. Ipse professio felicitatis eorum, ipse premium & merces expectationis. Ero, inquit, merces tua magna nimis. Magnum enim magna decent. Verè Domine Deus meus, magnus es tu nimis super omnes Deos, & merces tua magna nimis. Neque enim magnus es tu, & parua merces tua, sed vt magnus es tu, ita magna merces tua, quoniam non aliud es tu, & aliud merces tua. Sed tu ipse magnus nimis, tu ipse merces magna nimis, tu ipse coronator es & corona, tu ipse promissor es & promissio, tu remunerator & munus, tu premiator & premium felicitatis æternæ. Tu ergo coronator es & corona DEVS meus, & diadema spei meæ, quæ ornata est gloria, lumen lætificans, lux renouans, decor adornans, spes mea magna, desiderium cordis sanctorum, & desideratus eorum. Visio ergo tua tota merces est, totum premium, & totum gaudium quod expectamus. Hæc est enim vita æterna, hæc est, inquam, sapientia tua. Hæc est vita æterna, vt cognoscamus te solū verum Deum, & quem misisti Iesum Christum.

Ioan. 15.

Cum

Cum igitur videbimus te solum Deum,
Deum verum, Deum viuum, omnipo-
tentem, simplicem, inuisibilem, incircu-
scriptibilem, incomprehensibilem, & Fi-
lium tuum vnigenitum, consubstantia-
lem, & coaeternum tibi, Dominum no-
strum Iesum Christum, quem pro salute
nostra misisti in mundum in virtute Spi-
ritus sancti: trinum in personis, & vnum
in essentia, Deum sanctum solum, extra
quem non est Deus, tunc habebimus,
quod nunc quaerimus, vitam aeternam,
gloriam sempiternam, quam praeparasti
diligentibus te, quam abscondisti timen-
tibus te, quam daturus es quaerentibus
faciem tuam semper. Et tu Domine Deus
meus, formator meus ex utero matris
meae, quae me recommendauit manui
 tuae, non me permittas amplius ex vno
distrahi in multa, sed collige me de exte-
rioribus ad me, de me ad te, vt dicat tibi
semper cor meum: exquisiuit te facies mea,
faciem tuam Domine requiram, faciem *Psal. 26.*
Domini virtutum, in qua sola consistit
tota gloria sempiterna beatorum. Quam
quidem videre, vita aeterna est, & gloria
sempiterna sanctorum. Laetetur ergo cor
meum, vt timeat nomen tuum, laetetur
cor quaerentium Dominum, sed multo
magis cor inuenientium. Si enim laetitia
est

est in quærendo, qualis lætitia erit in inueniendo? Quæram ergo semper ardentè, & indefinenter faciem tuam; si quando tandem aperiatur mihi ostium & porta iustitiæ, vt intrem in gaudium Domini mei. Hæc porta Domini, iusti ingredientur per eam.

CAPVT XXXVII.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

OTres coæquales & coæternæ personæ, Deus vnus & verus, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, qui solus habitas æternitatem, & lucem inaccessibleem. Qui fundasti terram in potentia tua, & regis orbem terræ prudentia tua. Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Terribilis & fortis, iustus & misericors, admirabilis, laudabilis, amabilis, Vnus Deus, tres personæ, Vna essentia, potentia, sapientia, bonitas, vna & indiuisa Trinitas. Aperi mihi elamenti portas iustitiæ, & ingressus in eas, confitebor tibi Domino. En ad ostium tuum summe paterfamilias medicus pulso. Iube aperire pulsanti, qui dixisti: Pulsate & aperiatur. Pulsant enim ad ostium tuum pater misericordissime desideria rugientium præcordiorum meorum, & clamores

mores lachrymarum oculorum meorum.
 Ante est omne desiderium meum, & ge- *Psal. 37.*
 mitus meus à te non est absconditus. Et *Psal. 26.*
 tu Domine non auertas faciem tuam à
 plus à me, nec declines in ira à seruo tuo.
 Pater misericordiarum, audi ciulatum
 pupilli tui, & porrige manum tuam opti-
 mam adiutricem, vt retrahat me de pro- *Psal. 39.*
 fundis aquarum, & de lacu miseriæ: & de
 luto fecis, ne peream vidente misERICOR-
 dia oculorum tuorum, aspiciente clemē-
 tia viscerum tuorum: sed euadam ad te
 Dominum Deum meum, vt videam di-
 uitias regni tui, & intuear faciem tuam
 semper, & laudē dicam nomini tuo san-
 cto: Domine qui facis mirabilia, qui cor
 meum latum facis memoria tui, qui il-
 luminas iuventutem meam, ne despicias
 senectutem meam, sed iubilare facias
 me, & reuiuiscere facias me
 vt aquilæ canos
 meos.

Soliloquiorum
 Finis.

MA-

MANVALE D. AV-
GVSTINI, SEV LIBEL-
LVS DE CONTEMPLA-

*tione Christi sue de verbo Dei, quo
sopita cœlestis desiderij memo-
ria renouetur.*

P R Æ F A T I O.

 Voniam in medio laqueo-
rū positi sumus, facile à cœ-
lesti desiderio frigesimus.
Quapropter assiduo indige-
mus munimento, vt expergeficti ad De-
um nostrum, verum, & summū bonum
cum defluimus recurramus. Idcirco
non præsumptionis temeritate, sed ma-
gna Dei mei dilectione huic opusculo ad
laudem eius operam dedi, vt ex elegan-
tioribus dictis sanctorum patrum breue
& manuale verbum de Deo meo mecum
semper haberem, ex cuius lectionis igne
quoties tepesco, in eius accendat amorē.
Nunc adesto mihi Deus meus, quem
quæro, quē diligo, quem corde & ore, &
qua valeo virtute, laudo atq; adoro. Mēs
mea deuota tibi, tui amore succensa, tibi
spirans, tibi inhians, te solum videre de-
sido-

siderās, nihil habet dulce, nisi de te loqui,
de te audire, de te scribere, de te conferre,
tuam gloriam frequenter sub corde re-
uoluere, vt tui suavis memoria sit inter
hos turbines aliqua repausatio mea. Te
ergo inuoco desideratissime, ad te clamo
clamore magno in toto cordis meo. Et
cū te inuoco, vtique in meipso inuoco,
quoniam omnino non essem, nisi tu es-
ses in me, nisi ego essem in te, non es-
ses in me. In me es, quoniam in memo-
ria mea manes, ex ea cognoui te, & in ea
inuenio te, cū reminiscor tui, & dele-
ctor in te, de te: ex quo omnia, per quem
omnia, & in quo omnia.

CAPVT I.

De mirabili essentia Dei.

TV Domine cœlum & terram im-
ples, omnia portans sine onere, o-
mnia implens sine inclusione, sem-
per agens, semper quietus, colligens &
non egens, quærens cū nihil desit tibi,
amans nec æstuans, zelans, & securus es.
Pœnitet te, & non doles, irasceris, & tran-
quillus es. Opera mutas, sed non mutas
consilium. Recipis quod inuenis, & nun-
quam amisisti, Nunquā inops, & gaudes
lucris. Nunquam avarus, & vsuras exigis.

Su-

Supererogas cui non debes, vel semper
 supererogatur tibi vt debeas. Et quis ha-
 bet quicquam non tuum? Reddis debi-
 ta, nulli debens. Donas debita, nihil per-
 dens. Qui vbique es, & vbiq; totus. Qui
 sentiri potes & videri nō potes. Qui nul-
 quam dees, & tamen ab iniquorum co-
 gitationibus longè es. Qui nec ibi dees,
 vbi longè es: quia vbi non es per gratiam
 ades per vindictam. Qui vbique præsens
 es, & vix inueniri potes. Quem stantem
 sequimur, & apprehendere nō valemus.
 Qui tenes omnia, imples omnia, circum-
 plecteris omnia, superexcedis omnia, su-
 stines omnia. Qui corda fidelium doces
 sine strepitu verborum. Qui locis non di-
 stenderis, nec temporibus variaris, nec ha-
 bes accessus & recessus. Qui habitas lu-
 cem inaccessibilem, quem nullus homi-
 num vidit, nec videre potest. In te ma-
 niens quietus, vbique circuis totum. Non
 enim scindi & diuidi potes, quia vere
 vnus es, nec in partes efficere, sed totus
 totum tenes, totum imples, totum illu-
 stras & possides.

C A P V T II.

De indicibili scientia Dei.

SI totum mundum libri repleant, tua
 scientia inenarrabilis non potest enar-
 rari. Quoniam verò indicibilis es,
 nullo modo scribi poteris, nec concludi.
 Tu es fons lucis diuinæ, & Sol charitatis
 æternæ. Magnus es sine quantitate, & i-
 deo immensus, bonus sine qualitate, &
 ideo verè & summè bonus, & nemo bo-
 nus, nisi tu solus. Cuius voluntas opus
 est, cuius velle posse est. Qui omnia quæ
 ex nihilo creasti, sola volūtate fecisti. Qui
 omnem creaturā tuam absque indigen-
 tia aliqua possides, & sine labore guber-
 nas, & absq; tædio regis, & nihil est quod
 conturbet ordinē imperij tui, vel in sum-
 mis vel in imis. Qui in omnibus locis si-
 ne loco haberi, & omnia continere sine
 ambitu, & vbique præsens es sine situ &
 motu: Qui nec mali auctor es, q̃ facere
 non potes: Qui nihil nō potes, nec vnquā
 quicquam te fecisse penituit. Cuius boni-
 tate facti sumus, & iustitia pœnas luim⁹,
 & clemētia liberamur, Cuius omnipoten-
 tia omnia gubernat, regit & implet quæ
 creauit. Nec ideo te implere omnia dici-
 mus, vt te contineant: sed ipsa potius à te
 cōtinentur. Nec particulatim impleas om-
 nia, nec flatenus ita putandū est, vt vna-
 quæq; res, p̃ magnitudine suæ portionis
 capiat te. i. maxima maius, minima mi-

nus.

nus, dum sis potius ipse totus in omnibus, & omnia in te. Cuius omnipotentia omnia concludit, nec euadendi potentia tuam, quis aditum inuenire poterit. Qui enim te non habet placatum, nequaquam euadet iratum.

C A P V T III.

*De desiderio animæ sentientis
Deum.*

TE igitur clementissime Deus inuoco in animam meam, quam præparas ad capiendum te, ex desiderio quod inspiras ei. Intra rogo in eam, & coapta eam tibi, vt possideas illā, quam fecisti, & refecisti, vt habeam te velut signaculum super cor meum. Quæso piissime me inuocantem te nō deferas, quia priusquam te inuocarem, me vocasti & quæsisisti, vt ego seruus tuus te quærerem, quærendo inuenirem, & inuentum amarem, Quæsiui & inueni te Domine, & amare desidero. Auge desiderium meum, & da quod peto, quoniam si cuncta quæ fecisti, mihi dederis, non sufficit seruo tuo, nisi te ipsum dederis. Da ergo te ipsum mihi. Deus meus, redde te mihi. En amo te, & si parum est, amem validius. Tui ergo amore teneor, tui desiderio flagro.

tui dulci memoria delector. Ecce dum tibi mens mea suspirat, & tuam ineffabilem pietatem meditatur, ipsa carnis sarcina minus grauat cogitationum tumultus cessat, pondus mortalitatis, & miseriarum more solito non hebetat, silent cuncta, tranquilla sunt omnia. Cor ardet, animus gaudet, memoria viget, intellectus lucet, & totus spiritus ex desiderio visionis tuæ accensus inuisibilem amore rapi se videt. Assumat spiritus meus pennas vt aquilæ, volet, & non deficiat, volet & perueniat vsque ad decorem domus tuæ, & thronum gloriæ tuæ, & ibi super mensam refectionis ciuium supernorum, pascatur de occultis tuis in loco pascuæ iuxta fluenta plenissima. Tu esto exultatio nostra, qui es spes nostra, salus atque redemptio. Tu esto nostrum gaudium, qui es futurum præmium. Te semper quærat anima mea, & tu presta, vt quærendo non deficiat.

CAPVT IIII.

*De miseria anime, quæ Dominum nostrum
Iesum Christum non amat, nec
querit.*

L

VÆH

V Ah misera animæ, quæ Christū non quærit, nec amat, arida manet & misera. Perdit quod uiuit, qui te Deum non diligit. Qui curat uiuere non propter te Domine, nihil est, & pro nihilo est. Qui tibi uiuere recusat, mortuus est. Qui tibi non sapit, desipit. Misericordissime tibi me commendo, reddo, & concedo, per quem sum, uiuo, & sapio. In te confido, spero, & totam spem meam pono, per quem resurgam, uiuam & requiescam. Te cupio, diligo, adoro, cum quo manebo, regnabo, & beatus ero. Anima quæ te non quærit, nec diligit, mundum diligit, peccatis seruit, & vitijs subiecta est, nunquam quieta, nunquam secura est. Famuletur tibi semper mens mea piissime. Suspiret tibi semper peregrinatio mea, ardeat in amore tui cor meum. Requiescat in te Deus meus anima mea, contempletur te in mentis excessu, cantem laudes tuas in iubilatione, & hæc sit in hoc exilio meo cōsolatio mei. Confugiāt mens mea sub vmbra alarum tuarum, ab æstibus cogitationum sæculi huius. Repauset in te cor meum, cor meum magnum, tumens fluctibus. O diues omnium bonarum dapum supernæ facultatis opulentissime largitor Deus, da lassio cibum, collige dispersum, libera capti-

ptium, & redintegra scissum. En stat ad
ostium, & pulsat. Obsecro per viscera mi-
sericordiæ tuæ, quibus visitasti nos oriēs
ex alto, iube pulsanti misero aperiri, vt li-
beris gressibus ingrediatur ad te, & requi-
escat in te, & reficiatur de te pane cœlesti,
tu enim es panis & fons vitæ, tu lumen
claritatis æternæ, tu omnia ex quibus vi-
uunt recti qui diligunt te.

CAPVT V.

De desiderio animæ.

DEus lumen cordium te videntiū,
& vita animarum, te amantium,
& virtus cogitationum te qua-
rentium, da vt sancto tui amoris inhaere-
am. Veni rogo in cor meum, & ab vber-
tate voluptatis tuæ inebria illud, vt obli-
uiscar ista temporalia. Pudet ac piget me
taliam pati, qualia mundus iste agit. Triste
est mihi quod video. Graue est omne
quod de transitorijs audio. Adiuvā me
Domine Deus meus, & da lætitiā in
corde meo, veni ad me, ō veni ad me, vt
videam te. Sed angusta est mihi domus
animæ meæ, quousque venias ad eam,
& dilatetur à te. Ruinosa est, refice eam.
Habet plurima quæ offendant oculos tu-
os, fateor & scio, sed quis mundabit eam,

aut cui alteri præter te clamabo? Ab oculis meis munda me Domine, & ab alienis parce seruo tuo. Fac me dulcis Christe, bone Iesu, fac me rogo amore & desiderio tui, deponere onus carnalium desideriorum, & terrenarum concupiscentiarum. Dominetur carni anima, animæ ratio, rationi gratia tua, & tuæ me interius & exterius subde voluntati. Tribue mihi, vt laudet te cor meum, & lingua mea, & omnia ossa mea. Dilata mentem meam, & attolle intuitum cordis mei, vt vel rapida cogitatione spiritus meus attingat te æternam sapientiam super omnia manentem. Dissolue me oro a vinculis, quibus constrictus teneor, vt relinquens omnia ista tibi festinem, tibi soli inhæream, tibi soli intendam.

CAPVT VI.

De felicitate animæ à terreno carcere resolutæ.

FOELIX anima quæ terreno resoluta carcere libera celum petit, quæ te dulcissimum dominum facie ad faciem cernit, quæ nullo metu mortis afficitur, sed de incorruptione perpetuæ gloriæ lætatur. Tranquilla est & secura, iam non timet hostem nec mortem. Habet

re pium Dominum, quem diu quæsiuit,
semperq; amavit hymnidicis sociata cho-
ris, melliflua perpetuæ festiuitatis car-
mina ad laudem gloriæ tuæ rex Christe
bone Iesu in æternum concinit. Inebria- *Psal. 34.*
ta enim ab vbertate domus tuæ, & tor-
rente voluptatis tuæ potas eum. Fœlix
societas supernorum ciuium, & gloriosa
solennitas omnium ad te redeuntium
ab huius nostræ peregrinationis tristi la-
bore, ad amœnitatem pulchritudinis, ad
formositatem totius splendoris, atq; dig-
nitatem totius elegantiae, ibi te iugiter
Domine tui ciues cernunt. Nihil omni-
nò quod conturbet mentem ibidem au-
ribus datur. Quæ cantica? Quæ organa?
Quæ cantilenæ? Quæ melodiae ibi sine
fine decantantur? Sonant ibi semper mel-
liflua hymnorum organa, suauissima an-
gelorum melodia, cantica canticorum
mira, quæ ad laudem & gloriam tuam
supernis ciuibus decantantur. Amaritu-
do & omnis fellis asperitas in regione tua
locum non habent: Non enim est ibi
malus neque malitia. Non est aduer-
sarius & impugnans, nec est vlla peccati
illecebra. Nulla est ibi indigētia, dedecus
nullum, rixa nulla, nullum impropriū,
causatio nulla, nullus timor, nulla inquit
tudo, nulla pœna, nulla dubietas, nulla

violentia, nulla discordia: sed est ibi pax summa, charitas plena, iubilatio & laus Dei æterna, sine fine sicura requies, & gaudium semper in spiritu sancto. O quam fortunatus ero, si audiuerō iucundissimas ciuium tuorum cantilenas, carmina melliflua, laudes summæ Trinitati debito honore promentia. Sed & nimium felix, si ego ipse meruerō cantare canticum Domino Iesu Christo de dulcibus canticis Sion.

C A P V T VII.

De gaudio Paradisi.

OVita vitalis, vita sempiterna, & sempiternè beata, Vbi gaudium sine mœrore, requies sine labore, dignitas sine tremore, opes sine amissione, sanitas sine languore, abundantia sine defectu, vita sine morte, perpetuitas sine corruptione, beatitudo sine calamitate, vbi omnia bona in charitate perfecta: vbi species & visio facie ad faciem, vbi plena scientia in omnibus & per omnia: vbi summa Dei bonitas cernitur, & lumen illuminans à Sanctis glorificatur: vbi præsens maiestas Dei conspicitur, & hoc vitæ cibo sine defectu mens intuentium satiatur, vident semper, & videre desiderant, sine anxietate desiderant,

rant, & sine fastidio satiantur : vbi verus Sol iustitiæ mira sua pulchritudinis visione omnes reficit, & ita vniuersos cœlestis patriæ ciues illuminat, vt luceant ipsi, lumen videlicet illuminatū per diuinum lumen, illuminans vltra omnem Solis nostri splendorem, atque cunctarum stellarum claritatem immortalī adhærentes Deitati, ac per hoc immortales & incorruptibiles facti, iuxta promissionem Domini Saluatoris: Pater quos dedisti mihi: volo, vt vbi ego sum, & illi sint mecum, vt videant claritatem meam, vt omnes vnum sint, sicut tū pater in me, & ego in te, & ipsi in nobis vt vnum sint. Ioh. 17.

CAPVT VIII.

De regno cœlorum.

Regnum cœlorum, regnum foelicissimum, regnum carens morte, & vacans fine, cui nulla tempora succedunt per æuum, vbi continuus sine nocte dies nescit habere tempus, vbi victor miles post laborem donis ineffabilibus cumulatur, nobile ppetua caput amplectente corona. Vtinam remissa peccatorum mole me vltimum seruorū Christi iuberet diuina pietas, hanc carnis sar-

*al. repræ-
sentandus

cinam deponere, vt in sua ciuitatis gan-
dia æterna * repausandus transirem san-
ctissimis supernorum choris interesset,
cum beatissimis spiritibus gloriæ condi-
tori assisterem, Præsentem Dei vultum
cernerem, nullo mortis metu tangerem,
de perpetuæ immortalitatis incorruptio-
ne securus gauderem, & scienti omnia
coniunctus, omnem ignorantia cæcita-
tem amitterem, terrena cuncta parui pen-
derem, conuallem lachrymarum istam
intueri vel reminisci vltius non digna-
rer, vbi vita laboriosa, vita corruptibilis,
vita omni amaritudine plena, vita domi-
na malorū, ancilla infernorum, quam hu-
mores tumidant, dolores extenuant, ar-
dores exiccant, aërea morbidant, escæ in-
flant, ieiunia macerant, ioci soluunt, tristi-
tiæ consumunt, sollicitudo coarctat, secu-
ritas hebetat, diuitiæ iactant, paupertas
deijcit, iuuentus extollit, senectus incur-
uat, infirmitas frangit, moeror deprimi-
t, diabolus insidiatur, mundus adulat, car-
o delectatur, anima excæcatur, totus
homo conturbatur. Et his tot, & tantis
malis mors furibunda succedit, vanisque
gaudijs ita finem imponit, vt cum el-
se desierint, nec fuisse pu-
tentur.

CAPVT IX.

Quomodo post nimios ploratus mœstam animam consolatur Deus.

Sed quas laudes quasve gratiarum actiones tibi referre valeamus, Deus noster, qui nos etiam inter has tantas mortalitatis nostræ ærumnas non desinis consolari mira visitatione gratiæ tuæ? Ecce me miserum multis mœroribus plenum, dum vitæ meæ finem timeo, dum peccata mea considero, dum iudicium tuum formido, dum mortis horâ cogito, dū supplicia tartari horreo, dum opera mea, qua districtione & discussione à te pensentur, ignoro, dum quo fine illa clausurus sim penitus nescio, dumq; hæc & alia multa mecum sub corde retracto, consolaturus ades solita pietate Domine Deus, & inter has quærelas, nimiosq; ploratus ac profunda cordis suspiria, assumis mœstam ac anxiam mentem super alta iuga montium ad areolas vsque aromatum, & collocas me in loco pascuæ, secus riuulos dulcium aquarum, vbi præparas in conspectu meo mensam multiplicis apparatus, qui fatigatum spiritum repausent, & cor triste lætificent, quibus tandem refocillatus deli-

cijs, multarum miseriarum mearum oblitus, leuatus super altitudinem terræ in te vera pace quiesco.

C A P V T X.

De dulcedine diuini amoris.

AMo te Deus meus, amo te, & magis atque magis amare volo. Da mihi Domine Deus meus speciose præ filiis hominum, vt desiderem te, vt amem te quantum volo, & quantum de beo. Immensus es, & sine mensura debes amari, præsertim à nobis, quos sic amasti, sic saluasti, pro quibus tanta & talia fecisti. O amor qui semper ardes, & nunquam extingueris, dulcis Christe, bone Iesu, charitas Deus meus accende me totum igne tuo, amore tui, dulcedine tua, dilectione tui, desiderio tui, charitate tua, iucunditate & exultatione tua, pietate & suauitate tua, voluptate & concupiscentia tui, quæ sancta est & bona, quæ casta est, & munda, vt totus dulcedine amoris tui plenus, totus flamma tue charitatis vaporatus, diligam te Dominum meum dulcissimum & pulcherrimum, ex toto corde meo, ex tota anima mea, ex totis viribus meis, & ex omni intentione mea, cum multa cordis contritione, & lacry-

chrymarum fonte, cum multa reuerentia & tremore, habens te in corde, & in ore, & præ oculis meis semper & vbique: ita vt nullus in me adulterinis amoribus pateat locus.

CAPVT XII.

De preparatione nostræ Redemptionis.

PUlcherrime Iesu Christe rogo te per illam sacratissimam effusionem preciosi sanguinis tui, quo redempti sumus: da mihi cordis contritionem & lachrymarum fontem, præcipue dum preces & orationes tibi offero, dum tuæ laudis tibi psalmodiam decanto, dum mysterium nostræ redemptionis manifestum misericordiæ tuæ indicium recolo vel profero, dum sacris altaribus, licet indignus assisto, cupiens tibi offerre illud mirabile & cœleste sacrificium omni reuerentia, & deuotione dignum, quod tu Domine DEVS meus sacerdos immaculatè instituisti, & offerre præcepisti, in commemorationem tuæ charitatis: mortis scilicet & passionis pro salute nostra, pro quotidiana nostræ fragilitatis reparatione. Confirmetur mens mea inter tanta mysteria, dulcedine
L 6 præ-

præsentia tuæ, sentiat te sibi adesse, & lætetur coram te. Ignis qui semper lucet, amor qui semper ardet, dulcis Christe, bone Iesu, lumen æternum & indeficiens, panis vitæ qui nos reficis, & in te non deficis, quotidie comederis, & semper integer manes: resplende mihi, accède me, illumina & sanctifica vas tuum, de malitia euacua, imple de gratia, & plenum conserua: vt salutem animæ meæ manducem cibum carnis tuæ, quatenus manducando te, viuam de te: viuam per te, præueniam ad te, & repauscam in te.

CAPVT XII.

De gaudio.

O Dulcedo amoris, & amor dulcedinis: comedat te venter meus, & nectare tui amoris repleantur viscera mea, & eructet mens mea verbum bonum, Charitas Deus meus, mel dulce, lac niueum: Cibus es grandium, fac me crescere in te: vt sano palato possis manducari à me. Tu es vita mea qua uiuo, spes cui inhæreo, gloria quam adipisci desidero. Tu mihi cor tene, mentem rege, intellectum dirige, amorem erige, animum suspende, & in superna fluentia

tia os sitientis te spiritus trahc. Taceant
 quæso tumultus carnis, Conticescant
 phantasiæ terrarum, & aquarum, aëris
 & poli. Taceant somnia & imaginariæ
 reuelationes, omnis lingua, omne signū
 & quicquid transeundo fit. Sileat sibi &
 ipsa anima & transeat se, non cogitando
 se, sed te Deus meus, quoniam tu es reue
 ra tota spes & fiducia me. Est enim in te
 Deo & Domino nostro Iesu Christo dul
 cissimo & benignissimo atq; clementis
 simo vniuscuiusq; nostrum & portio, &
 sanguis, & caro. Vbi ergo portio mea re
 gnat, ibi regnare me credo: Vbi sanguis
 meus dominatur, ibi dominari me con
 fido. Vbi caro mea glorificatur, glorio
 sum me esse cognosco, quamuis pecca
 tor sim: de hac tamen communione gra
 tiæ non diffido. Et si peccata mea prohi
 bent: tamen substantia mea requirit. Et
 si delicta propria me excludunt: naturæ
 communio non repellit.

CAPVT XIII.

*Quod verbum incarnatum sit causa
 spei nostræ.*

NON enim tam inimicus est Do
 minus, vt non diligat carnem su
 am, membra sua, & viscera sua.

*Phil. 2.
Col. 2.*

Rom. 8.

Desperare utiq; potuisssem ppter nimia peccata mea & vitia, culpas, & infinitas negligentias meas, quas egi, & quotidie in desinenter ago corde, ore, & opere, & omnibus modis, quibus humana fragilitas peccare potest: nisi verbum tuum Deus meus caro fieret, & habitaret in nobis. Sed desperare iam non audeo: quoniam subditus ille tibi usq; ad mortem, mortem aut crucis tulit chirographum peccatorum nostrorum, & affigens illud cruci, peccatū crucifixit, & mortem. In ipso autem securus respiro, qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis. In ipso confisus, ad te peruenire desidero, in quo iā resurreximus & reuiximus, iam in cœlum conscendimus, & in cœlestibus confidemus. Tibi laus, tibi gloria, tibi honor, tibi gratiarum actio.

C A P V T XIV.

*Quod quanto maior sit de Deo meditatio,
tanto sit & dulcior.*

Plissime Domine, qui sic nos amasti & saluasti: sic viuificasti & sublimasti: Plissime Domine quā dulcis est memoria tui: quanto magis in te meditor, tanto es mihi dulcior & amabilior.

bilior. Idcirco delectant me valdè bona
 tua, puro mentis intuitu, & dulcissimo
 pij amoris affectu in loco peregrinatiõis
 meæ iuxta modulum meum, interim
 quâdiu his fragilibus subsisto membris
 miram tui dilectionē & pulchritudinē,
 indefinenter cupio desiderare & conside
 rare. Tuæ enim charitatis iaculo vulnera
 tus sum: tui vehemēter desiderio flagro,
 ad te peruenire cupio, te videre desidero.
 Idcirco super custodiā meā stabo, & vigi
 lantib. oculis psallā spiritu, psallā & men
 te, & totis virib. meis: te factorē & refecto
 rē mei collaudabo, polū penetrabo men
 te, & desiderio tecum ero: vt in præsentī
 quidem miseria solo corpore teneat tecū
 aut cogitatione & auiditate, atq; omni
 desiderio sim semper, quatenus ibi cor
 meū, vbi tu es thesaurus meus desidera
 bilis, incomparabilis, multūq; amabilis.
 Sed ecce Deus meus, piissimæ ac miseri
 cordissime dū tuæ immensæ bonitatis &
 pietatis gloriā cōsiderare volo, cor meū
 nō sufficit, excedit enim oēm sensum hu
 manæ mētis tuū decus, tua pulchritudo,
 tua virtus, tua gloria, tua magnificentia,
 tua maiestas, & tua charitas. Sicut inæsti
 mabilis est tuæ gloriæ splendor: ita ineffa
 bilis est æternæ tuę charitatis benignitas
 qua

Gen. 1.

qua illos, quos de nihilo creasti, adoptas
in filios, & tibi coniungis.

C A P V T X V.

*Quod desideranda sint pro Christo
tribulationes in hac
vita.*

O Anima mea, si quotidie oportet nos tormenta perferre, si ipsam gehennam longo tempore tolerare, ut Christum in gloria sua videre possimus, & sanctis eius sociari, nonne dignum esset pati omne quod triste est, ut tanti boni, tantæq; gloriæ participes haberemur? Insidientur ergo dæmones, parent suas tentationes, frangant corpus ieiunia, premant carnem, vestimenta, labores grauent, vigiliæ exsiccēt, clamet in me iste, inquietet me, ille vel ille, frigus incuruet, conscientia murmurat, calor vrat, caput doleat, pectus ardeat, infletur stomachus, palleſcat vultus, infirmetur totus, deficiat in dolore vita mea & anni mei in gemitibus, ingrediat putredo in ossibus meis, & subter me ſcateat, ut requiescā in die tribulationis, & ascendam ad populum accinctum nostrum. Quæ enim erit iustorum gloria? quam grandis sanctorum lætitia, quam
Vna-

Psal. 30.

Abac. 3.

unaquæq; facies fulgebit vt sol? cum ordinibus distinctis populum suum Dominus in regno patris sui cœperit recensere, & meritis atq; operibus singulorum promissa præmia restituet: pro terrenis cœlestia, pro temporalibus sempiterna, pro modicis magna? Reuera cumulus fœlicitatis erit, cum Dominus adducet suos Sanctos in visionem paternæ gloriæ: & faciet in cœlestibus considerare, vt sit Deus omnia in omnibus. 1. Cor. 13.

CAPVT XVI.

*Quomodo regnum celorum possit
acquiri.*

O Fœlix iucunditas, & iucunda fœlicitas, Sanctos videre, cum Sanctis esse, & esse sanctum, Deum videre, & Deum habere in æternum & ultra hæc sedula mente cogitemus, hæc toto desiderio desideremus, vt ad eos citò peruenire valeamus: Si quæras quomodo istud potest fieri, vel quibus meritis quibusue auxilijs? audi: Res ista posita est in potestate facientis, quoniam regnum cœlorum vim patitur. Regnum cœlorum ô homo, aliud non quærit precium, nisi te ipsum: tantum valet quantum es: Te da, & habebis illud. Quid turbaris

Matt. 5.

baris de precio ; Christus semetipsum tradidit, vt acquireret te regnum Deo patri: Ita tu temetipsum da, vt sis regnū eius, ac non regnet peccatum in tuo mortali corpore: sed spiritus in acquisitione vitæ.

C A P V T XVII.

*Quid sit, & quid habeat
paradisus.*

O Anima mea, reuertamur ad ciuitatem cœlestē: in qua scripti sumus, & ciues decreti. Sicut enim ciues sanctorum, & domestici Dei, & sicut hæredes Dei, cohæredes autem Christi, consideremus inelytam nostræ vrbis foelicitatē, in quantum considerare possibile est. Dicamus ergo cum Propheta: O quàm gloriosa dicta sunt de te, Ciuitas Dei sicut lætantium omnium habitatio est in te. Fundaris enim exultatione vniuersæ terre: nō est in te senectus, nec senectutis miseria: nō est in te mæcus, nec claudus, neq; gibbosus, neq; deformis: dum oēs occurrūt in virum perfectū, in mensuram ætatis plenitudinis Christi. Quid hac vita beatius, vbi non est paupertas metus, nō ægritudinis imbecillitas? Nemo

Psal. 80.

Ephes. 4.

molæditur, nemo irascitur, nemo inui-
det. Cupiditas nulla exardescit. Nullum
cibi desiderium. Nulla honoris aut potesta-
tis pulsât ambitio. Nullus ibi diaboli me-
tus, insidiæ dæmonum nullæ, terror gehem-
næ procul. Mors neq; corporis, neq; ani-
mæ: sed immortalitatis munere iucunda
vita. Nulla erunt tunc mala, nusquā dis-
cordia: sed cuncta conuenientia, quia om-
nium sanctorum vna erit concordia.
Pax cuncta & lætitia continet, tranquilla
sunt omnia & quietâ. Iugis splendor, nō
ille qui nunc est, sed tanto clarior, quan-
to foelicior, quia ciuitas illa (vt legitur)
non egebit sole neq; luna, sed Dominus
omnipotēs illuminabit eā & lucerna e-
ius est Agnus. Vbi sancti fulgebūt vt stel-
læ in perpetuas æternitates, & sicut splē-
dor firmamēti qui erudiūt multos. Qua
propter nox ibi nulla, nullæ tenebrę, cō-
cursus nubiū nullus, nec frigoris ardo-
risve asperitas vlla, sed talis erit rerū tem-
peries, quam nec oculus vidit, nec auris
audiuit, nec in cor hominis ascendit, nisi
illorum, qui ea perfrui digni inueniun-
tur, quorum nomina scripta sunt in li-
bro vitæ. Verum super hæc omnia est
consolari choris angelorum & archan-
golorum, atque omnium cœlestium vir-
tutum, intueri Patriarchas & Prophe-
tas.

Apoc. 21.

Dan. 12.

1. Cor. 2.

Isaia 64.

tas, videre Apostolos atque omnes sanctos, videre etiam parentes nostros. Gloriosa sunt hæc, sed multo gloriosius est, præsentem Dei vultum cernere, incircumscriptum lumen videre. Superexcellens gloria erit, cum Deum videbimus in seipso, videbimus & habebimus in nobis, quem cernere finis non erit.

CAPUT XVIII.

Quod homo non valet Deo vicem redere, nisi per amorem.

A Nima insignis Dei imagine, illustris similitudine, habet in se se ex Deo, quo admonetur semper, aut stare cum eo, aut ad eum redire si mota suis affectibus, imò defectibus fuerit. Et non solum habet unde respirare queat in spe veniæ & misericordiæ: sed etiam unde audeat aspirare ad nuptias verbi, & cum Deo inire foedus societatis, atq; cum rege angelorum ducere suaue iugum amoris. Hæc omnia facit amor, si anima exhibeat se similem Deo per voluntatem, cui similis est per naturam, diligens sicut dilecta est. Solus enim est amor ex omnibus animæ moribus, sensibus atq; affectibus, in quo potest creatura, etsi non ex æquo respondere auctori, vel ipsi mu-
tuam.

tuam rependere vicem. Amor ubi venerit, ceteros in se omnes traducit & captivat affectus. Amor per se sufficit, per se placet, & propter se. Ipse meritum, ipse præmium, ipse causa, ipse fructus, ipse usus. Per amorē enim coniungimur Deo. Amor facit vnum spiritum de duobus. Amor facit idem velle, & idem nolle. Amor facit prius mores, cōponere, postmodum omnia: quæ adsunt tanquam non adsint considerare: tertio vero loco, munda cordis acie superna & interna conspiciere. Per amorem, primum in sæculo benè geruntur honesta, postmodū etiam honesta sæculi despiciuntur, ad extremum etiam Dei intima cōspiciuntur.

CAPVT XIX.

quod in nobis Deus requirat sibi simile.

DEVS Pater charitas est, Deus filius dilectio est, Spiritus sanctus amor Patris & filij est: hæc charitas & hæc dilectio aliquid simile requirit in nobis, scilicet charitatem, qua velut quadam affinitate consanguinitatis ei sociemur & coniungamur. Amor dignitatis nescius, reuerentiam nescit. Qui amat, per seipsum fiducialiter accedit ad Deum,

Deum, familiariterq; loquitur ei nihil
timens, nihil hæsitans. Perdit quod vi-
uit qui non diligit: Qui autem diligit,
oculos suos semper habet ad Deum,
quem diligit, quem desiderat, in quo
meditatur, in quo delectatur, in quo pa-
scitur, in quo impinguatur. Iste talis sic
deuotus ita cantat, ita legit, & in omni-
bus operibus suis sic est prouidus & cir-
cumspectus quasi Deus adsit præsens an-
te oculos eius, sicut reuera adest. Ita orat
quasi sit assumptus & præsentatus ante
faciem maiestatis in excelsò throno, vbi
millia millium ministrant ei, & decies
centena millia adsistunt ei. Animam
quam visitat amore expergefacit dor-
mientem. Monet & emollit eam, & vul-
nerat cor eius. Tenebrosa illuminat,
clausa reſerat, frigida inflamat, mentē
asperam & irascibilem, & impatientem
mitigat, vitia fugat, carnales affectus cō-
primit, mores emendat, reformat & in-
nouat spiritum, Lubricæ ætatis motus
actusq; leues coercet. Hæc omnia facit
amor, quum præsens est, cum verò ab-
ſceſſerit, ita incipit anima iacere lan-
guida, ac si cacabo bullierit
subtraxeris ig-
nem.

CAPVT XX.

*De confidentia animæ amanti
Deum.*

Magna res est amor, quo anima per semetipsum fiducialiter accedit ad Deum, Deo constanter inhæret, Deum familiariter percunctatur, consultatq; de omni re. Anima quæ amat Deum, nil aliud potest cogitare, nil loqui, cætera contemnit, omnia fastidit. Quicquid meditatur, quicquid loquitur amorem sapit, amorem redolet, ita amor Dei eam sibi vendicauit. Qui vult habere notitiam Dei, amet. Frustra accedit ad legendū, ad meditandum, ad prædicandum, ad orandum, qui nō amat. Amor Dei amorē animæ parit, & eam intendere sibi facit: Amat Deus, vt ametur. Cum amat, nil aliud vult quā amari, solent amore esse beati qui se amauerint. Anima amās cunctis suis renunciat affectionibus, & tota soli incumbit amori, vt possit respondere amori, in redhibendo amore. Et cum tota se effuderit in amorē quantum est ad illud fontis perenne profluuium? Non pari vbertate concurrunt amor & amans, anima & Deus, creator & creatura: tamen si ex toto se dili-

Psal. 67.

diligit, nihil est vbi totum deest, Non
 meat anima quæ amat, pateat quæ non
 amat. Anima amans fertur votis, trahi-
 tur desiderijs, dissimulat merita, maiesta-
 ti oculos claudit, aperit voluptati, ponit
 se in salutari, & fiducialiter agens in eo.
 Amore anima secedit & excedit à corpo-
 reis sensibus, vt sese non sentiat, quæ
 Deum sentit: Hoc fit, quum mens inef-
 fabili Dei illecta dulcedine quodammo-
 do sese sibi furatur, immò rapitur atque
 elabatur à seipsa, vt Deo fruatur ad iue-
 nitatem. Nihil tam iucundum, nisi esset
 tam modicum. Amor dat familiarita-
 tem Dei, familiaritas ausum, ausus gu-
 stum, gustus famem. Anima quam tan-
 git amor Dei, nihil aliud potest cogitare
 nil desiderare: sed frequenter suspirat, di-
 cens: Sicut ceruus desiderat ad fontes a-
 quarum: ita desiderat anima mea ad te
 Deus meus.

CAPVT XXI.

Quid fecit Deus propter hominem.

Deus amore venit ad homines, ve-
 nit in homines, factus est homo.
 Amore Deus inuisibilis seruus su-
 is factus est similis. Amore vulneratus,
 est propter delicta nostra. Tuta & firma

requies est infirmis & peccatoribus, in
vulneribus saluatoris. Securus illic habi-
to, patent mihi viscera per vulnera. Quic-
quid ex me mihi deest, vsurpo mihi ex
visceribus Domini mei, quoniam mise-
ricordiæ affluunt, nec desunt foramina,
per quæ affluant. Per foramina corpo-
ris, patent mihi arcana cordis. Patet ma-
gnum pietatis sacramentum, patent vi-
scera misericordiæ Dei nostri, in quibus
visitauit nos oriens ex alto. Vulnera Iesu
Christi plena sunt misericordia, plena
pietate, plena dulcedine & charitate. Fo-
derunt manus eius, & pedes eius, & la-
tus eius lancea perforauerunt. Per has
rimas licet mihi gustare, quam suavis est
Dominus Deus meus, quoniam reuera
suavis & mitis, & multæ misericordiæ
est omnibus eum inuocantibus in veri-
tate omnibus inquirentibus & maximè
diligentibus: Copiosa redemptio data
est nobis in vulneribus Iesu Christi

saluatoris nostri. Magna mul-

titudo dulcedinis, pleni-

tudo gratiæ, & per-

fectio virtu-

tum.

M

CA

CAPVT XXII.

*De recordatione vulnerum Iesu Christi
Domini nostri.*

CUm me pulsat aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi. Quum me premit caro mea, recordatione vulnerum Domini mei resurgō. Cūm diabolus mihi pariat insidias, fugio ad viscera misericordiæ Domini mei, & recedit à me. Si ardor libidinis moueat membra mea, recordatione vulnerum Domini nostri filij Dei extinguitur. In omnibus aduersitatibus non inueni tam efficax remedium, quàm vulnera Christi. In illis dormio securus, & requiesco intrepidus. Christus mortuus est pro nobis: Nihil tam ad mortem amarum, quod morte Christi non sanetur. Tota spes mea est in morte Domini mei: Mors eius meritum meum & refugium meum, salus, vita, & resurrectio mea, meritum meum miseratio Domini. Non sum meriti inops, quam diu ille miserationum Dominus non defuerit. Et si misericordiæ domini multas, multus ego sum in meritis. Quantò ille potentior est ad saluandum, tantò ego sum securior.

Psal. 85.

CA.

CAPVT XXIII.

*Quod recordatio vulnerum Christi, est effi-
cax remedium contra omnes
aduersitates.*

PEcceui peccatum grande, & multo-
rum sum mihi conscius delictorū,
nec sic despero: quoniam ubi abun-
dauunt delicta, superabundauit & gra-
tia. Qui de venia peccatorum suorum de-
sperat, negat Deum esse misericordem,
Magnam iniuriam Deo facit, qui de eius
misericordia diffidit. Quantum in se est,
negat Deum habere charitatem, verita-
tem & potestatem, in quibus tota spes mea
consistit, scilicet in charitate adoptionis,
in veritate promissionis & in potestate
redemptionis. Murmuret iam quantum
voluerit inspiens cogitatio mea dicens:
Quis enim es tu, & quanta est gloria illa?
quibusve meritis illam obtinere speras?
Et ego fiducialiter respondebo: scio cui
credidi, quia charitate nimia adoptauit
me in filium: quia verax est in promissi-
one, potens in exhibitione, & licet ei fa-
cere quod vult. Non possum terreri mul-
titudine peccatorum, si mors Domini in
mentem meam venerit, quoniam pec-

Ioan. 19.

cata mea illum vincere non possunt. Clavi & lancea clamant mihi, quod verè reconciliatus sum Christo, si eum amauero. Longinus aperuit mihi latus Christi lancea, & ego intraui, & ibi requiesco securus. Qui timet, amet, quoniam charitas foras mittit timorem. Nihilum tam potens est, & tam efficax contra ardorem libidinis medicamentum, quàm mors Redemptoris mei. Extendit brachia sua in cruce, & expandit manus suas paratus in amplexus peccatorum. Inter brachia Saluatoris mei, & viuere volo, & mori cupio. Ibi securus decantabo. Exaltabo te Domine, quoniam suscepisti me, nec delectasti inimicos meos super me. Saluator noster caput inclinavit in morte, vt oscula daret suis dilectis. Toties Deum osculamur, quoties in eius amore compungimur.

Psal. 29.

C A P V T XXIV.

*Meditatio anime ad amorem
Christi.*

O Anima mea, insignita Dei imagine, redempta Christi sanguine, desponsata fide, dotata spiritu, & virtutibus, deputata cum angelis: dilige

lige illum à quo tantum dilecta es. Intende illi, qui intendit tibi. Quære quærentem te. Ama amatorem tui, à quo amaris, cuius amore præuenta es, qui est causa amoris tui. Ipse est meritum, ipse præmium, ipse fructus, ipse vsus, ipse finis. Esto sollicita cum sollicito, cum vacante vacans, cum mundo munda, cum sancto sancta. Qualis apparueris Deo, talis oportet vt appareat tibi Deus, suavis & mitis, & multæ misericordiæ, suaves, mites, dulces, humiles & misericordes requirit. Ama illum qui eduxit te de lacu miseriæ, & de luto fecis. Elige illum ami-
Psal. 39.
cum tuum præ omnibus amicis tuis: qui cum omnia subtracta fuerint, solus tibi fidem seruabit. In die sepulturæ tuæ quum omnes amici tui recedent à te, ille te non derelinquet: sed tuebitur à rurgentibus præparatis ad escam, & conducat te per ignotam regionem, atq; perducet ad plateas supernæ Sion, & ibi collocabit te cum angelis ante faciem maiestatis suæ, vbi audies illud angelicū melos: Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c. Ibi est canticum lætitiæ, vox exultationis & salutis & gratiarum actionis & vox laudis, atq; alleluia in perpetuum. Ibi est cumulus fœlicitatis, supereminens gloria, superabundans lætitia & omnia bona. O

anima mea, suspira ardentem, desiderare vehementer: vt possis peruenire in illam supernam ciuitatem, de qua tam gloriosa dicta sunt: in qua sicut lætantium omnium habitatio est. Amore potes ascendere. Amanti nihil est difficile, nihil impossibile. Anima quæ amat, ascendit frequenter, & currit familiariter per plateas cœlestis Hierusalem, visitando Patriarchas & Prophetas, salutando Apostolos, admirando exercitus Martyrum & Confessorum, chorosq; virginum speculando. Cœlum & terra, & omnia quæ in eis sunt, non cessant mihi dicere, vt amem Dominum Deum meum.

C A P V T XXV.

*Nihil potest animæ sufficere, præter
summum bonum.*

COR hominum in desiderio æternitatis non fixum, nunquam stabile potest esse: sed omni volubilitate volubilius, de alio in aliud transit, quærens requiem vbi non est. In his autem caducis & transitorijs, in quibus eius affectus captiui tenentur, veram requiem inuenire non valet: quoniam
tan-

tantæ est dignitatis, vt nullum bonum
 præter summum bonum ei sufficere
 possit. Tantæ est enim libertatis, vt in
 aliquod vitium cogi non possit. Propte-
 rea vnicuique propria voluntas, est cau-
 sa suæ damnationis vel saluationis : &
 ideo nihil ditiùs bona voluntate Deo of-
 fertur. Bona voluntas Deum ad nos de-
 ducit, & nos in eum dirigit. Per bonam
 voluntatem Deum diligimus, Deum e-
 ligimus, ad Deum currimus, ad Deum
 peruenimus, & eum possidemus. O bo-
 na voluntas, per quam ad Dei similitu-
 dinem reformamur, & ei similes effici-
 mur. Ita amabilis est Deo bona volun-
 tas : vt ipse in corde habitare non velit,
 in quo bona voluntas non fuerit. Bo-
 na voluntas, illius summæ maiestatis
 Trinitatem, ad se inclinât. Sapientia
 namque, ad cognitionem veritatis illam
 illuminat, Charitas ad desiderium
bonitatis inflammat, Pater-
 nitas in ea custodit
 quod creauit,
 ne per-
 cat.

*Notabis
 quàm dile-
 gen-primè
 tino boni
 & p- p- p-
 voluntat
 ad boni
 Incomis*

CAPVT XXVI.

Quid sit cognitio veritatis.

Quid est cognitio veritatis? primò
 cognoscere teipsum, & quod esse
 debes, esse studeas: quod autem
 corrigendum est, corrigas. Deinde cog-
 noscere & amare creatorem tuum, hoc
 enim est totum hominis bonum. Vide
 ergo quam ineffabilis est diuinæ chari-
 tatis erga nos dilectio. De nihilo nos crea-
 uit, & quicquid habemus, donauit. Sed
 quia plus dileximus datum quàm dato-
 rem, creaturam quàm creatorem, ceci-
 dimus in laqueum diaboli, & facti su-
 mus eius serui. Deus vero misericordia
 motus misit filium suū, quo redimeret
 seruos, misit etiam Spiritum sanctum,
 quo seruos adoptaret in filios. Filium
 dedit in precium redemptionis, Spiri-
 tum sanctum in priuilegium amoris, se
 denique totum seruat hæreditatem ad-
 optionis. Ita Deus vt piissimus & miseri-
 cordissimus præ desiderio vel amore ho-
 minis non solum sua, verum etiam &
 seipsum impendit, vt hominem recupe-
 raret, non tam sibi quam homini ipsi, vt
 homines ex Deo nascerentur, primo ex
 ipsis

ipsis natus est Deus. Quis tam durus, quem non emolliat amor Dei sic hominem præueniens, tam inquam vehemens amor, quod homo propter hominē dignatus est fieri? Quis potest odire hominem, cuius naturam, & similitudinē videt in humanitate Dei. Reuera qui odit illum, odit Deum, & ita perdit quicquid facit. Deus namq; propter hominem factus est homo, vt esset redemptor, qui est & creator, vt de suo redimeretur homo, & vt familiarius diligeretur ab homine, Deus in similitudine hominis apparuit, & vt vterq; sensus hominis in ipso beatificaretur, & reficeretur, oculus cordis in diuinitate, & oculus corporis in eius humanitate: vt siue ingrediens, siue egrediens, in ipso pascua inueniret natura humana condita ab ipso.

CAPVT XXVII.

Quid in nobis operetur missio Spiritus sancti.

Saluator namq; noster natus est nobis, crucifixus & mortuus est pro nobis, vt morte sua mortem nostram destrueret. Et quia botrus carnis portatus fuerat ad torcular crucis, & expressio

M S ne

ne facta fluere coeperat mustum diuinitatis, missus est Spiritus sanctus, quod vasa cordium praeprarentur, & vinum nouum in vres novos poneretur: primum vt corda mundarentur, ne infusum pollueretur, & postea ligarentur, ne infusum amitteretur, mundarentur à gaudio iniquitatis, ligarentur contra gaudium vanitatis. Non enim quod bonum est venire potuit, nisi prius recederet quod malum est. Gaudium iniquitatis polluit, & gaudium vanitatis effundit. Gaudium iniquitatis reddit vas sordidum, & gaudium vanitatis facit rimosum. Gaudium iniquitatis est, cum peccatum diligitur, & gaudium vanitatis est, cum transitoria amantur. Ejice ergo quod malum est, vt quod bonum est percipere possis. Effunde amaritudinem, vt dulcedine impleri possis. Spiritus sanctus gaudium est & amor. Ejice spiritum diaboli, & spiritum mundi huius, vt accipias spiritum Dei. Spiritus diaboli operatur gaudium iniquitatis, & spiritus mundi gaudium in vanitatis. Et haec gaudia mala sunt, quoniam alterum habet culpam, alterum occasionem culpae. Veniet autem spiritus Dei, cum ei contra fuerint spiritus mali, & intrabit tabernaculum cordis & operabitur gaudium.

bonum, & amorem bonum, quo expellitur amor mundi, & amor peccati. Amor mundi allicit, & decipit. Amor peccati polluit, & ad mortem adducit. Amor Dei mentem illuminat, conscientiam mundat, animam lætificat, & Deum demonstrat.

CAPVT XXVII.

De operatione eius qui diligit Deum.

IN quo amor Dei est, semper cogitat quando ad Deum perueniet, quando mundum derelinquat, quando carnis corruptionem euadat, vt veram pacem inueniat, semper habet cor suū, & desiderium in superna eleuatū. Quando sedet, quando ambulat, quando requiescit, vel quando aliquid agit cor à Deo non recedit. Omnes ad amorē Dei exhortatur, omnibus amorem Dei commendat, & quā dulcis sit Dei amor, & quam malus & quā amarus sit amor sæculi, corde, & opere omnibus demonstrat. Deridet huius sæculi gloriā, arguit solitudinem, & quā stultū sit in ijs, quæ transeunt, fiduciam habere ostēdit. Miratur cæcitatem hominum, qui hæc

diligunt. Miratur etiam quomodo vniuersa hæc transitoria, & caduca omnes non derelinquunt. Omnibus existimat dulce, quod sibi sapit: omnibus placere quod diligit, omnibus quidem esse manifestum, quod cognoscit. Frquenter Deum suum contemplatur, & in eius contemplatione suauiter reficitur, tanto foelicius, quanto frequentius. Dulce est enim semper ad considerandum, quod ad amandum, & laudandum semper est suaue.

C A P V T XXIX.

De vera cordis requie.

Reuera hæc est vera cordis requies, cum totum in amorem Dei per desiderium figitur. Nec quicquam aliud appetit, sed in eo quod tenet, foelici quadam dulcedine delectatur, delectando iucundatur. Si vero vana aliqua cogitatione, vel rerum occupatione inde aliquantulum abstractum fuerit, ~~summa~~ cum festinatione illuc redire festinat, exilium reputans, ubi, quam ibi moram facere. Nam sicut nullum est momentum, quo homo non fruatur, vel vtatur pietate diuina: sic nul-

nullum debet esse momentum, quo cum præsentem non habeat in memoria. Idcirco non breui crimine tenetur astrictus, quisquis in oratione cum Deo loquitur, & subito abstrahitur ab eius conspectu, quasi ab oculis non videntis, nec audientis. Hoc autem fit, quando cogitationes suas malas & importunas sequitur, & aliquam vilissimam creaturam, ad quam mentis intuitus facile distrahitur, ei præfert: illam videlicet in cogitatione sæpius reuoluendo vel cogitando, quàm Deum, quem assidue debet recolere Creatorem, adorare Redemptorem, expectare Saluatorem, timere Iudicem.

CAPV T XXX.

*Quicquid mentis aspectum à Deo retrahit,
omnino fugiendum est atque ex-
ecrandum.*

Quisquis amat mundum, tibi prospice quò sit eundum. Hæc via, quâ vadis, via pessima plenaq; claudis. Euge ergo, ô homo, paululum occupationes tuas, & absconde te modicum à tumultuosis cogitationibus tuis. Abijce nunc onerosas curas, postpone laborio-

sas dissensiones, vaca aliquantulum Deo,
 & paululum requiesce in eo: Intra in cu-
 biculum mentis tue, exclude omnia præ-
 ter Deum, & quæ valent ad quærendum
 eum, & clauso ostio quære eum. Dicat
 nunc totum cor tuum Deo: Quæro vul-
 tum tuum, vultum tuum Domine re-
 quiro. Eia nunc ergo Domine Deus me-
 us, tu doce cor meum, vbi & quomodo
 te quærat, vbi, & quomodo te inueniat.
 Domine si hic non es, vbi te quæram ab-
 sentem? Si autem vbique es, cur te non vi-
 deo præsentem? Sed certè habitas lucem
 inaccessibilem. Sed quomodo accedam
 ad lucem inaccessibilem? Aut quis me
 deducet, & inducet in illam, vt videam
 te in illa? Deinde quibus signis, qua facie
 te quæram? Nunquam te vidi Domine
 Deus meus, nunquam novi faciem tu-
 am. Quid faciet altissime Domine, quid fa-
 ciet iste longinquus exul tuus? Quid fa-
 ciet seruus tuus anxius amore tui, & lon-
 gè proiectus à facie tua? En anhelat vide-
 re te, & nimia illi abest facies tua. Acce-
 dere ad te desiderat, & inaccessibilis est
 habitatio tua. Inuenire te cupit: & nescit
 locum tuum: quærere te affectat,
 & ignorat vultum
 tuum.

CAPVT XXXI.

Quod visio Dei perdita sit propter peccatum, & miseria inuenta sit.

Domine Deus meus es tu & Dominus meus, & nunquam vidi te, tu me fecisti & refecisti, & omnia bona tua mihi contulisti, & nondum vidi te, neque noui. Denique ad te videndum factus sum, & nondum feci id, propter quod factus sum. O misera fors hominis, quum hoc perdidit, ad quod factus est. O dirus ac durus casus ille. Heu quid perdidit, & quid inuenit? Quid abcessit & quid remansit? perdidit beatitudinem, ad quam factus est: & inuenit miseriam, ad quam factus non est. Abcessit sine quo nihil foelix est, & remansit quod per se non nisi miserum est. Manducabat tunc homo panem angelorum, quem nunc esurit: manducat nunc panem dolorum, quem tunc nesciebat. O tu Domine vsque quo obliuisceris in finem, vsque quo auertis faciem tuam à nobis? Quando respicies & exaudies nos? Quando illuminabis oculos nostros, & ostendes nobis faciem tuam? Quando restitues te nobis?

Psal. 37.

bis: Respice Domine & exaudi, & illumi-
 na nos, & ostende nobis te ipsum. Resti-
 tue te nobis, vt bene fit nobis, sine quo
 tam male est nobis. Inuita nos, adiuua
 nos obsecro Domine. Amaricatum est
 cor meum sui desolatione. Indulcora il-
 lud tua consolatione obsecro Domine.
 Esuriens ceppi quærere te, ne deferar ie-
 iunus à te. Famelicus accessi, ne recedam
 ieiunus. Pauper veni ad diuitem, miser
 ad misericordem, ne recedam vacuus &
 contemptus Domine, incuruatus sum,
 & non possum nisi deorsum aspicere. Er-
 rige me vt possim sursum videre, vel in-
 tendere. Iniquitates meæ supergressæ
 sunt caput meum, obuoluerunt me, &
 sicut onus graue grauant me. Euolue
 me, & exonera me, ne vrgeat super me
 puteus os suum. Doce me quærere te, &
 ostende te quærenti te: quia nec quære-
 re te possum, nisi doceas tu, nec inueni-
 re, nisi te ostendas. Quæram te deside-
 rando, desiderem te quærendo,
 inueniam amando, a-
 mem inueni-
 endo.

Ca.

H
 Sed
 sic
 pos
 nou
 qui
 qua
 es si
 mu
 quo
 fit.
 num
 ri, n
 niu
 alia
 dees
 num
 & q
 non
 si es
 toe
 lue
 in al

CAPVT XXXII.

De bonitate Dei.

FAteor Dnmine, & gratias ago; qui
creasti me ad hanc imaginem tuam,
vt tui memor te cogitem, te amem.
Sed sic est abolita corruptione vitiorum,
sic est obfuscata fumo peccatorum, vt nō
possit facere ad quod facta est, nisi tu re-
noues & reformes eam. Rogo Domine,
qui das fidei intellectum, da mihi, vt
quantum scis experire intelligam, quia
es sicut credimus, & nocet quod credi-
mus, & quidem credimus te esse aliquid
quo nihil magis aut melius cogitari pos-
sit. Quid ergo es Domine Deus, quo y-
num maius meliusq; nihil valet cogita-
ri, nisi id, quod summum bonum, om-
nium solum existens per seipsum, omnia
alia fecit ex nihilo? Quod ergo bonum
deest summo bono, per quod omne bo-
num? Tu es itaque iustus, verax, beatus,
& quicquid aliud est, melius est esse, quā
non esse. Verum malis quomodo parcis,
si es totus summè iustus? An quia boni-
tas tua est incōprehensibilis? Latet hoc in
lūce inaccessiblei, quam inhabitas. Verè
in altissimo & secretissimo bonitatis tuæ
pro-

profundo latet fons, vnde manat fluuius
 misericordie tue. Nam cum totus & sum
 me iustus sis, tamen ideo etiam malis
 benignus es, quia totus & sum me bonus
 es. Minus, namque bonus esses, si nulli
 malo esses benignus. Melior est enim qui
 & bonis simul, & malis bonus est, quam
 qui bonis tantum bonus est. Et melior
 est, qui malis & parcendo & puniendo
 bonus est, quam qui puniendo tantum.
 Ideo ergo misericors es, quia totus & sum
 me bonus es.

CAPVT XXXIII.

De delectabili fruitione Dei.

O Immensa bonitas, quæ sic om-
 nem intellectum excedis, veniat
 super me misericordia illa, quæ de
 tanta opulentia procedit. Influxat in me,
 quæ profluit de te. Parce per clementiam
 ne vliscaris per iustitiam. Excita te nunc
 anima mea, & erige totum intellectum
 tuum, & cogita quantum potes, quan-
 tum & quale sit illud bonum, quod De-
 us est. Si enim singula bona delectabi-
 lia sunt, cogita intentè, quàm delectabi-
 le sit illud bonum, quod continet iucun-
 ditatem omnium bonorum, & non quæ-
 le in rebus creatis sumus experti, sed tan-
 to

to differentem, quanto differt, à creatura creator : Si enim est bona vita creata, quàm bona est vita creatrix : Si iucunda est salus facta, quàm iucunda est salus quæ fecit omnem salutem. Si amabilis est sapientia in cogitatione rerum cognitarum, quàm amabilis est sapientia, quæ omnia fecit & condidit ex nihilo. Denique si multæ & magnæ sunt delectationes in rebus delectabilibus, qualis & quanta est delectatio in eo, qui ipsa delectabilia fecit. O qui hoc bono fructur, quid illi erit, quid illi non erit? Certè quicquid noluerit non erit: Ibi quippe illi erunt bona animæ & corporis, qualia nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit.

CAPVT XXXIV.

Summum bonum appetendum est.

CUr ergo per multa vagaris homuncio quærendo bona animæ tuæ & corporis tui? Ama vnum bonum, in quo sunt omnia bona, & sufficit. Desidera simplex bonum, quod est omne bonum & satis est. Quid enim amas caro mea? Quid desideras anima mea? Ibi est quicquid

quid amas, ibi est quicquid desideras. Si delectat pulchritudo, fulgebunt iusti sicut sol: si velocitas, aut fortitudo, aut libertas corporis, cui nihil obistere poterit, erunt similes Angelis Dei, quia seminatur corpus animale, surget corpus spirituale, potestate utique, non natura. Si longa aut salubris vita, ibi erit sana aeternitas, & aeterna sanitas: quia iusti in perpetuum viuent, & salus iustorum à Domino. Si satietas: satiabuntur cum apparuerit gloria Domini, Si ebrietas: inebriabuntur ab ubertate domus Dei. Si melodia: ibi angeli concinent sine fine Deo. Si quaelibet non immunda, sed munda voluptas torrenta voluptatis sue potabit eos Dominus. Si sapiētia: ipsa Dei sapientia ostendet eis seipsam sapientiam. Si amicitia, diligēt Deum plusquam seipsos, & inuicem tanquam seipsos: & Deus illos plusquam illi seipsos, quia illi illum se, & inuicem per illum & ille se, & illos per seipsum. Si concordia: omnibus illis erit vna voluntas, quia nulla illis erit, nisi Dei summa voluntas. Si potestas: omnipotentes erunt suae voluntatis, ut Deus suae. Nam sicut Deus poterit, quod volet per seipsum: ita poterunt illi, quod volent per illum: quia sicut illi non aliud volent, quam ille volet: ita ille vo-

let,

let,
let,
tia,
pra
Dei
quic
Si *
nun
defu
spon
Deu
latur
um &
qual
bonu

C
gauder
Interro
posse
dino
mundo
tudin

let, quicquid illi volent, & quod ille vo-
let, non poterit non esse. Si honor & diui-
tiæ, Deus seruos suos bonos & fideles su-
pra multa bona constituet, immò filij
Dei & dij vocabuntur, & erunt hæredes
quidem Dei, cohæredes autem Christi. *al. vera se-
Si * vero securitas certa, ita certi erunt curitas cer-
nunquam vllatenus illud bonum sibi tẽ.
defuturum, sicut certierunt se non sua
sponte illud amissuros, nec dilectorem
Deum illud dilectoribus suis inuitis ab-
laturum, nec aliquod Deo potentius, De-
um & illos separaturum. Gaudium verò
quale quantumve est, vbi tale ac tantum
bonum est.

CAPVT XXXV.

*De mutua charitate Sanctorum
in celis.*

COr humanum, cor indigens, cor
expertum ærumnis, & miserijs i-
mo obrutum miserijs, quantum
gauderet, si in his omnibus abundaret?
Interroga vltima intima tua, si capere
possent gaudium suum de tanta beatitu-
dine tua. Sed certè, si quis alius, quem o-
mnino sicut te ipsum amares, eandẽ bea-
titudinem haberet, duplicaretur gaudiũ
tuum.

tuum: quia non minus gauderes pro eo,
quàm pro teipso: cum verò duo vel tres,
vel multò plures idipsum haberent, tan-
tundem pro singulis, quantum pro teip-
so gauderes, si singulos sicut teipsum a-
mares. Ergo quid erit in illa perfecta cha-
ritate innumerabilium beatorum ange-
lorum & hominum, ubi nullus diligit al-
lium minus, quàm seipsum? Non enim
aliter gaudebit vnusquisq; pro singulis
alijs, quàm pro seipso. Si ergo cor homi-
nis de tanto bono suo vix gaudium suū
capiet, quomodo capax erit tot & tanto-
rum gaudiorum? Et vtique quoniam
quantum quisque diligit aliquem, tantū
de bono eius gaudet, sicut in illa beata fe-
licitate vnusquisq; sine cōparatione plus
amabit Deum, quàm se, & omnes alios
secum: ita plus gaudebit absq; aestimatio-
ne de felicitate Dei, quàm de sua & om-
nium aliorum secum. Et si Deum sic di-
ligent toto corde, tota mēte, tota anima,
vt tamen totum cor, tota mens, tota ani-
ma nō sufficiat dignitati dilectionis: pro-
fecto sic gaudebunt toto corde, tota men-
te, tota anima, vt tamen totum cor, to-
ta mens, tota anima, non suf-
ficiat plenitudine
gaudij.

CAPVT XXXVI

De pleno gaudio vitæ æternæ.

DEVS meus, & Dominus meus, spes mea, & gaudium cordis mei dic animæ meæ, si hoc est gaudiū, de quo nobis per Filium tuum dicis: Petite & accipietis, & gaudium vestrum sit plenum. Inveni namq; gaudium quoddam plenum, & plusquam plenum. Pleno quippe corde, plena mente, plena anima, pleno toto homine, gaudio illo adhuc supra modum supererit gaudium. Non ergo totum illud gaudium intrabit in gaudentes, sed toti gaudentes intrabunt in gaudium Domini sui. Dic Domine, dic seruo tuo intus in corde meo, si hoc est gaudium, in quod intrabunt serui tui, qui intrabunt in gaudium Domini sui. Sed certè gaudiū illud quo gaudebūt electi tui, nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit. Nondū ergo cogitavi, aut dixi, Domine, quātum gaudebunt electi tui. Vtq; tantū gaudebunt, quantū amabunt, tantū amabunt, quantū te cognoscent Domine. Et quantū amabunt? certè nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis

minis ascendit in hac vita, quantum te
 cognoscent, & amabunt te in illa vita. O-
 ro te Deus meus, vt cognoscam te, amem
 te, vt gaudeam de te. Et si non possum in
 hac vita ad plenum, vel proficiam de die
 in diem, vsque dum veniat illud ad ple-
 num. Proficiat in me hic notitia tua, vt
 ibi fiat plena, crescat in me hic amor tu-
 us, vt ibi sit plenus, vt hic gaudium me-
 um sit in spe magnum, & ibi in te plenu
 Deus verax peto, vt accipiam quod pro-
 mittis, vt gaudium meum sit plenum.
 Meditetur in te interim mens mea, loqua-
 tur in te lingua mea, amet illud cor meum,
 fermocinetur os meum, esuriat illud ani-
 ma mea. Sitiat illud caro mea, desideret
 illud. tota substantia mea, donec in-
 trem in gaudium Domini mei,
 ibi permanfurus per se-
 cula. Amen.

Manualis Finis.

ORA

ORATIO BEATI
CYPRIANI MAR-
tyris.

HAgyos, hagos, hagos, sancte
sanctorum, Pater patrum nostro-
rum, Deus Abraham, Deus Isaac,
Deus Iacob, Deus Apostolorum, Deus
Prophetarum, Deus Virginum, Deus
bene viuentium, Deus credentium, De-
us & Pater Domini nostri Iesu Christi fi-
lij tui, te inuocamus supplices, pariter &
deprecamur fili vnigenite, qui ex ore
altissimi procreatus es, ante mundi di-
spositionem, & ex Mariæ sanctæ virginis
vtero per mysterium æditus, orantibus
nobis sancti desiderii spiritale incremen-
tum, & integritatem cordis præstare di-
gnare, vt lauacro salutari recreatum pe-
ctus à delictis carnalibus incolume per-
sistat. Petimus fide illibata, mente incor-
rupta, deuotione robusta, operatione, seu
dilectione continua, vt in Ecclesia sancta
tua nos florere pmittas, quoniam tibi fle-
ctimus genua, & curuamus ceruices, cui
Angeli & Archangeli, milia milium
martyrum, chorus Apostolorum, & pro-
phetarum gloria exultant, cui omnes a-
ues canunt laudes, linguæ confitentur
N cœ-

cœlestium, terrestrium, & infernorum.
Tibi omnes aquæ in cœlo, & sub cœlo
confitentur, te insensibilia sentiunt, tu es
solus, & præter te, & extra te nemo. Te
quæsumus Domine Pater omnipotens,
qui soli filio conspicabilis es, cuius Ange-
li & Archangeli obtemperant, tibi Do-
mine Pater: te oramus vt tribuas nobis
mentem integram, innocentiam purā,
sinceritatem deuotā, conscientiam san-
ctam, sobriam, castam, contra omnes in-
fidias sæculi gloriosa fide degentem,
contra diaboli minas, & carnales illece-
bras munitum pectus concedas, ne vio-
lenti & cruenti hostis letalibus laqueis
implicemur, vt signum salutis æternæ
incolume perferamus. Pelle à nobis om-
nem sæculi illumiem, omnemq; diaboli
persuasionem. Laqueetur, concidat, & su-
peretur à nobis, & amoueat, sicut à Sa-
ra famula tua Asmodeus, demon nequif-
simus, extinctus per Angelum tuum san-
ctum Raphaël. Et sicut Tobie affuisti, ita
mihi adesse digneris. Et vt tribus pueris
in camino, & Danieli misericordiā præ-
stitisti, sic circa nos famulos tuos facere
digneris. Qui mortuos suscitasti, cæcos
illuminasti, surdis auditum, mutis elo-
quia, claudis gressum, leprosis sanitatem
dedisti, ita & da famulis tuis, qui te co-

ea virtute mentis credimus natum, passum, venturum iudicare viuos & mortuos. Assiste nobis, sicut Apostolis in vinculis, Teclæ in ignibus. Paulo in persecutionibus, Petro in fluctibus. Qui sedes super septem thronos ad dexteram Patris, respice nos, & libera nos de æternæ mortis interitu, vnus in vno, Pater in Filio, Filius in Patre, Spiritus sanctus, per quem, & cum quo est tibi in sancta Ecclesia, honor, virtus, claritas, maiestas, potestas, benedictio, immortalitas, & nunc, & in æternum semper, & in omnia sæcula sæculorum, Amen.

N 2 IN-

INDEX MEDITATIO-
num Diui Aurelij Augusti-
ni Hipponensis Epi-
scopi.

I nuocatio Dei omnipotentis ad morum & vitæ reparationem. Cap. I.	3
Hominis accusatio & commendatio mi- sericordiæ diuinæ. Caput II.	5
Hominis conquestio, qui propter inobedi- tiam à Domino non auditur. Cap. III.	8
Iudicis timor. Cap. IV.	10
Innuocatur Pater per filium. Cap. V.	12
Representat homo Patri passionem Filij. Cap. VI.	14
Recognoscit homo se causam esse passionis. Cap. VII.	16
Exponit homo Deo Patri passionem Filij in sui reconciliationem. Cap. VIII.	20
De inuocatione Spiritus sancti. Cap. IX.	24
Oratio serui Dei de se humiliter sentientis. Cap. X.	25
Oratio ad sanctam Trinitatem. Cap. XI.	26
Confessio omnipotentis Dei & maiestatis eiusdem. Cap. XII.	ibi
Qualiter generi humano dignatus est susci- pire	nire

INDEX,

nire Deus Pater, & de verbi incarnatione, & gratiarum actione. Cap. XIII.	28.
De fiducia quam habere debet anima in domino Iesu, atq; eius Passione. Cap. XIV.	31.
De immensa charitate Patris æterni, ad genus humanum. Cap. XV.	33
De duplici Christi natura, qui nobis misereatur, & pro nobis interpellat. Cap. XVI.	36.
De gratia quam habere debet homo Deo pro beneficio redemptoris. Cap. XVII.	39.
Oratio deuotissima ad Christum.	
Cap. XVIII.	42
Distinguit inter sapientiã, quæ domus Dei est, & sapientiam quæ diuina est.	
Cap. XIX.	45
Orat homo, vt ipsa quoque domus Dei oret pro eo. Cap. XX.	49.
Quantis amaritudinibus vita ista sit respersa. Cap. XXI.	50
De felicitate vite quam præparauit Deus diligentibus se. Cap. XXII.	52
De felicitate animæ sanctæ hinc exeuntis. Cap. XXIII.	54
Oratio ad sanctos, vt nobis succurrant in periculis. Cap. XXIII.	56
Animæ desiderium ad ciuitatem supernam	

INDEX,

<i>Hierusalem. Cap. XXV.</i>	57
<i>Hymnus de gloria Paradisi Petri Damiani</i>	
<i>Cardinalis Hostiensis, ex dictis Beati Augustini. Cap. XXVI.</i>	61
<i>Latus continua, quam facit anima ex contemplatione supernae diuinitatis.</i>	
<i>Cap. XXVII.</i>	65
<i>Quid sit quodammodo Deum cernere & tenere, & qualiter sit de Deo sentiendum.</i>	
<i>Cap. XXVIII.</i>	68
<i>Oratio explicans plurimas Dei proprietates. Cap. XXIX.</i>	70
<i>De unitate personarum & pluralitate in Deo. Cap. XXX.</i>	74
<i>Oratio ad sanctam Trinitatem. Cap. XXXI.</i>	
77	
<i>Quod Deus vera & summa vita est.</i>	
<i>Cap. XXXII.</i>	79
<i>Laus Angelorum & hominum.</i>	
<i>Cap. XXXIII.</i>	81
<i>Conqueritur homo, quod non compungitur in contemplatione, ex quo Angeli quique tremunt Deum videntes.</i>	
<i>Cap. XXXIV.</i>	86
<i>Oratio cor multum mouens ad deuotionem, & diuinum amorem. Cap. XXXV.</i>	
88	
<i>Oratio deuotissima ad laudes habendas.</i>	
<i>Cap. XXXVI.</i>	95
<i>In ista oratione mens humana copiosius com-</i>	
<i>puni</i>	

INDEX.

pungitur, si in quiete dicatur.	
Cap. XXXVII.	101
Oratio in tribulatione.	Cap. XXXVIII.
110	
Oratio multum deuota ad Filium.	
Cap. XXXIX.	111
Oratio utilis.	Cap. XL.
117	
Oratio deuota, de recordatione Passionis	
Christi.	Cap. XLI.
122	
Oratio Manassis regis Iuda, cum captus te-	
neretur in Babylone.	Fol. 129

INDEX SOLILOQUIO- rum D. Aurelij Augustini Hipponensis Epi- scopi.

D E ineffabili dulcedine Dei.	
Cap. I.	Fol. 131
De miseria & fragilitate hominis.	
Cap. II.	135
De admirabili lumine Dei.	Cap. III. 139
De mortalitate humane nature.	Cap. IV.
140	
Quid sit nihil fieri.	Cap. V.
142	
De casu anime in peccatis.	Cap. VI.
145	
De multiplicibus beneficijs Dei.	
Cap. VII.	147

INDEX.

De dignitate hominis futura. Cap. VIII.

150

De omnipotentia Dei. Cap. IX. 153

De incomprehensibili laude Dei. Cap. X.

154

De spe erigenda ad Deum. Cap. XI. 156

De laqueis concupiscentiarum. Cap. XII.

158

De miseria hominis & beneficijs Dei.

Cap. XIII.

161

Quod Deus perpetua inspectione considerat
opera & intentiones hominum.

Cap. XIV.

164

Quod homo per se nihil potest sine divina
gratia. Cap. XV.

167.

De Diabolo, & multiplicibus tentationibus
eius. Cap. XVI.

171

Quod Deus est lux iustorum. Cap. XVII.

174

Iterum de beneficijs Dei. Cap. XVIII. 177

De fervore dilectionis vel charitatis.

Cap. XIX.

182

Quod Deus subiecit omnia servituti homi-
num. Cap. XX.

183

Quod ex consideratione bonorum tempora-
lium colligitur magnitudo celestis consi-
lij. Cap. XXI.

185

Quod divina dulcedo omnem presentem
mundi amaritudinem tollit. Cap. XXII.

187

Quod

INDEX.

p. F. III.	Quod tota spes nostra, & desiderium cordis nostri debeat esse in Deum. Cap. XXIII.	153
Cap. X.	189	
	Quod salus nostra ex Deo est. Cap. XXIV.	191
I. 156	Quod voluntas humana inefficax sit ad bona opera, sine diuina gratia. Cap. XXV.	193
ap. XII.	De antiquis beneficijs Dei. Cap. XXVI.	194
Dei.	De Angelis deputatis ad custodiam hominum. Cap. XXVII.	195
161	De profunda prædestinatione, & præsentia Dei. Cap. XXVIII.	199
e diuina	De illis qui prius sunt iusti, & postea impij efficiuntur, & econuerso. Cap. XXIX.	202
167.	Quod anima fidelis sit sanctuarium Dei. Cap. XXX.	204
ionibus	Quod neque per sensus exteriores, neque interiores inueniri potest Deus. Cap. XXXI.	205
171	Confessio veræ fidei. Cap. XXXII.	214
XVII.	De confessione propriæ vilitatis. Cap. XXXIII.	220
II. 177	Consideratio diuinæ maiestatis. Cap. XXXIV.	222
is.	De desiderio & siti anime in Deum. Cap. XXXV.	225
182		
i homi-		
183		
mpora-		
s confi-		
185		
sentie-		
XXII.		

INDEX.

Degloria cœlestis patriæ. Cap. XXXVI.

230

Oratio ad sanctam Trinitatem.

Cap. XXXVII.

234

INDEX MANVALIS Diui Aurelij Augustini Hip- ponensis Episcopi.

Prefatio eiusdem. Fol. 236
De mirabili essentia Dei. Caput pri-
mum. 237

De indicibili scientia Dei. Cap. II. 238

De desiderio animæ sentientis Deum.

Cap. III.

240

De miseria animæ, quæ Dominum nostrum
Iesum Christum non amat, nec querit.

Cap. IV.

241

De desiderio animæ. Cap. V. 243

De felicitate animæ à terreno carcere re-
solutæ. Cap. VI. 244

De gaudio paradisi. Cap. VII. 246

De regno cœlorum. Cap. VIII. 247

Quomodo post nimios ploratus mœstam ani-
mam consolatur Deus. Cap. IX.

249.

De dulcedine diuini amoris. Cap. X.

250

De

INDEX.

De preparatione nostræ redemptionis.

Cap. XI. 251

De gaudio. Cap. XII. 252

Quod verbum incarnatum sit causa spei nostræ. Cap. XIII. 253

Quod quanto maior sit de Deo meditatio, tanto sit & dulcior. Cap. XIV. 254

Quod desideranda sint pro Christo tribulationes in hac vita. Cap. XV. 256

Quomodo regnum cælorum possit acquiri.

Cap. XVI. 257

Quid sit, & quid habeat paradisus.

Cap. XVII. 258

Quod homo non valet Deo vicem reddere, nisi per amorem. Cap. XVIII. 260

Quod in nobis Deus requirat sibi simile.

Cap. XIX. 261

De confidentia animæ amanti Deum.

Cap. XX. 263

Quid fecit Deus propter hominem.

Cap. XXI. 264

De recordatione vulnerum Iesu Christi Domini nostri. Cap. XXII. 266

Quod recordatio vulnerum Christi, est efficacius remedium contra omnes aduersitates.

Cap. XXIII. 267

Meditatio animæ ad amorem Christi.

Cap. XXIV. 268

INDEX.

Nihil potest anima sufficere præter summum bonum.	Cap. XXV.	270
Quid sit cognitio veritatis.	Cap. XXVI.	272
Quid in nobis operetur missio Spiritus sancti.	Cap. XXVII.	273
De operatione eius qui diligit Deum.	Cap. XXVIII.	274
De vera cordis requie.	Cap. XXIX.	275
Quicquid mentis aspectum à Deo retrahit, omnino fugiendum est, atq; execrandum.	Cap. XXX.	277
Quod visio Dei perdita sit propter peccatum, & miseria inuenta sit.	Cap. XXXI.	278
De bonitate Dei.	Cap. XXXII.	281
De delectabili fruitione Dei.	Cap. XXXIII.	282
Summum bonum appetendum est.	Cap. XXXIV.	283
De mutua charitate sanctorum in cælis.	Cap. XXXV.	286
De pleno gaudio vite æternæ.	Cap. XXXVI.	287
Oratio B. Cypriani Martyris.	Fol. 289	

FINIS INDICIS.

POTENTIS-
SIMI FRANCORVM
REGIS SANCTI LV-
DOVICI, AD PRIM O-
genitum Filium Philippum, be-
nè viuendi præceptiones, quas
Regius Scriba Gerardus Montis
Acuti, exarchiuis Regijs prom-
ptas, Carolo Quinto Gallorum
Regi, cognomine Sapienti, ob-
tulit, Anno D. M. CCC. LXV.
Vti partim, Rob. Gaguinus lib. 7.
Historiæ Francorum, partim ex
manuscriptis codicibus,
Tomo 4. Surius re-
ferunt.

I.

Elli mi, ante omnia diligen-
ter in eam curam incum-
be, vt diligas DEVM, Ne-
mo enim potest esse saluus,
nisi Deum amet.

N 7

Caue

PRÆCEPTIONES.

II.

Caue ne vnquam admittas peccatum mortiferum: sed omnia potius ferre velis genera tormentorum, quam aliquam talem perpetrare culpam.

III.

Cum aduersa accidunt, feras æquo animo, & cogites te commeruisse atq; ita tibi inde lucrum accedet.

IV.

Cum rebus prosperis frueris, humiliter gratias agas Deo, ne inde animo elatus, efficiaris deterior, vnde te oportuit fieri meliorem.

V.

Crebrò confitearis peccata tua, deliciasque tibi sapientes confessarios, qui te possunt instituere & docere, quid agere, quid vitare te oporteat, & coram illis te ita compares, vt audeant syncretè te reprehendere, & vitia tua indicare tibi.

VI.

Officium diuinum deuorè auscultes, facessant ibi fabulæ & nugæ, nec oculi huc

LVDOVICI REGIS.

huc atq; illuc circumferantur: Sed ores
Deum ore, & etiam meditando corde,
idq; præcipuè sub sacrificio, post peractâ
consecrationem.

VII.

Animo sis pio & humano erga paupe-
res & calamitosos homines, illisq; pro vi-
ribus opituleris.

VIII.

Si quid angat animum, id mox expli-
ces confessario tuo, aut alicui viro bono.
Ita fiet vt facilius feras.

IX.

Da operam, vt quorum vteris con-
suetudine, & familiaritate, ij sint ho-
mines probi ac integri, siue illi Religio-
si sint, siue seculares, & cum illis liben-
ter misce colloquia. Porro nequam &
improborum virorum commercia de-
uita.

X.

Sermones qui fiunt de Deo publicè
& priuatim libens audias: preces quoq;
& orationes siue indulgentias, stu-
diosè expetas.

Amato

PRÆCEPTIONES

XI.

Amato bonum, odito malum omne.

XII.

Vbicunq; fueris, nemo ausus sit quicquam eiusmodi, te præsente eloqui, quod alliciat ad mortiferum peccatum, aut alterius famam minuat: nec tu unquam de villo malè loquaris, obtrectandi animo.

XIII.

Ne patiaris quenquam, te audiente, peruersè de DEO, aut sanctis eius loqui, nec id finas impunè abire.

XIV.

Crebrò gratias agas DEO pro bonis omnibus ab illo tibi collatis, vt dignus fias potioribus eius beneficijs affici & augeri.

XV.

In administranda Iustitia sis rectus & seuerus, & ita, vt leges præscribunt, eam exerceas erga subditos, neq; ad dexterā, neq; ad sinistram deflectens, pauperūque querimonias non reicias, donec veritas innotescat.

Si

LVDOVICI, REGIS.

XVI.

Si quis habeat aduersum te que-
relam aut controuersiam, semper ab il-
lo stes contra te ipsum, donec rem cer-
tam comperias. Ita enim fiet, vt con-
siliarij tui fidentius iustam ferant sen-
tentiam.

XVII.

Siquid possideas rei alienæ, etiamsi
id acceperis à maioribus tuis, incunctan-
ter restituas iusto possessori, vbi certò id
tibi constiterit. Sin autem dubia res est,
cura, vt viri sapientes accuratè & sine
mora inquirent. Id enim vel maxi-
mè studere debes, vt qui sunt in ditio-
ne tua, pace & iustitia fruantur, impri-
mis homines religiosi, & qui in clero
sunt. Ego enim à maioribus accepi. Phi-
lippum optimum Regem, vnde genus no-
strum deducitur, id diligentissimè obser-
uasse, &c.

XVIII.

Parentibus reuerens esto, eorumq; præ-
cepta ne spernito.

Bene-

PRÆCEPTIONES

XIX.

Beneficia Ecclesiastica non conferas nisi benè dignis, & qui nulla eiusmodi beneficia habeant, idq; ex consilio bonorum virorum.

XX.

Bellum, præsertim aduersus quemlibet Christianum sine multo consilio vide ne suscipias. Si necessitas cogat suscipere, Ecclesias & infantes nullo damno patiaris affici.

XXI.

Si qua existit vel tibi vel subditis tuis contentio, vel bellum: quoad poteris, componere & sedare coneris.

XXII.

Vide vt bonos habeas Prætores & magistratus, & de illis solerter inquiras, vti se gerant. *nec domesticorum facta omittas.*

XXIII.

Peccatis te opponito, execranda in-
men.

LVDOVICI REGIS.

*ment a prohibeto, nouis sectis, & haresibus
capita, id est, in iia præsindito.*

XXIV.

Semper sis addictus & deuotus Ro-
manæ Ecclesiæ, & eius Pontifici, haud
secus atq; spiritali Patri, te mori gerum
præbeas.

XXV.

Da operam, vt impensæ tuæ mode-
ratæ sint, & rationi consentaneæ.

XXVI.

Sub finem hortor & adiuro te, fili
mi, si me contigerit ante te migrare ex
hac vita, vt toto regno Franciæ, pro a-
nima mea cures offerri DEO preces, &
Missæ sacrificia. *Et quæ post hac fece-
ris bonorum omnium mihi partem conce-
das.*

XXVII.

Ad extremum fili charissime, quid-
quid boni potest bonus, & pius Parens
precari filio suo, id ego precor tibi. Sa-
cro sancta Trinitas & Sancti omnes ser-
uent te ab omni malo, præstetque tibi
Deus

PRÆC. LVD. REGIS

DEVS gratiam rectè semper agendi,
& ipsius faciendi voluntatem, ita vt ille
per te honoretur, & nos possimus post
hanc vitam pariter esse cum illo, cumq;
contemplari & laudare per infini-
ta sæcula sæculorum,

AMEN.

FINIS.

3
gendi,
ut ille
is post
eumq;
ini-

COLONIÆ AGRIPPINÆ.
Typis Bertrami Bucholtz.
Anno cl. l. xcviii.

Hymnus de S. Spiritu:

Qui creator spiritus,
Mentes tuorum visita;
Imple suprema gratia,
Qua tu creasti pectora.

Si paracletus diceris,
Donum Dei altissimi
Fors vivas, ignis, caritas,
Et spiritalis unctio.

Tu septiformis munere,
Dextera Dei tu dignus
Tu ritè promissum Patris
Sermone liquas guttura.

Accende lumen sensibus,
Infunde amorè cordibus,

Infirma nostri corporis
Circumse firmans perpeti.
Hostem repellas longius
Accemq' ad nos propinquis
Ductore sic te praevis
Citemus omne noxium
Et te sciamus da Patrem
Noscamus aequè Filium
Te veriusque spiritum
Credamur omni tempore
Gloriā Patri Domino,
Natoque qui à mortuis
Surrexit ac paracletus
In seculorum secula

A M E N

Oratio priuata ad Spm S. Patm:
Hodie Spūs alme, Nūficator, & Illuminator
tuorū fideiū, illumina tenebras cordis mei,
splendore tuo beatifico, Fons inexhaustus be-
neficij & pietatis, abluē sordes culpa & sceleris
mei, Creator, cor mūdum crea in me, Tem-
Sacrificator & Mag. Sacrifica me templū
tūū & doce me vias tuas, Vigilo pro arde
& minus deficiens & consumens, accende cor meū
igne lō amoris tui, Visita & imple gratia
tua pectoris mei latibula, & irriga equali-
tatem rore tuo benedictio cordis mei agrū.
Aspice me Spūs. verus Deus & Spiritus &
mundator, laxa me & sup me de labor
Fons perennis & efficacissime, ariditatem
meam irriga, sterilitatēque facunda
accende me frigidū & Illumina me tene-
Spūs Paraclete consolare me & laetifica
Tenebra me torrente tua suauis fāma

voluptatis Hodie qui in hisce scolor
in ignis specie visibiliter descende
desisti in me dignare descendere
Hodie q̄ repleris orbem terrarum
imple me spiritu tuo vivifico Ignis
tui sacratissimi & illumina in me
hoc vel saltem scintillam semine
minima aqua vivens, hoc q̄ in me
viam saltem & minima guttam
cuius aqua infunde, ut tuo igne
benefico accensus, tuo lumine ple-
dificus illuminatus, aqua hoc salu-
tari abluto & mundo purus
ab omni peccato & spū. I. I. I. I. I.
rū & vici, in cuius me hoc commendo
protectionem per aeterna secula
cu. P. r. & filio laudem & glorific
a u r x

Inuitum cum retineas, exire incitus.
Ingenitum lachryis, cum indigni rogus.
In nulli avarus bonus est, inde perditus.
Invidia ferre aut fortis aut felix pot
In malis sperare boni, nisi innocens nemo
Malis displicere laudari ^{solet} est
Nilil prode didicisse benefacere cesses
Severitas assidua amittit auctoritatem.
Facetur facinus is qui iugum fugit
Patria est ubicumque bene vixeris.
Expirant cetera odia quam apta
Et tandem est recte fortior qui cu-
piditates quam qui hostes subijcit
Haec Lucius Annaeus Seneca
Cordubensis in suis.
Proverbis:

anno Domini 1609

2 Januarii 2.

Ex libris Andreae
Sebastiani Polakowski.
Sui illius a. 1609
Tract

20. 6. 0. 1609
Compositus 1608.

16658

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

14059

